

Ministry of
JUSTICE

PRISON
REFORM
TRUST

Informacije za zatvorenike

© Prison Reform Trust and HM Prison Service/NOMS

This publication can be shared, copied, distributed and transmitted but not sold. It can not be altered in any way without the permission of the copyright owners.

**Ministry of
JUSTICE**

The National Offender Management Service: part of the Ministry of Justice protecting the public and reducing re-offending by delivering probation and prison services.

**PRISON
REFORM
TRUST**

The Prison Reform Trust works to create a fair and decent prison system. We do this by looking at how prisons are working, giving information to prisoners, staff and people outside and by asking the government and officials to make changes.

First published in 2008 by Prison Reform Trust

ISBN: 0946209 86 3

For further information, contact:

Prison Reform Trust
15 Northburgh Street
London EC1V 0JR
020 7251 5070
www.prisonreformtrust.org.uk

Both HMPS and the Prison Reform Trust would like to thank prisoners and staff at HMP Wandsworth for helping with this book and Mencap for its work to make the book easier to read.

The Prison Reform Trust would like to thank the Big Lottery Fund and the Diana, Princess of Wales Memorial Fund for supporting our charity to improve information for prisoners.

Informacije za zatvorenike

Ko radi u zatvoru?

Upravnik ili **direktor** je odgovoran za upravljanje zatvorom U ovom priručniku koristimo reč „upravnik“.

Zatvorski službenici (stražari) - obavljaju mnoštvo poslova u zatvoru i predstavljaju zatvorsko osoblje koje ćete najčešće viđati.

Nadzornik prestupnika - vaš nadzornik će raditi sa vašim upravnikom prestupnika kako bi vam pomogao da ispunite ciljeve u svom programu odsluženja zatvorske kazne.

Lični savetnik - to je službenik zatvora čija je svrha da vam pomogne i koji će pisati izveštaje o vašem napretku. Oni takođe mogu da rade sa vama i na vašem programu odsluženja zatvorske kazne.

Poverenik - neko ko radi sa vama kako bi vam pomogao/la da ne počinite prestup nakon otpuštanja iz zatvora.

Psiholozi - vrše procene i rade sa ostalim personalom na vođenju kurseva o nasilničkom ponašanju.

Verski službenici - pomoći će vam u zadovoljavanju potreba vašeg religioznog života. Oni će biti nekoliko različitih veroispovesti. Sa njima možete da razgovarate i o tome kako se osećate.

Obrazovno-vaspitno osoblje - održava časove i radionice.

Zdravstveno osoblje - predstavljaju medicinske sestre, lekari, zubari itd..

CARAT radnici - pomažu zatvorenicima sa problemima zavisnosti od droga.

IMB članovi - su osobe koje proveravaju da li se pravilno upravlja zatvorima. To su dobrovoljci iz lokalne sredine.

Ovlašteni posetioci zatvora – ovo su lokalni stanovnici koji mogu da posete

Sadržaj – šta sadrži ovaj priručnik

Sadržaj	Strana
O ovom priručniku	4
Neposredno po dolasku	5
Neosuđeni zatvorenici	7
Civilni zatvorenici	16
Pritvorenici Službe za imigraciju	18
Podnošenje žalbe na presudu ili kaznu	22
Proračunavanje dužine boravka u zatvoru	25
Stvari koje treba urediti - van zatvora	29
Osobe koje vam mogu pomoći u zatvoru	37
Održavanje kontakta sa porodicom i prijateljima	39
Kontakt sa advokatom i drugim ovlaštenim licima	47
Zatvorski život	49
Vaše zdravlje	65
Vaša veroispovest	78
Zatvorska pravila	83
Kako uložiti žalbu ili podneti molbu	110
Upravljanje prestupnicima, plan izdržavanja zatvorske kazne i priprema za puštanje na slobodu	118
Privremeni otpust	134
Otpuštanje na slobodu i nadzor	138
Strani zatvorenici	151
Mladi prestupnici i ustanove za mlade prestupnike	155

O ovom priručniku

Ovaj priručnik će vam dati najvažnije informacije o stvarima koje treba da znate tokom boravka u zatvoru, kao što su:

- ✓ Zatvorska pravila i načini obavljanja poslova.
- ✓ Vaša prava.

Pitajte zatvorskog službenika ukoliko niste sigurni u vezi sa bilo čime u ovom priručniku.

Kome je namenjen ovaj priručnik?

Ovaj priručnik je namenjen zatvorenicima muškog pola, uključujući mlade prestupnike koji imaju 18 i više godina.

O čemu je reč u ovom priručniku?

- Daće vam informacije o tome šta treba da znate o zatvorskom životu.
- Pravila i kako se obavljaju poslovi mogu da budu različiti u svakom zatvoru. Nekada se zatvorska pravila brzo menjaju. Bićete obavešteni o ma kojim promenama pravila koja se na Vas odnose.
- U zatvorskoj biblioteci nalaze se kopije pravila.
- Možete tražiti da vidite ova pravila čak iako nemate pristup biblioteci.

Gde da nađete primerke ovog priručnika

- U zatvorskoj biblioteci.
- Zatvorsko osoblje može da odštampa primerak ovog priručnika ili njegove delove ako ga ne možete dobiti iz biblioteke.
- Ukoliko imate štampani primerak, može vam se dopustiti da ga zadržite ili delite sa ostalima u vašem zatvorskom krilu.
- Ako imate primerak, molimo Vas da ga čuvate, jer može biti teško nabaviti drugi primerak.

Neposredno po dolasku

Ovo će se dogoditi po dolasku u zatvor

- ✓ Bićete odvedeni na recepciju zatvora.
- ✓ Recite osoblju ako pijete alkohol ili uzimate droge i ako Vam je potrebna pomoć u vezi toga.
- ✓ Zatvorsko osoblje će reći kakvu odeću morate da nosite. Morali biste da nosite zatvorsku odeću ako ste osuđeni zatvorenik.
- ✓ Član zatvorskog osoblja će da napravi spisak svega što ste doneli sa sobom. Možda ćete moći da zadržite neke stvari. Sve ostalo će za Vas biti čuvano na bezbednom mestu. Pri otpustu će Vam sve biti vraćeno osim bilo čega opasnog ili protuzakonitog, kao što su noževi ili droga.
- ✓ Član zatvorskog osoblja će vas pretražiti. Možete da tražite da posetite lekara ako imate zdravstveni problem što znači da imate poteškoće da se podvrgnete potpunom fizičkom pregledu.
- ✓ Možete da tražite da posetite lekara ili medicinsku sestru ako imate zdravstveni problem. Recite lekaru ili medicinskoj sestri ako uzimate bilo koji lek ili imate problem sa drogom ili alkoholom. Recite im i ako se osećate veoma uznemireno ili zabrinuto.
- ✓ Biće vam dozvoljeno da telefonirate svojoj porodici. Bićete obavešteni i kako da organizujete njihovu posetu.
- ✓ Biće vam dodeljen zatvorski broj.
- ✓ Bićete odvedeni do ćelije u kojoj ćete spavati.
- ✓ Možete da se okupate ili istuširate ako želite.
- ✓ Srešćete ostalo osoblje. Možda će vas intervjuisati tzv. lični savetnik.
- ✓ Osoblje bi moglo da vam uzme otiske prstiju i fotografiše vas.
- ✓ Osoblje će Vas više informisati o zatvorskom životu i šta treba da radite. To je takozvana indukcija.

Dodatne informacije

Gde ćete spavati (vaša ćelija)

- Možda ćete morati da delite ćeliju sa nekim drugim. U tom slučaju će zatvorsko osoblje razmisliti ko bi bila najpodobnija osoba za Vas sa kojom biste delili ćeliju. Možete im reći ako u vezi sa ovim imate bilo kakav problem. Od vas se neće tražiti da delite ćeliju sa nekim ko je pušač ako vi niste. Obavestite osoblje ako ste zabrinuti ili se osećate ugroženim.
- Neki zatvori imaju poseban prostor gde zatvorenici spavaju prve noći kako bi mogli da se naviknu da su u zatvoru.

Šta da radite ako...

se osećate veoma uznemireno ili zabrinuto kada stignete u zatvor

Važno je da sa nekim razgovarate ako se ovako osećate.

Možete se obratiti

- ✓ zatvorskom osoblju; možete da imate takozvanog ličnog savetnika. Možete da razgovarate sa službenim licem koje upravlja vašim delom zatvora (ovo se zove zatvorsko krilo ili paviljon).
- ✓ lekaru ili medicinskoj sestri koji vrše vaše zdravstvene preglede,
- ✓ zatvorskom svešteniku,
- ✓ zatvoreniku tzv. slušaocu ili „drugaru“,
- ✓ Samarićanima (Samaritans).

Zabrinuti ste za decu ili druge osobe o kojima se starate

- Razgovarajte sa nekom od gore navedenih osoba.

Potrebno Vam je da vidite advokata – ako niste imali prilike pre nego što ste napustili sud

- Zamolite službeno lice na recepciji da vam pomogne da dogovorite posetu svog advokata.

Neosuđeni zatvorenici

Ko su neosuđeni zatvorenici?

- ✓ **Neosuđeni** zatvorenici su oni koji čekaju da idu na suđenje.
- ✓ Neosuđeni zatvorenici se tretiraju kao **nevini**. To je zato što još nisu bili na sudu radi donošenja presude (izricanja kazne) za svoj prestup.
- ✓ Postoje stvari koje osuđeni zatvorenici ne mogu, a neosuđeni zatvorenici mogu da rade. Na primer, oni još uvek mogu da glasaju i obično nose svoju odeću.
- ✓ Neosuđeni zatvorenici ipak moraju da poštuju većinu istih pravila kao ostali zatvorenici.

Kao neosuđenom zatvoreniku, trebalo bi da vam bude pružena pomoć i podrška da:

- tražite uslovni otpust;
- zadržite svoj dom i sačuvate posao;
- izvršite pripremu za suđenje;
- održavate kontakt sa porodicom i prijateljima;
- nastavite da poslujete ili vodite preduzeće (posao) ako se radi o zakonskom poslovanju;
- dobijete pomoć u vezi sa bilo kojim problemom koji možete imati.

Traženje uslovnog otpusta ako ste neosuđeni zatvorenik

Traženje uslovnog otpusta znači da tražite da budete pušteni iz zatvora dok čekate na suđenje.

Više informacija se nalazi u **Odredbama zatvorske službe (Prison Service Orders) br. 6100 i 6101.**

Primerici ove odredbe se mogu naći u biblioteci.

Kako da tražite uslovni otpust

Glavne tačke

- ✓ Možete tražiti uslovni otpust više puta od istog suda ili takozvanog sudije u komori ako su vas prvi put odbili. Međutim, ovo možete da uradite samo ako im možete navesti novi razlog zašto bi trebalo da vam odobre uslovni otpust.
- ✓ Kada tražite uslovni otpust, navedite sve razloge koje možete zašto bi sud trebao da vam odobri uslovni otpust.
- ✓ Ako sud odbije vašu molbu za uslovni otpust, razmotrite najpre razloge za to pre nego što ponovo zatražite uslovni otpust. Pitajte službenika za informacije o uslovnom otpustu ili službenika za pravna pitanja ili svog advokata ako vam nije jasno zašto vam je odbijen uslovni otpust.
- ✓ O uslovnom otpustu možete razgovarati i sa službenikom za informacije ako vam je potrebna bilo kakva pomoć u vezi sa traženjem uslovnog otpusta. Postoji program pod nazivom Clearsprings koji pomaže sa problemima smeštaja.
- ✓ Ako vam je potrebna bilo kakva pomoć radi podnošenja zahteva za pravnu pomoć (novac koji bi pomogao sa troškovima za pravne savete ili zastupanje), razgovarajte sa službenikom za pravna pitanja.
- ✓ Potrebno je da imate neku adresu boravka pre nego što vam sud odobri uslovni otpust.

- Ako tražite uslovni otpust, potrebno je da sudu date neku adresu gde možete da stanujete ako ste uslovno otpušteni. Ovo bi moglo da bude u vašem domu ili kod prijatelja ili porodice. (vaši prijatelji ili porodica će najpre morati da obaveste sud da je u redu da živite kod njih.)
- Ako nemate gde da živite, zatražite pomoć od službenika za informacije o uslovnom otpustu ili službenika za pravna pitanja. Oni možda mogu da vam pomognu da nađete neko mesto gde možete da boravite, kao prihvatilište.

Ako vam je suđenje pred Opštinskim sudom

Svaki put kada zbog svog slučaja idete na Opštinski sud, možete da tražite uslovni otpust. Možete zamoliti i svog advokata da to uradi za vas.

1. Morate da popunite neke formulare za traženja uslovnog otpusta. Vaš advokat ili službenik za pravna pitanja treba da vam pomognu da to uradite.
2. Ako vam sud odbije uslovni otpust, dobićete pismeno objašnjenje u vezi s tim. Sačuvajte pismo, jer može da bude korisno ukoliko ponovo želite da tražite uslovni otpust.
3. Ako vam Opštinski sud odbije uslovni otpust u potpunosti, poslaće vam zvanično pismeno obaveštenje koje se zove uverenje (certificate).
4. Ako vam Opštinski sud pošalje ovu potvrdu navodeći da su razmotrili sve činjenice, možete da uputite tu potvrdu Krivičnom sudu (Crown Court) kako biste tražili uslovni otpust.
5. Ako Krivični sud odbije uslovni otpust, možete se pismenim putem obratiti sudiji u komori na Krivičnom sudu kako biste tražili uslovni otpust.

Ako će vaše suđenje biti održano pred Krivičnim sudom

1. Obratite se pismenim putem službeniku Opštinskog suda koji Vas je uputio na suđenje pred Krivičnim sudom. Možete zamoliti i svog advokata da to uradi za Vas.
2. Možete da tražite od svog advokata da direktno podnese zahtev Krivičnom sudu.
3. Ako nemate dovoljno novca za advokata ili nemate pravnu pomoć, možete se obratiti za pomoć takozvanom dodeljenom advokatu. Pitajte službenika za pravna pitanja kako to da uradite. Više informacija o dodeljenom advokatu i drugim pravnim pitanjima nalazi se u **Odredbi zatvorske službe (Prison Service Order) br. 2600**. Primerak možete da nađete u zatvorskoj biblioteci.

Ukoliko su vam i Opštinski i Krivični sud odbili uslovni otpust

Možete da tražite uslovni otpust od **sudije u komori** na Krivičnom sudu.

Na ovaj način treba da tražite uslovni otpust od sudije u komori

1. Zamolite svog advokata da to uradi za vas. Ako plaćate advokata, moraćete da platite i za ovo.
2. Ako nemate dovoljno novca za advokata ili ne možete dobiti pravnu pomoć, možete se obratiti takozvanom dodeljenom advokatu da u vaše ime traži uslovni otpust. Biće potrebno da popunite formular u kome ćete navesti koliko novca imate. To je zato da biste pokazali dodeljenom advokatu da nemate dovoljno novca da platite advokata.

Ako idete na Krivični sud (Crown court) radi izricanja presude

Možete od Krivičnog suda da tražite uslovni otpust. Ako Krivični sud odbije uslovni otpust, možete se pismenim putem obratiti sudiji u komori na Krivičnom sudu.

Šta se događa ako vam je odobren uslovni otpust?

Postoje pravila koja morate poštovati ako vam je odobren uslovni otpust.

Na primer:

- Morate se vratiti na sud kada vam je rečeno, osim ako nemate vrlo dobar razlog da ne dođete.
- Možda ćete morati da radite određene stvari kao što je boravak na određenoj adresi, odlazak u policijsku stanicu svakog dana ili nošenje uređaja za elektronski nadzor.
- Možda ćete morati da nađete prijatelje ili članove porodice koji su saglasni da plate izvesnu sumu novca ukoliko se ne pojavite na sudu. Ove osobe se zovu **jemci**.

Ako prekršite pravila, možete da budete uhapšeni ili optuženi za prestup. Ako se ne pojavite na sudu, vaša porodica ili prijatelji koji su vam jemci će možda morati da plate celokupnu sumu koja je određena ili sami odu u zatvor.

Jemci

- Jemci su prijatelji ili članovi porodice koji su saglasni da plate izvesnu sumu novca ukoliko ste otpušteni uz kauciju i ne pojavite se na sudu kada vam je rečeno.

Kako članovi vaše porodice ili prijatelji mogu biti jemci

Ako mislite da može da vam bude odobren otpust uz kauciju kada se pojavite na Krivičnom sudu

Pobrinite se da članovi porodice ili prijatelji koji su saglasni da budu jemci budu sa vama na sudu, Ako vam je odobren otpust uz kauciju i sud smatra da su ove osobe podobne da budu jemci, ćete smesta biti pušteni.

Ako vam je odobren otpust uz kauciju kada niste na sudu

1. Vaši prijatelji ili porodica moraju da odu na sud ili u policijsku stanicu da bi se proverilo da li su podobni da budu jemci. Moraće da ponesu neka dokumenta sa sobom kao dokaz da mogu da plate taj iznos ako moraju.
2. Vaši prijatelji ili porodica će morati da potpišu dokument kojim potvrđuju svoju saglasnost da budu jemci
3. Sud ili policijska stanica će potom izdati vašim prijateljima ili porodici dokument pod nazivom uverenje (certificate) ako smatraju da su pogodni da budu jemci.
4. Vaši prijatelji ili porodica moraju da dostave tu potvrdu zatvoru pre nego što možete da budete otpušteni. To je da bi u zatvoru pokazali da su sudovi ili policija izjavili da su pogodni da budu jemci.

Prevoz iz zatvora ako vam je odobren uslovni otpust

- Ako vam je odobren uslovni otpust, a nemate novca za prevoz od suda do doma, službenici koji su Vas doveli na sud mogu da vam obezbede da dobijete takozvani putni nalog. Ovo je putna karta koja vam omogućuje da se besplatno prevezete do adrese gde ćete provoditi vreme do suđenja.
- Možete dobiti putni nalog i od službenika koji su Vas doveli u zatvor. Ako ste u zatvoru i obraćali ste se sudu putem video veze, možete ga dobiti od zatvorskih čuvara.

Priprema za odlazak na sud

Trebalo bi da razgovarate sa službenikom za pravna pitanja u zatvoru radi pomoći u pripremi za suđenje i nalaženju advokata.

1. Nalaženje svedoka za vaše suđenje

- Zamolite svog advokata za pomoć u nalaženju svedoka koji će govoriti na vašem suđenju.
- Ako nemate advokata, možete da zatražite pomoć od službenika za pravna pitanja.
- Službenik za pravna pitanja ne može da vam nađe svedoke. Međutim, može vam pomoći u pisanju pisma prijateljima ili članovima porodice u kome ćete ih zamoliti da probaju da vam nađu svedoke.
- Možete da pišete i policiji da ih zamolite da pokušaju da vam nađu svedoke. Međutim, policija ne može da garantuje da će se te osobe pojaviti na suđenju.

2. Upotreba računara kao pomoći u vašim pravnim pitanjima

- Za ovo ne možete da koristite lični računar.
- Obratite se upravniku ako želite da koristite zatvorski računar kao pomoć u vašim pravnim pitanjima.
- Upravnik će vam obezbediti upotrebu zatvorskog prenosnog računara ako smatra da vam je potreban radi pravednog suđenja.
- Moraćete da poštujete neka pravila ako vam upravnik dozvoli upotrebu zatvorskog prenosnog računara.
- Više informacija nalazi se u **Uputstvu zatvorske službe (Prison Service Instruction) 2/2001**. Kopija postoji u biblioteci.

3. Vaše stvari

- Ponesite na sud sve lične stvari u slučaju da budete otpušteni. Ako u zatvoru budu ostale još neke stvari nakon što ste otpušteni, moraćete da kontaktirate zatvor da organizuju da ih preuzmete.

Ostale stvari u vezi sa neosuđenim zatvorenicima

Vaše zdravlje

- Državna zdravstvena služba (National Health Service, NHS) **ne** mora da vam pruža zdravstvenu zaštitu u zatvoru ako ne želite.
- Zdravstvenu zaštitu možete dobiti i od privatnog lekara ili zubar, ali biste to morali da platite.
- Ako želite da to uradite, obratite se osoblju za zdravstvenu zaštitu. Obično će vam oni i upravnik dozvoliti da to uradite.

Glasanje

I dalje možete da glasate dok ste u zatvoru ako ste:

- neosuđeni,
- osuđeni, ali vam još nije izrečena kazna;
- civilni zatvorenik koji je u zatvoru zbog neplaćanja novčanih kazni ili neizvršenja onog što je sud naložio (to je takozvano nepoštovanje suda).

Vaše ime mora da bude upisano u **birački spisak** pre nego što budete mogli da glasate.

Ukoliko vaše ime još nije u biračkom spisku:

1. Biće potrebno da popunite formular i pošaljete ga osobi van zatvora koja se zove Službenik za Birački spisak. Adrese na koje treba da pošaljete obrasce nalaze se u **Odredbi zatvorske službe (Prison service order) br. 4650**. Kopija ove Odredbe postoji u zatvorskoj biblioteci.
2. Za formular ili za dodatne informacije o glasanju pitajte ličnog savetnika ili drugog zatvorskog službenika.
3. **Odredba zatvorske službe (Prison service order) br. 4650** sadrži više informacija o glasanju. U njoj se nalazi i više informacija o glasanju putem pošte (gde svoj glas tj. glasački listić šaljete poštom) ili o glasanju preko zastupnika (gde neko drugi ubacuje vašem glasački listić u vaše ime).

Rad i plaćanje

- **Ne** morate da radite u zatvoru ako nećete.
- Ako hoćete da radite ali za Vas nema posla, biće vam isplaćena mala suma novca svake sedmice kako biste kupili stvari koje su vam potrebne.
- Ako odbijete da radite ponuđeni posao, ne možete da dobijete novac od zatvora. I možda vam više neće biti ponuđen nijedan posao.

Civilni zatvorenici

Civilni zatvorenici su osobe koje su poslate u zatvor zbog:

- neplaćanja alimentacije (izdržavanja) za svoju decu;
- neplaćanja novčanih kazni ili dugova (potraživanja);
- neplaćanja sume za koju su se saglasili da plate ako je neko koga znaju bio pušten uz kauciju i nije se pojavio na sudu;
- nečinjenja što je sud naložio (nepoštovanja suda).

Civilni zatvorenici se većinom tretiraju isto kao i osuđeni zatvorenici. Međutim, postoje neke razlike. Na primer, ako ste civilni zatvorenik:

- Imate ista prava na posete, pisma i telefonske pozive kao neosuđeni zatvorenici. **Vidite stranu 40.**
- Ne morate da se mešate sa drugim zatvorenicima ako nećete.
- Možete da nosite svoju odeću. Ako nemate dovoljno odeće, možete da zatražite od zatvorskog osoblja.
- Može vam biti dozvoljeno da glasate ako ste poslati u zatvor zbog nepoštovanja suda ili neplaćanja novčane kazne. Više informacija se nalazi u **Odredbi zatvorske službe (Prison service order) br. 4650**. Kopija postoji u biblioteci.

Ostale stvari u vezi sa civilnim zatvorenicima

Prevremeno otpuštanje iz zatvora

- Možda ne bude moguće da budete prevremeno otpušteni iz zatvora u zavisnosti od razloga zašto Vas je sud poslao tamo. Možda ćete morati da izdržite celu svoju kaznu. Zatvorsko osoblje će ovo uzeti u obzir prilikom proračunavanja datuma vašeg otpusta.
- Zamolite za pomoć svog ličnog savetnika, drugog zatvorskog službenika ili upravnika prestupnika ako:
  - niste sigurni da možete prevremeno biti otpušteni;
  - smatrate da treba da budete prevremeno otpušteni, ali zatvorsko osoblje ovo nije uzelo u obzir prilikom proračunavanja datuma vašeg otpusta.

Ulaganje žalbe na odluku o zatvorskoj kazni zbog nepoštovanja suda

- Nepoštovanje suda znači nečinjenje onoga što vam je sud naložio. Možete da uložite žalbu ako ste poslani u zatvor zbog nepoštovanja suda. Uložiti žalbu znači pokušati izmeniti odluku koju je sud doneo.
- Najpre bi trebalo da razgovarate sa službenikom za pravna pitanja u zatvoru da biste dobili savet kako ovo da uradite.

Ako Vas je u zatvor poslao Opštinski sud

- Uložite žalbu Krivičnom sudu ili zamolite svog advokata da ovo uradi u vaše ime u roku od 21 dana od izricanja vaše presude.

Ako Vas je u zatvor poslao Krivični ili Okružni sud

- Uložite žalbu Civilnom Apelacionom sudu ili zamolite svog advokata da to uradi u vašeme ime u roku od 14 dana od izricanja vaše presude. Adresa na koju treba da pošaljete svoju žalbu je:

Civil Appeal Court (Civilni Apelacioni sud)
Royal Courts of Justice (Kraljevski sud)
Strand
London
WC2N 2LL

Pritvorenici Službe za imigraciju

Pritvorenici Službe za imigraciju. Pritvorenici Službe za imigraciju su osobe koje poreklom nisu iz Ujedinjenog Kraljevstva (Engleska, Škotska, Vels i Severna Irska).

Ovo su obično osobe koje su zadržane u pritvoru zbog kršenja imigracionih pravila ili zbog prestupa i sada čekaju da vide da li će biti vraćeni (deportovani) u državu iz koje potiču.

Agencija za državne granice i imigraciju (The Border and Immigration Agency, BIA) odlučuje šta treba da se desi sa ilegalnim imigrantima.

Agencija za državne granice i imigraciju (The Border and Immigration Agency, BIA). Ovo je grupa ljudi koja radi za vladu. Oni su odgovorni za upravljanje time ko ulazi u zemlju radi posla, posete ili življenja.

- ✓ Agencija za državne granice i imigraciju će biti sa Vama u kontaktu dok ste u zatvoru. Oni će da razmatraju Vaš slučaj dok ste u zatvoru.
- ✓ Moraćete da poštujete ista pravila kao i neosuđeni zatvorenici dok ste u zatvoru. **Vratite se na stranu 7 za više informacija.**
- ✓ Trebalo bi da pokušate da dobijete pomoć advokata. Stupite u kontakt sa grupom koja se zove Služba za imigraciju ako nemate advokata. **Njihova adresa se nalazi na strani 20.** Trebalo bi da možete da telefonirate, pišete, čak pošaljete i faks svom advokatu. Alternativno, on Vam može doći u posetu.
- ✓ Od ovih osoba možete da zatražite pomoć ako Vam je potrebna:
  - vašeg ličnog savetnika ako ga imate,
  - zatvorskog službenika odgovornog za Vaše krilo,
  - osobe koja se zove službenik za pitanja rasne jednakosti u zatvoru,
  - osobe koja se zove koordinator zatvorenika stranog državljanstva ako postoji u Vašem zatvoru.
- ✓ Možete da dobijete tumača ako Vam je potreban. (To je osoba koja Vam može pomoći da razumete nešto rečeno na engleskom jeziku).
- ✓ Za više informacija možete da pročitate brošuru pod nazivom **Informacije i saveti za zatvorenike stranog državljanstva**. Primerak se nalazi u biblioteci.

Održavanje kontakta sa osobljem koje razmatra vaš slučaj

- Ljudi iz Agencije za državne granice i imigraciju (BIA) će biti sa vama u kontaktu dok ste u zatvoru. Oni mogu biti službenici koji rade u vašem zatvoru ili mogu doći u posetu vašem zatvoru.
- Možete i da stupite u kontakt sa njima ako imate potrebe.
- Možete da zamolite i svog advokata, zatvorskog službenika ili upravnika zatvora da stupite u kontakt sa osobljem za imigraciona pitanja koje razmatra vaš slučaj.

Podnošenje molbe za uslovni otpust (ovo znači podneti molbu za otpuštanje iz zatvora dok je vaš slučaj u razmatranju)

- Možda ćete moći da podnesete molbu da budete uslovno otpušteni iz zatvora.
- Potrebno je da popunite formular **IS 91R** radi podnošenja molbe da budete uslovno otpušteni iz zatvora.
- Više informacija o uslovnom otpuštanju nalazi se na formularu.
- Pomoć pri podnošenju molbe za uslovno otpuštanje možete da dobijete od:
  - grupe pod nazivom Savetodavna služba za imigraciju (**podaci o njoj se nalaze na strani 20**);
  - osoblja za imigraciona pitanja koje radi ili posećuje vaš zatvor;
  - svog advokata ili zatvorsko osoblje. Oni mogu da stupe u kontakt sa osobljem za imigraciona pitanja koje razmatra vašem slučaj.

Osobe koje vam mogu pomoći

1. Savetodavna služba za imigraciju (The Immigration Advisory Service)

Ove osobe daju besplatne savete i pružaju pomoć ilegalnim imigrantima.

The Immigration Advisory Service
Head Office (Uprava)
3rd Floor
County House
190 Great Dover Street
London
SE1 4YB

Glavni telefon: 0207 967 1200

Info linija: 0207 967 1299 (tokom radnog vremena).

Faks: 0207 403 5875

2. Savetodavna služba za pritvorenike (Detention Advice Service)

Ove osobe Vas mogu posavetovati i pomoći vam u vezi sa stvarima koje kao ilegalni imigrant treba da uradite. Oni vam mogu pomoći da se sastanete sa advokatom i često posećuju zatvore.

Detention Advice Service
Unit B3 (Jedinica B3)
62 Beechwood Road
London
E8 3DY

Telefon: 0207 254 6888

Faks: 020 7254 8555

3. Zajednički savet za dobrobit imigranata (The Joint Council for the Welfare of Immigrants JCWI)

Ove osobe pružaju pomoć, daju informacije i savete ilegalnim imigrantima.

Joint Council for the Welfare of Immigrants
115 Old Street
London
EC1 9RT

Telefon: 020 7251 8706

Faks: 0207 251 8707

Ako ste tražilac azila (azilant - neko ko je napustio svoju državu jer je u opasnosti i čeka da sazna da li može da ostane u Ujedinjenom Kraljevstvu), kontaktirajte

4. Pravni centar za izbeglice (Refugee Legal Centre, RLC)

Refugee Legal Centre
Nelson House
153-157 Commercial Road
London
E1 2DA

Telefon: 0207 780 3200

Faks: 0207 780 3201

Možete da pozovete i ove brojeve:

1. Besplatna telefonska linija: 0800 592 3333 ili 0207 780 3333

Možete pozivati ovaj broj ponedeljkom, sredom i petkom od 10.30 do 13.00 h i od 14.00 do 16.30 h.

2. Ako treba vrlo brzo da porazgovarate sa nekim, u hitnim slučajevima možete da pozovete 07831 598057.

Možete pozivati ovaj broj tokom radnih dana i vikendom od 18.00 sve do 08.00 h.

Ulaganje žalbe na presudu ili kaznu

Korisne reči

Vaša presuda. Kada je sud odlučio da ste krivi za počinjeno delo.

Vaša kazna. Šta kaže sud da vam se mora desiti jer ste osuđeni.

Ulaganje žalbe. Ovo se dešava kada pokušavate da izmenite odluku suda o svojoj presudi ili kazni.

Možete da pokušate da izmenite odluku o svojoj **presudi** i **kazni** koja vam je izrečena. Ovo se zove žalba. Vaš advokat će moći da vas posavetuje da li možete da uložite žalbu i s čim u vezi možete da ulažete žalbu.

Glavne tačke

- Dobro razmislite pre nego što odlučite da uložite žalbu. Ponekad, ako je žalba odbijena, sud može da odluči da vam se vreme koje provodite u zatvoru radi ulaganja žalbe doda kazni.
- Tražite savet od advokata ili pravnog savetnika pre nego što išta odlučite.
- Možda ćete morati brzo da uložite žalbu. Uobičajeni rok je 28 dana od presude ili izricanja kazne. Nakon toga ćete moći da uložite žalbu. Tražite savet od svog advokata.
- Zamolite da porazgovarate sa takozvanim službenikom za pravna pitanja u zatvoru. On vam može pomoći objašnjenjem kako da uložite žalbu.
- Ukoliko uložite žalbu, moraćete da dođete do novca kojim ćete to platiti. Možete da zatražite da dobijete izvesnu sumu koja se zove finansije za pravne usluge.

Kako da uložite žalbu

1. Razgovarajte sa svojim advokatom ili pravnim savetnikom. Ako niste imali prilike da razgovarate sa njima na sudu, pitajte upravnika zatvora da li možete da se sa njima sastanete u vreme poseta.

Vaš advokat ili pravni savetnik će vam

- reći šta misli koliki su vam izgledi da vaša žalba bude usvojena;
- popuniti formulare ako odlučite da uložite žalbu.

2. Zamolite da razgovarate sa službenikom za pravna pitanja. On može da vam objasni kako da uložite žalbu.

3. Službenik za pravna pitanja može da vam kaže koje formulare da popunite i kome da ih pošaljete. Ovo zavisi od toga da li vam je suđeno na Krivičnom ili Općinskom sudu.

4. Ako dobijete dozvolu da uložite žalbu, tražite da dobijete novac da platite za žalbeni postupak. Novac koji treba da potražujete naziva se „**finansije za pravne usluge**“ (**Legal Services Funding**).

Finansije za pravne usluge (novac) iz kojih je plaćeno vaše suđenje omogućavaju vam samo da dobijete savet kako da uložite žalbu, a ne i da je uložite.

Šta uraditi ako...

Hoćete da promenite svog advokata ili pravnog savetnika.

- Razgovarajte sa advokatom ili pravnim savetnikom koga/koje sada imate i saopštite mu/im zašto želite da ga/ih promenite. Oni će od sudije tražiti odobrenje za promenu.
- Možete platiti da se sastanete sa advokatom ili pravnim savetnikom koga odaberete.

Želite da budete uslovno otpušteni dok čekate da Vam se žalba usvoji?

- Potrebno je da popunite formular koji se zove **Formular B** i pošaljete ga Apelacionom sudu.

Ako vam je žalba odbijena (dakle neuspješna)

- Možete da zamolite grupu ljudi koja se zove **Komisija za reviziju kriminalnih slučajeva (Criminal Cases Review Commission)** da razmotri vaš slučaj.
- Oni mogu da razmatraju slučajeve za koje misle da je negde napravljena greška. Mogu vratiti slučaj nazad Apelacionom sudu.
- Biće potrebno da im pokažete **nove informacije ili dokaz** o kojima nije razgovarano na suđenju ili u žalbi.
- Možda će advokat moći da vam pruži pomoć.
- Možda ćete moći da dobijete finansije za pravne usluge kao pomoć. Biće potrebno da popunite formulare **CDS1** i **CDS2** radi potraživanja ovog novca.
- Više informacija nalazi se u **Odredbi zatvorske službe (Prison service order) br. 4400**, poglavlje 3. Primerak možete da nađete u zatvorskoj biblioteci.

Proračunavanje dužine boravka u zatvoru

Glavne tačke

- Sud odlučuje koliko dugo će trajati vaša kazna, ali je potrebno vreme da se razmotre pojedinosti.
- Biće vam saopšten datum kada vam se završava izdržavanje kazne kada dođete u zatvor. Ako zatvor čeka na informaciju o dužini trajanja vaše kazne, može vam biti saopšteno da je informacija **provizorna**. To znači da bi se mogla promeniti.
- Ako prekršite zatvorska pravila, možda ćete morati da provedete dodatne dane u zatvoru. Ovo ne predstavlja vašu kaznu. **Vidite stranu 83 za više informacija.**
- Razgovarajte sa svojim ličnim savetnikom ili drugim pripadnikom zatvorskog osoblja ako vam je potrebna pomoć u razumevanju svoje zatvorske kazne.

O vašej kazni – ovo ne uključuje zatvorenike osuđene radi zaštite javnosti na doživotnu ili neodređenu kaznu zatvora

vaša kazna se proračunava na osnovu:

- datuma kada vam je izrečena kazna,
- dužine vaše kazne,
- datuma kada ste počinili prestup,
- izdržavanje kazne će obuhvatiti ukupan period vremena koje ste proveli u istražnom zatvoru zbog prestupa koji je počinjen pre 4. aprila 2005. godine;
- sud može da saopšti zatvoru da ne uzima u obzir vreme koje ste proveli u istražnom zatvoru ako ste počinili prestup nakon 4. aprila 2005. godine.

Koliko dugo ćete biti u zatvoru?

Ovo zavisi od datuma kada je počinjeno krivično delo. Dodatne informacije o započinjanju izdržavanja kazne nalaze se na **strani 145**.

Kazne za odrasle do 12 meseci

- Vaše puštanje na slobodu će biti bezuslovno (AUR).
- **Neće** vas nadzirati upravnik prestupnicima.
- Dobićete informacije u vidu takozvanog obaveštenja. Ovo obaveštenje će objasniti šta to znači i morate da ga potpišete.

Prestupi počinjeni pre 4. aprila 2005. godine

Ako Vam je kazna kraća od 1 godine

- Bićete pušteni na slobodu na polovini kazne bezuslovno (osim ako imate manje od 21 godine).

Ako Vam je kazna duža od 1 godine i kraća od 4 godine

- Bićete pušteni na slobodu kada ste izdržali **polovinu** svoje kazne.
- Kada se to dogodi, morate da se sastajete sa predstavnikom službe za uslovni otpust koji će proveriti da li se pridržavate pravila iz svoje dozvole.
- Vaša uslovna kazna završava kada isteknu tri četvrtine izdržavane kazne.

Ako Vam je kazna duža od 4 godine i više

- Možete da zatražite uslovni otpust kada ste izdržali **polovinu** svoje kazne.
- Ako dobijete uslovni otpust, predstavnik službe za uslovni otpust će nastaviti da Vas proverava pošto budete pušteni na slobodu.
- Ako **ne** dobijete uslovni otpust, moći ćete da ga tražite ponovo svake godine osim ako Vam nije preostalo manje od 13 meseci izdržavanja kazne zatvora.
- Ako Vam uslovni otpust u potpunosti bude **odbijen**, bićete pušteni na slobodu pre isteka Vaše kazne. Datum kada ćete biti pušteni na slobodu se naziva Vašim bezuslovnim datumom. Moraćete da se vidite sa predstavnikom službe za uslovni otpust koji će raditi sa Vama i proveravati da li se pridržavate pravila iz svoje dozvole.

Više o prestupima počinjenim pre 4. aprila 2005. godine

Produžene kazne

- Vaša kazna može da bude produžena zbog krivičnog dela nasilja ili seksualnog zločina.
- Datum napuštanja zatvora će zavisiti od toga šta je sudija rekao o tome koliko treba da budete u zatvoru zbog tog dela.
- Ako dobijete uslovni otpust, takođe ćete možda morati da duže izdržavate uslovnu kaznu.
- Ako **ne** dobijete uslovni otpust, moći ćete da ga tražite ponovo svake godine.
- Ako Vam uslovni otpust u potpunosti bude odbijen, bićete pušteni na slobodu pre isteka vaše kazne. Datum kada ćete biti pušteni na slobodu se naziva vašim bezuslovnim datumom. Moraćete da se vidite sa predstavnikom službe za uslovni otpust koji će raditi sa vama i proveravati da li se pridržavate pravila iz svoje dozvole.

Prestupi počinjeni na dan ili nakon 4. aprila 2005. godine

Ako je Vaša kazna duža od jedne, ali kraća od četiri godine

- Bićete pušteni na slobodu kada ste izdržali **polovinu** svoje kazne.
- Moraćete da se sastajete sa predstavnikom službe za uslovni otpust koji će raditi sa Vama i proveravati da li se pridržavate pravila iz svoje dozvole.

Produžene kazne

- Ako Vam je kazna produžena, moraćete da uložite molbu za rani otpust. To možete da učinite kada ste izdržali zatvorski deo svoje kazne.
- Ako **ne** dobijete rani otpust, moći ćete da ga tražite ponovo svake godine.

Prestupi počinjeni pre 1. oktobra 1992. godine

- Možete da zatražite rani otpust kada ste izdržali **1 trećinu** svoje kazne.
- Ako ste dobili rani otpust, bićete pušteni na uslovnu slobodu sve dok ne isteknu dve trećine kazne.
- Ako **ne** dobijete rani otpust, možete i dalje da ga tražite svake godine osim ako Vam nije preostalo manje od 13 meseci izdržavanja kazne zatvora. Ako nikada ne dobijete rani otpust, bićete pušteni na slobodu kada izdržite **2 trećine** svoje zatvorske kazne.
- Ako počinite drugo krivično delo dok ste na uslovnoj slobodi, morate da odslužite ostatak svoje kazne.

Više informacija o uslovnom otpustu i započinjanju uslovne kazne nalazi se na strani 141.

Stvari koje treba urediti - van kaznenog zavoda (zatvora)

1. Deca ili druge osobe o kojima se starate

- Ako je potrebno da organizujete brigu o deci ili drugim osobama o kojima se starate, odmah obavestite zatvorsko osoblje.

Plaćanje alimentacije preko Agencije za izdržavanje dece (Child Support Agency)

- Ako ste plaćali alimentaciju za decu, treba da obavestite Agenciju za izdržavanje dece da ste u zatvoru.
- Morate da obavestite Agenciju za izdržavanje dece o ovome u roku od 1. sedmice. Ako ih ne obavestite u roku od sedmice dana o ma kakvim promenama, to se smatra krivičnim prekršajem.
- **Ne** morate da plaćate alimentaciju ako ne radite (niste zapošljeni) ili ne primete potporu.

Možete da im pišete na adresu:

Child Support Agency
National Helpline
PO Box 55
Brierly Hill
DY5 1YL

Telefon: 08457 138 924

2. Potpora

Ako već primate potporu

- Razgovarajte sa svojom lokalnom kancelarijom Jobcentre Plus što pre je moguće da biste uredili stvari. Zamolite nekog u svojoj porodici da to uradi.
- Ako ste u zatvoru preko 21 dana, jedina potpora na koju obično imate pravo je Housing Benefit (pomoć sa stanarinom).
- Ako smatrate da vam Jobcentre Plus duguje neki novac na ime neke vrste potpore, pišite im i zamolite ih da vam novac pošalju u zatvor. Oni će morati da pošalju žiro ček upravniku zatvora koji će onda uplatiti taj novac na vaš lični gotovinski račun.
- Ako ne možete da dobijete taj novac, možete da ga potražujete nakog što budete pušteni na slobodu.

Ako ste bili zaposleni

- vaša porodica bi trebalo da potražuje potporu dok ste u zatvoru ili u istražnom zatvoru.
- Oni treba da kontaktiraju lokalnu kancelariju Jobcentre Plus što pre je moguće.

Potrudite se da kontaktirate svoju kancelariju Jobcentre Plus što pre je moguće. U suprotnom, Vi i vaša porodica možete imati problema sa dobivanjem potpore sada i nakon što budete pušteni na slobodu.

3. Plaćanje stanarine ili kredita za kuću

- Vi ili vaša porodica biste mogli da dobijete **pomoć sa stanarinom (Housing Benefit)** kao pomoć za plaćanje stanarine ili otplaćivanje kredita za kuću.
- Dobro bi bilo da se posavetujete u vezi s ovim, jer će to zavisiti od toga da li ste osuđeni ili u istražnom zatvoru.

Plaćanje stanarine – šta uraditi

Pišite vlasniku stana ili agentu za nekretnine da ih obavestite da ste u zatvoru.

Saopštite im:

- koliko dugo ćete biti u zatvoru;
- da li će iko drugi brinuti o vašem domu.

Ako ste živeli sa svojom porodicom i već dobivali pomoć sa stanarinom

- Pišite kancelariji za pomoć sa stanarinom (Housing Benefit) da ih obavestite da ste u zatvoru.
- Vaša porodica bi takođe trebalo da im piše da bi tražila da preuzme vašu potporu dok ste u zatvoru.

Ako vaša porodica mora da počne da prima pomoć sa stanarinom

- Trebalo bi da pišu upravi za pomoć sa stanarinom radi potraživanja pomoći sa stanarinom.

Ako živite sami

- Možete da potražujete pomoć sa stanarinom dok ste u istražnom zatvoru do najviše 52 sedmice ili ako ćete biti u zatvoru manje od 13 sedmica.
- Ako niste primali pomoć sa stanarinom, pišite svojoj opštini da ih zamolite za formular za potraživanje pomoći.

Ako ne možete da platite stanarinu i ne možete da ostvarite pomoć sa stanarinom

- Možda hoćete da vratite stan/kuću vlasniku ili agentu za nekretnine. Ovo bi moglo da bude bolje nego da im dugujete mnogo novca i upadate u dug.
- Vlasnik stana/kuće bi se možda složio da vam nađe smeštaj na drugom mestu kada izađete iz zatvora.
- **Najpre pitajte NACRO ili Savetodavni biro građana (Citizens' Advice Bureau) za savet.**
- Ove organizacije mogu da posete zatvor. U suprotnom, možete da pozovete NACRO na telefon: 0800 0181 259.

Vaš kredit za kuću

Vi i vaša porodica biste mogli da dobijete pomoć za plaćanje **kamata** na kredit za kuću ako

- ste živeli sa porodicom i članovi vaše porodice su ostali u svom domu;
- **niste** osuđeni ili čekate na izricanje kazne, i kupujete stan/kuću samo za sebe.

Šta raditi

- ✓ Vi ili Vaša porodica treba da pišete lokalnoj kancelariji Jobcentre ukoliko vi ili oni hoćete da potražujete pomoć sa stanarinom.
- ✓ Proverite da li ste obavestili svoju kreditnu kompaniju, banku ili stambeno-štednu zadrugu da ste u zatvoru.
- ✓ Recite im i šta mislite da će se desiti. Na primer, ako želite da platite samo kamatu na kredit za kuću, ili ako smatrate da uopšte nećete moći da ga plaćate.
- ✓ Mogli biste da obustavite otplate na neko vreme ili prodate kuću.

Kako će biti isplaćena pomoć sa stanarinom

Ako ste kupili stan/kuću pre 2. oktobra 1995. godine

- Sedmice 1 do 8   **Nećete** dobiti novac za troškove stanovanja
- Sedmice 9 do 27   Dobićete polovinu novca
- Od sedmice 27 nadalje   Dobićete sav novac

Ako ste kupili stan/kuću posle 2. oktobra 1995. godine

- Sedmice 1 do 39   **Nećete** dobiti novac za troškove stanovanja
- Od sedmice 39 nadalje   Dobićete sav novac

4. Opštinski porez

Šta raditi

- ✓ Obavestite svoju Opštinu da ste u zatvoru. Možda nećete morati da plaćate opštinski porez ili će Vaša porodica moći da plaća umanjeni opštinski porez.
- ✓ Trebalo bi da dobijete brošuru o opštinskom porezu kada stignete u zatvor. Uz brošuru bi trebalo da bude nekoliko formulara. Popunite formulare da biste kontaktirali Opštinu.

5. Računi za vodu, plin, struju i telefon

Ne možete dobiti nikakvu pomoć u vezi sa ovim dok ste u zatvoru.

Šta raditi

- ✓ Mogli biste da pišete kompanijama da biste ih obavestili da ste u zatvoru. Zamolite osoblje da vam pomogne u pisanju pisma.
- ✓ Mogli biste da ih zamolite da, ako je moguće, platite račune kada izađete iz zatvora, ili da vam se obustavi isporuka plina, vode ili struje.

6. Socijalno osiguranje

Ako ste plaćali socijalno osiguranje pre dolaska u zatvor

- **Neće** vam se uplaćivati socijalno osiguranje dok ste u zatvoru.
- Ali ako ste od 16 do 18 godina starosti, dobićete tzv. „tax credit“ (smanjenje poreza).
- I ako ste od 60 do 65 godina starosti, možete da imate tzv. „tax credit“ (smanjenje poreza).

Novac koji plaćate za socijalno osiguranje

Dok ste u zatvoru

Ne možete da plaćate

- vrste socijalnog osiguranja pod nazivom Klasa 1 i Klasa 2 (u vezi sa radnim odnosom);
- **možda** ćete moći da to plaćate ako radite na posebnom projektu dok ste u zatvoru. Na primer, kada primate novac za posao koji obavljate u zajednici.

Možete da plaćate

- vrstu socijalnog osiguranja pod nazivom Klasa 3.
- Ako prestanete sa plaćanjem ove vrste socijalnog osiguranja, može vam biti ugrožena penzija ili dodatak zbog smrti u porodici. Ovo zavisi od stvari kao što je dužine vaše kazne.

Radi više informacija kontaktirajte svoju kancelariju JobCentre Plus ili pišite na adresu:

HM Revenue & Customs
National Insurance Contributions Office
Benton Park View
Newcastle on Tyne
NE98 1ZZ

Telefon: 0845 302 1479

7. Vaša državna penzija

Nećete da dobijete državnu penziju

- ako ste osuđeni;
- dok ste u istražnom zatvoru ili čekate na svoj proces.

Dobićete državnu penziju

- Ako ste pušteni na slobodu kao neosuđeni. Novac ćete dobiti kada budete pušteni na slobodu.

Ako imate partnera

- Vaš partner će i dalje primati svoju penziju dok ste u zatvoru ukoliko ne prima tzv. **dodatak za izdržavano lice**.
- Ukoliko nije siguran/na, treba da proveri u kancelariji Jobcentre Plus.

Za dodatne informacije, pišite Penzionoj službi na adresu:

National Pension Centre
Tyneview Park
Whitley Road
Benton
Newcastle-upon-Tyne
NE98 1BA

Telefon: 0845 6060 265

8. Porez na lični dohodak

- Važno je da nastavite da proveravate sve što je u vezi sa vašim porezom dok ste u zatvoru.
- Organizacije kao što je Savetodavni biro građana (Citizens' Advice Bureau) može da dođe u vaš zatvor i pruži vam pomoć u regulisanju vašeg poreza.

Šta raditi

- ✓ Kontaktirajte poresku kancelariju ako vam je potrebna pomoć. Saopštite im svoj broj socijalnog osiguranja i referentni broj ako možete.
- ✓ Pitajte poresku upravu ako niste sigurni koja je vaša poreska kancelarija.
- ✓ I dalje će biti potrebno da popunite formulare za porez ukoliko su Vam poslani ili ako imate bilo kakav prihod, potrebno je da ih o tome obavestite.
- ✓ Neko drugi može da kontaktira poresku kancelariju za vas, ali ćete morati u pismenoj formi da se saglasite da je u redu da oni to urade.
- ✓ Ukoliko vam poslodavac čuva posao dok ste u zatvoru, zamolite ga da to navede na pismeno da biste imali dokaz o tome.
- ✓ Možete i dalje da dobijate lične popuste dok ste u zatvoru. Vaš lični popust je iznos dohotka koji možete da dobijete svake godine bez plaćanja poreza na njega.

Možete da kontaktirate poresku kancelariju da

- ✓ saznate da li možete da promenite „tax credit“ (smanjenje poreza) za decu da glasi na ime Vaše supruge ili partnera ukoliko je u radnom odnosu;
- ✓ saznate da li možete da dobijete nazad porez na kamate od vaše banke ili stambeno-štedne zadruge. Morate da popunite formular da biste to uradili;
- ✓ saznate da li možete da dobijete nazad porez na lični dohodak koji ste platili od 5. aprila, pod uslovom da imate posao i dokument P45;
- ✓ da dobijete savet ako radite kao privatnik.

Osobe koje Vam mogu pomoći u zatvoru

- Možete da razgovarate sa zatvorskim osobljem o bilo kojim problemima koje imate dok ste u zatvoru.
- Ima i drugih osoba koje vam takođe mogu pomoći.
- Zatvorsko osoblje treba da vam kaže ko još vam može pomoći. Trebalo bi da u vašem krilu postoje i informacije o tome.

Ovo je spisak drugih lica koje vam mogu pomoći u zatvoru. Na sledećoj strani ćete naći više ljudi.

Ako ste uznemireni ili zabrinuti, ili biste želeli sa nekim da porazgovarate, možete da se obratite

- ✓ **Zatvorskom svešteniku (Chaplain) ili nekom drugom ko ima veze sa verom u Boga.**
- ✓ **Samarićanima.** (Samaritans) Recite zatvorskom osoblju ako biste želeli da razgovarate sa Samarićanima. Samarićani su ljudi sa kojima možete da razgovarate privatno ako se osećate veoma uznemireno ili zabrinuto ili osećate da biste mogli da naudite sebi ili počinite samoubistvo. Samarićani su dostupni 24 sata dnevno. Možete da se sastanete sa Samarićanima, razgovarate nasamo telefonom sa njima (morate da tražite lokalni telefonski broj) ili da im pišete na adresu:
Chris
PO Box 9090
Stirling
FK8 2SA
- ✓ **Ostali zatvorenici tzv. slušalac ili drugar.** Slušaoci su **zatvorenici** koji su obučeni da slušaju i vam pruže podršku ako ste veoma uznemireni ili zabrinuti. Oni neće reći zatvorskom osoblju šta ste rekli osim ako se ne zabrinu da ćete nauditi sebi ili nekom drugom. U nekim zatvorima postoje tzv. drugari. Drugari su zatvorenici koji su tu da vas saslušaju ako imate potrebu da porazgovarate sa nekim. Drugari mogu da prenesu zatvorskom osoblju ono što ste rekli ako je potrebno.
- ✓ **Ovlašćeni posetioci zatvora.** Ovo su lokalni stanovnici koji mogu da posete zatvorenike koji možda nemaju mnogo posetilaca ili jednostavno samo žele da porazgovaraju sa nekim van zatvora. Obratite se takozvanom službeniku za vezu za zvaničnu zatvorsku posetu da biste tražili da vas poseti neka od ovih osoba.

Druge osobe koje vam mogu pomoći

Ako vas neko maltretira ili je nasilan prema vama

- ✓ Odmah razgovarajte sa **bilo kojim** pripadnikom zatvorskog osoblja. Oni će moći da vam pomognu.

Pomoć u vezi sa ostalim stvarima

- ✓ **Druge organizacije** takođe pomažu zatvorenicima. Na primer, Savetodavni biro građana (Citizens' Advice bureau) pomaže sa novčanim i pravnim pitanjima. Organizacija anonimnih alkoholičara i narkomana pruža pomoć po pitanju problema sa alkoholom i upotrebom droga. Pitajte zatvorsko osoblje koju vrstu pomoći možete da dobijete u svom zatvoru.
- ✓ **New Bridge Foundation** Ovo je organizacija koja pomaže zatvorenicima posećujući ih u zatvoru i pomažući im da se pripreme za život nakon izlaska iz zatvora. Zamolite zatvorsko osoblje ako biste želeli da dobrovoljac dođe u vaš zatvor, ili možete da kontaktirate New Bridge Foundation na adresi:

The New Bridge Foundation
27a Medway Street
London
SW1P 2BD
Telefon: 0207 976 0779

Kome se obratiti u vezi sa problemima u zatvoru

- ✓ **Nezavisni nadzorni odbor.** Ove osobe proveravaju da li se zatvorima upravlja na ispravan i pravedan način. Oni ne rade za zatvor. To su osobe iz lokalnog mesta i dobrovoljci su. Ako imate pritužbe u vezi sa zatvorskim životom, možete da zatražite da govorite s nekim iz Nezavisnog nadzornog odbora ili čak celim Odborom kada sledeći put posete zatvor. Da biste ovo uradili, morate da ispunite poseban formular. Formular i brošura o Nezavisnom nadzornom odboru bi trebalo da se nalaze u Vašem zatvorskom krilu.
- ✓ Možete da se žalite i zatvorskom osoblju ili tzv. ombudsmanu (zaštitniku građana u zatvoru ili onih koji su osuđeni na uslovnu kaznu). **Za dodatne informacije pogledajte stranu 115.**

Održavanje kontakta sa porodicom i prijateljima

Vaš zatvor mora da vam pomogne da održavate kontakt sa porodicom i prijateljima.

U zatvoru možete da:

- pišete pisma,
- obavljate telefonske razgovore,
- primate posete.

Zamolite zatvorskog službenika da vam pomogne u vezi sa ovim stvarima ako je potrebno.

Posete porodice i prijatelja

Glavne tačke (nešto više se nalazi na sledećoj strani)

- ✓ Obično morate da popunite formular **Nalog za posete (Visiting Order)** pre nego što Vas neko može posetiti u zatvoru (osim ako ste neosuđeni ili civilni zatvorenik)
- ✓ Posete se obavljaju u zatvorskoj sali. Zatvorsko osoblje će Vam reći u kojem delu sale da sedite.
- ✓ Upravnik svakog zatvora odlučuje o vremenu i danima poseta. Posete se obično **ne mogu** obavljati u dane državnih praznika (kao što su Božić i Uskrs).
- ✓ Zatvorsko osoblje možda mora da odluči da li vas deca mogu ili ne mogu posetiti. Ovo zavisi od stvari poput prestupa koji ste počinili i vašeg vladanja dok ste u zatvoru. Zatvorsko osoblje će vas obavestiti ako dođe do ovoga.

- ✓ Obično vas redovno mogu posetiti najviše 3 odrasla lica i neograničen broj dece. Svi vas moraju posetiti u isto vreme, a imena svih njih moraju da budu navedena u Nalogu za posete (Visiting Order).
- ✓ Deca obično treba da budu u pratnji odrasle osobe. Međutim, omladina od 16 do 18 godina starosti mogli sami da dođu u posetu nekim zatvorima.
- ✓ Dobro je da se unapred ustanovi ko namerava da vas poseti. Ako se pojavi druga grupa ljudi istog dana, možda im neće biti dopušteno da vas vide.
- ✓ Dodatne informacije se nalaze u **Odredbi zatvorske službe (Prison service order) br. 4410**. Primerak postoji u biblioteci.

Za neosuđene i civilne zatvorenike

- ✓ Vaša porodica će obično morati da nazove zatvor i organizuje posetu. **Ne** morate da popunjavate Nalog za posete (Visiting Order). Obično Vam je dozvoljeno da dobijete 3 posete sedmično. Svaka poseta će trajati 1 sat. Jedna od poseta može da bude preko vikenda.
- ✓ U nekim zatvorima, možete da dobijete kraće posete više dana sedmično.
- ✓ Možda ćete moći da dobijete više poseta ili duže posete. Ovo zavisi od stvari poput vašeg vladanja i zatvora u kome se nalazite. **Vidite stranu 64.**
- ✓ Svaki put vas mogu posetiti najviše 3 odraslih i neograničen broj dece.
- ✓ Ako vam tinejdžeri dolaze u posetu, proverite sa zatvorskim osobljem. Neki zatvori smatraju tinejdžere odraslim osobama.
- ✓ Možda ćete moći da posetite nekog člana svoje porodice ko je neosuđeni zatvorenik u drugom zatvoru. Ovo je obično moguće ako oboje verovatno treba da ostanete u zatvoru i narednog meseca. Pitajte zatvorsko osoblje ako hoćete da to uradite.

Za sve druge zatvorenike

- ✓ Možete dobiti najmanje 2 posete svake 4 sedmice. Posete će trajati 1 sat.
- ✓ Možda ćete moći da dobijete više poseta u zavisnosti od vašeg vladanja u zatvoru.
Vidite stranu 64.

Kako organizovati posetu

1. Popunite formular **Dozvola za posete (Visiting Order)**. Dobićete novi formular Dozvola za posete svake 2 sedmice.
2. U formular upišite imena svih osoba koje želite da vas posete. U formular upišite imena dece koja želite da vas posete.
3. Pošaljite Dozvolu za posete jednoj od osoba koje želite da vidite.
4. Osobe koje vas posećuju moraju da donesu formular sa sobom.

Dodatne informacije u vezi sa posetama

Posećivanje nekog člana vaše porodice koji se nalazi u drugom zatvoru

Možete da posetite bliskog člana porodice koji se nalazi u drugom zatvoru. Možete podneti molbu za to jednom svaka 3 meseca. Biće potrebno da oboje popunite formular Dozvola za posete kako biste to uradili. Možda će trebati dosta vremena da se organizuje ova poseta.

Ukoliko ste premešteni u zatvor daleko od svoje porodice ili prijatelja

- Možete takođe i uštedeti posete. Možete da uštedite najmanje 3 posete i možda do 26 poseta. To su takozvane **nakupljene posete**. Pitajte zatvorsko osoblje kako to da uradite. Možda ćete morati da sačekate na ovo jer u zatvorima ima mnogo prometa
- Možete takođe pitati upravnika ako je moguće da **nakratko** budete prebačeni u drugi zatvor bliži vašoj porodici ili prijateljima. To možete da uradite pošto ste proveli u svom trenutnom zatvoru 6 meseci.
- Moraćete da poštujete pravila posećivanja svog novog zatvora.
- Možete da započnete sa prikupljanjem poseta ponovo kada se vratite u svoj stari zatvor.

Pomoć u vezi sa putnim troškovima posetilaca

- Osobe koje vas posećuju možda mogu da dobiju izvesnu sumu novca kao naknadu za putne troškove prilikom poseta vama. Da bi dobili ovu pomoć, moraju da imaju preko 18 godina, da dobivaju neku vrstu socijalne pomoći i da su na niskim primanjima.
- Biće potrebno da popune **formular** radi potraživanja novca od takozvanog Programa za pomoć sa zatvorskim posetama (Assisted Prison Visits Unit).
- Informacija o ovome se nalazi u **Odredbi zatvorske službe (Prison service order) br. 4405** i u sali gde primate posete.

Formular koji treba da popunite možete dobiti od zatvora, centra za posetioce ili sali za posete posetu, ili ako se obratite Odelenju za pomoć sa zatvorskim posetama na adresu:

Assisted Prison Visits Unit
PO Box 2152
Birmingham
B15 1SD

Telefon: 0845 300 1423 ili 0121 626 2000
(Od ponedeljka do petka od 10:15-11:45 i 14:15-15:45)
Tekst-telefon: 0845 304 0800 (u isto vreme)

Pisma

Glavne tačke

- ✓ **Odredba zatvorske službe (Prison service order) br. 4411** govori o tome šta mogu, a šta ne mogu sadržavati Vaša pisma. Pitajte zatvorsko osoblje za pomoć ako niste sigurni šta piše u odredbi zatvorske službe, jer je potrebno da znate pravila.
- ✓ Moći ćete da pošaljete besplatno 1 pismo svake sedmice. To znači da ne treba da kupite poštansku marku. Ako ste neosuđeni zatvorenik, možete besplatno da pošaljete 2 pisma sedmično.
- ✓ Ovo se neće promeniti ni ako dobijete internu kaznu.
- ✓ Moraćete da platite za slanje drugih pisama.
- ✓ Možete besplatno da pošaljete pismo umesto da vas neko poseti u slučaju da ta osoba ne može iz nekog razloga da dođe da vas poseti.
- ✓ Možda ćete moći da dobijete dodatno besplatno pismo ako je potrebno da zbog nečeg važnog ili hitnog pošaljete pismo. Na primer, ako morate hitno da budete prebačeni u drugi zatvor i morate da obavestite porodicu.
- ✓ Možete da primate neograničeni broj pisama.

Koliko su vaša pisma tajna?

- Sva pisma koja šaljete i dobijate otvoriće zatvorsko osoblje. Ovo radi provere da nije poslato ništa nedozvoljeno uz pismo. Ovo se ne odnosi na pisma od advokata, suda ili drugih poverljivih organizacija. **Vidite stranu 47.**
- Zatvorsko osoblje **ne** čita većinu pisama. Ipak, povremeno će pročitati mali broj pisama.

Više o pismima

- Zatvorsko osoblje **može** da čita sva vaša pisma ako
  - ste zatvorenik kategorije A,
  - misle da biste mogli da pobegnute iz zatvora,
  - misle da biste mogli da budete opasni po decu (ovo će se proveravati najmanje svakih 6 meseci),
  - se nalazite u istražnom zatvoru ili ste osuđeni zbog maltretiranja drugih
  - imate zakonsku naredbu za obuzdavanje (restraining order) ili totalnu zabranu pristupa (injunction) nekome ili nečemu. Ovo bi se moglo proveravati svakih 6 meseci).
  - zatvorsko osoblje iz nekog razloga smatra da sadržaj pisama može da bude opasan po zatvor ili druge ljude.

Telefonski pozivi

Glavne tačke (na sledećoj strani ćete naći više)

- ✓ Zatvorsko osoblje će vam dati formular da napišete spisak telefonskih brojeva koje biste možda želeli da pozivate, kao na primer, telefonskih brojeva članova vaše porodice, prijatelja i vašeg advokata.
- ✓ Zatvorsko osoblje zatim mora da proveri da je taj spisak ispravan. U nekim slučajevima, možda ćete moći da pozivate neki telefonski broj bez prethodne saglasnosti zatvorskog osoblja. To zavisi od kategorije bezbednosti kojoj pripadate.
- ✓ Zatvorsko osoblje će vam dati tzv. broj **šifre (PIN)**. Morate najpre da ukucate ovaj broj pre **svakog** telefonskog poziva.
- ✓ Moraćete da potpišete dokument kojim ćete dati svoju saglasnost u vezi sa nekim pravilima korišćenja telefona.

- ✓ Plaćate za pozive kupovinom tzv. **kredita**. Ovo plaćate unapred. Svaki put kada telefonirate, troškovi poziva se oduzimaju od kredita.
- ✓ Možete da kupite kredit u zatvorskoj prodavnici iz sopstvenih sredstava ili novcem koji zarađujete.
- ✓ Možda ćete moći da vodite duže telefonske razgovore što zavisi od vašeg vladanja dok ste u zatvoru. **Vidite stranu 64.**
- ✓ Možete da zamolite da koristite drugi telefon koji je privatniji ukoliko treba hitno da razgovarate sa svojim advokatom ili u bilo kojem hitnom slučaju. Upravnik će odlučiti da li možete to da uradite.

Dodatne informacije se nalaze u **Odredbi zatvorske službe (Prison service order) br. 4440, poglavlje 4**. Primerak postoji u biblioteci.

Ako vaša porodica ili prijatelji žive u drugoj zemlji

- Kao i sa drugim pozivima, obično imate 1 **besplatan** poziv mesečno porodici ili prijateljima. Razgovor može da traje 5 minuta. **Nećete** imati pravo na ovaj besplatan poziv ako su vas porodica ili prijatelji posetili tokom prethodnog meseca.
- Stranci (lica koja ne poseduju pasoš Ujedinjenog Kraljevstva) ili zatvorenici čiji su bliski članovi porodice u nekoj drugoj zemlji mogu da potroše više sopstvenog novca na pozivanje porodice ili prijatelja u toj zemlji.

Koliko su vaši telefonski razgovori tajni?

- Ukoliko pripadate kategoriji A zatvorenika visokog ili izuzetnog rizika, zatvorsko osoblje može da sluša **sve** vaše razgovore.
- U suprotnom, zatvorsko osoblje bi moglo da sluša **neke** od vaših razgovora.
- Zatvorsko osoblje može da čuje obe strane u telefonskom razgovoru. Oni takođe mogu i da snime telefonske razgovore kako bi imali njihovu kopiju.
- Zatvorsko osoblje će vas obavestiti ako se to dešava u vašem zatvoru.
- Zatvorsko osoblje može da prekine vaš razgovor ako kažete nešto što ne biste smeli.
- Osoblje ne sluša vašeme razgovore sa advokatom ili nekim drugim privatnim organizacijama.

Sklapanje braka ili sklapanje civilne zajednice

- Možete da podnesete zahtev za sklapanje braka ili civilne zajednice dok ste u zatvoru.
- Da biste ovo uradili, popunite zahtev ili se pismenim putem obratite upravniku i dajte zatvorskom osoblju da to prosledi.
- Upravnik će da odluči da li venčanje ili civilna ceremonija treba da se održe u zatvoru ili obližnjem matičnom uredu.
- Vi i vaša partnerka/partner odgovorni ste za celokupnu organizaciju. Na primer, biće potrebno da kontaktirate odgovarajuće osobe, popunite odgovarajuće formulare i platite sve troškove.
- Zatvoski sveštenik može da vam pomogne da organizujete neke od ti stvari.

Dodatne informacije

- Više informacija o sklapanju braka nalazi se u **Odredbi zatvorske službe (Prison service order) br. 4450.**
- Više informacija o sklapanju civilnog braka nalazi se u **Odredbi zatvorske službe (Prison service order) br. 4445.**

Primerke ovih odredbi možete da nađete u biblioteci.

Kontakt sa Vašim advokatom i drugim ovlašćenim licima

Slanje i primanje pisama od advokata, sudova ili drugih zvaničnih ustanova

- Zatvorsko osoblje neće da otvara ili čita pisma vašem advokatu ili sudovima u vezi sa pravnim pitanjima osim ako ne postoji vrlo dobar razlog za to. Ovo se zove **Pravila 39** o pošti.
- Ovo isto važi i za pisma nekim drugim organizacijama poput ombudsmana za ljude u zatvoru i na uslovnoj slobodi, vašeg poslanika u parlamentu i Samarićana. Za spisak organizacija vidite **Odredbu zatvorske službe (Prison service order) br.4411**. Primerak se nalazi u biblioteci.

Slanje pisama vašem advokatu, sudu ili drugim zvaničnim organizacijama

Pored imena/naziva i adrese, morate da napišete na kovertu i sledeće pre nego ga date zatvorskom osoblju da ga pošalje:

- Napišite **Zatvorsko pravilo 39 (Prison Rule 39)** na kovertima svojih pisama upućenih advokatu ili sudovima.
- Napišite **Poverljivo** na kovertima pisama drugim ovlašćenim licima.

Prijem pisama vašem advokatu, sudu ili drugih zvaničnih organizacija

Osoba koja vam šalje pismo treba da napiše sledeće na kovertu:

- Vaše ime i zatvorski broj,
- Svoju adresu i telefonski broj,
- Zatvorsko pravilo 39 ili Poverljivo.
- Vaš advokat zatim treba da se potpiše na koverti. Potom treba da je stave u drugu kovertu i adresiraju ga na upravnika zatvora. Umesto toga, mogu da napišu kratko obaveštenje uz pismo.

- Treba da napišete samo **Pravilo 39 (Rule 39)** na pismu ako je reč o pravnim pitanjima.
- **Ne** smete da stavljate u pismo ništa što vam **nije** dozvoljeno da šaljete.
- Zatvorsko osoblje može da otvori pismo pred vama ako smatra da nešto nije u redu. Najpre moraju da pitaju upravnika ili direktora zatvora da li smeju to da urade.

Posete i telefonski pozivi od vašeg advokata ili drugih ovlaštenih lica

- Vaš advokat i drugi ovlašteni posetioци (kao osobe koje imaju veze sa zakonom) vas mogu posetiti u zatvoru.
- Zatvorski službenik će biti prisutan kada vas ove osobe posećuju. Međutim, biće na dovoljnoj udaljenosti da ne može da čuje šta pričate.
- Zatvorsko osoblje neće da sluša bilo koje vaše telefonske razgovore sa advokatom ili drugim licima koja su u vezi sa zakonom.

Kontakt sa novinama, televizijom, radijom ili časopisima

Možete da pišete novinama, TV i radio stanicama ili časopisima dok god:

- ne pišete o prestupima koje ste počinili ili nekom prestupu drugog lica (osim ako treba da se saopšti nešto ozbiljno o kriminalu, osudi, pravdi, izricanju kazni ili zatvorskoj službi);
- **ne** pišete o bilo kojem zatvoreniku ili članu zatvorskog osoblja kada je jasno o kojoj osobi je reč; na primer, ne smete da napišete ime osobe;
- poštujete sva pravila u vezi sa pismima;
- **niste** plaćeni za bilo šta što radite (osim ako ste neosuđeni zatvorenik).

Morate da pitate upravnika ili direktora zatvora da li možete da primete telefonske pozive ili posete novinara.

Više informacija se nalazi u **Odredbi zatvorske službe (Prison service order) br. 4470**. Primerak se nalazi u biblioteci.

Zatvorski život

Vaš zatvorski broj

Kada prvi put dođete u zatvor, dobićete zatvorski broj. Broj će da ostane nepromenjen ako budete prebačeni u drugi zatvor. Broj pomaže zatvorskom osoblju da prati vas i vaše stvari.

Vaša zatvorska dokumentacija

vaša zatvorska dokumentacija sadrži **informacije** koje zatvor čuva o vama u pismenoj formi i u računaru.

One uključuju:

- vaše ime i datum rođenja,
- podatke u kojoj ste ćeliji,
- podatke o tome kada ste išli na sud,
- sve prigovore koje ste imali dok ste u zatvoru,
- podatke o vašem zdravlju,
- podatke o bilo kom vašem poslu ili školovanju.

Odredbe zatvorske službe (PSO) (Prison Service Orders PSO) i Uputstva zatvorske službe (PSI) (Prison Service Instructions PSI)

One objašnjavaju zatvorske propise i način na koji zatvori funkcionišu.

Šta zatvorsko osoblje radi sa vašim podacima

- ✓ Zatvorsko osoblje će čuvati Vaše podatke u tajnosti. Međutim, možda će biti potrebno da ove podatke pokažu drugima kao što su policija i sudovi.
- ✓ Možete da pogledate podatke koje zatvor ima o Vama. To će Vas koštati £10 ako želite da vidite **sve** podatke.
- ✓ Da biste ovo uradili, morate da popunite formular pod nazivom Zahtev za uvid (**Subject Access Request Form**). Tražite ga od zatvorskog službenika ili možete postaviti pismeni zahtev za to.
- ✓ Pošaljite formular ili dopis disciplinskoj/pritvorskoj kancelariji ili personalnom odeljenju.
- ✓ Prema zakonu, zatvor mora da krije neke informacije od vas. Na primer, ne mogu da vam daju informacije koje se koriste za rešavanje krivičnog dela.
- ✓ Više informacija nalazi se u **Odredbi zatvorske službe (Prison Service Order) br. 9020**. Primerak se nalazi u biblioteci.
- ✓ Da biste saznali više o tome kako zatvori koriste vaše podatke, pišite na adresu:

The Information Manager
H M Prison Service
Room 330 (soba 330)
Bell House
John Islip Street
London
SW1P 4LH

Vaša kategorija bezbednosti

Korisne reči

Zatvor otvorenog tipa. Ovo su zatvori gde imate veću slobodu kretanja i više slobode da radite nego u drugim zatvorima. Možete da imate i sopstvenu ćeliju sa svojim ključem. Mogu vas staviti u otvoreni zatvor ako osoblje misli da vam se može verovati.

Zatvori zatvorenog tipa. Većina osoba u zatvorima je smeštena u zatvore zatvorenog tipa. Ovi zatvori su obezbeđeni i lica ne mogu pobeći iz njih.

Koja je vaša kategorija bezbednosti?

- Vaša kategorija bezbednosti pokazuje kojoj vrsti zatvorenika pripadate.
- Zatvorsko osoblje će razmatrati da li možete da povredite druge ili da pokušate da pobjegnute iz zatvora i koliko ste opasni ako pobjegnute.
- Zatvorsko osoblje će da odluči kojoj kategoriji bezbednosti pripadate, a potom će vas obavestiti o tome.
- Ako pripadate kategoriji visoke bezbednosti (kao što su A i B), imaćete manje slobode u zatvoru od ostalih zatvorenika. Zatvorsko osoblje će vas više kontrolisati i sprečavati da pobjegnute.
- Mladi prestupnici imaju različite bezbednosne kategorije od kategorija odraslih zatvorenika.

Ovo su bezbednosne kategorije za odrasle

1. **Kategorija A.** Ovo je kada zatvorsko osoblje smatra da ćete povrediti nekoga van zatvora i/ili biste mogli da pokušate da pobegnete, tako da će sve moguće biti preduzeto da budete sprečeni u bekstvu.
2. **Kategorija B.** Ovo je kada zatvorsko osoblje smatra da vam se ne sme dati šansa da pobegnete.
3. **Kategorija C.** Ovo je kada zatvorsko osoblje smatra da nećete da pobegnete, ali vam se ne može verovati da budete u zatvoru otvorenog tipa.
4. **Kategorija D.** Ovo je kada zatvorsko osoblje smatra da vam se može verovati da budete u zatvoru otvorenog tipa.

Ovo su bezbednosne kategorije za mlade prestupnike

1. **Kategorija A.** Ovo je kada zatvorsko osoblje smatra da ćete povrediti nekoga i da se mora preduzeti sve moguće da budete sprečeni u bekstvu iz institucije za mlade prestupnike.
2. **Strogo kontrolisani status** Ovo je kada zatvorsko osoblje smatra da treba da budete čuvani u bezbednom delu institucije za mlade prestupnike.
3. **Zatvoreni uslovi.** Ovo je kada osoblje smatra da nema rizika, ali još nije bezbedno da budete u instituciji za mlade prestupnike otvorenog tipa.
4. **Otvoreni uslovi.** Ovo je kada osoblje smatra da vam se može verovati da budete u instituciji za mlade prestupnike otvorenog tipa.

Proveravanje vaše kategorije bezbednosti radi utvrđivanja da je odgovarajuća

Zatvorsko osoblje će nastaviti da proverava da li ste u odgovarajućoj kategoriji bezbednosti. Oni će promeniti vašu kategoriju bezbednosti ako smatraju da ste postali bezopasniji ili opasniji.

- **Ako vam je kazna između 1 i 4 godine**

Zatvorsko osoblje će proveravati vašu kategoriju bezbednosti svakih 6 meseci.

- **Ako vam je kazna duža od 4 godine**

Zatvorsko osoblje će proveravati vašu kategoriju bezbednosti svake godine.

- **Ako ste zatvorenik kategorije A**

Osoblje koje radi u Direkciji zatvorske službe će proveriti vašu kategoriju bezbednosti.

- **Ako ste zatvorenik kategorije D**

Neće biti potrebno da zatvorsko osoblje mnogo proverava vašem kategoriju bezbednosti.

Možete da se žalite u vezi sa svojom kategorijom bezbednosti ako smatrate da je pogrešna. **Vidite stranu 110.**

Gde ćete izdržavati kaznu

- ✓ Počećete izdržavanje svoje kazne u lokalnom zatvoru ili instituciji za mlade prestupnike u blizini suda na kome Vam je izrečena kazna.
- ✓ Možete ostati u istom zatvoru sve vreme ako Vam je kratka kazna.
- ✓ Ako Vam je kazna dugačka, bićete ubrzo zatim prebačeni u drugi zatvor.
- ✓ **Ne možete** da birate zatvor u koji idete. Međutim, možete da pitate zatvorsko osoblje ako želite da budete prebačeni u zatvor blizu svoje porodice ili prijatelja. Oni bi Vam **mogli** pomoći u vezi sa ovim.
- ✓ Može se dugo čekati na prebacivanje u drugi zatvor jer ima puno zatvorenika koji žele da promene zatvor.

Različite vrste zatvora

1. Lokalni zatvori

- Idete najpre u lokalni zatvor ili instituciju za mlade prestupnike ako ste:
  - upravo osuđeni ili vam je izrečena kazna na sudu,
  - u istražnom zatvoru i čekate na saslušanje.
- Ovde će vam biti dodeljena kategorija bezbednosti.
- Vi ćete ili ostati ovde ili biti prebačeni u drugi zatvor ili instituciju za mlade prestupnike. Ovo zavisi od dužine vaše kazne.
- Lokalni zatvori predstavljaju zatvore zatvorenog tipa.

2. Zatvori u kojima se vrši obuka

- Možete biti prebačeni u zatvor u kome se vrši obuka odmah pošto ste stigli u lokalni zatvor.
- Zatvori u kojima se vrši obuka mogu da budu otvorenog i zatvorenog tipa.
- U ovim zatvorima, možete da pohađate kurseve i idete na obuku koji bi vam pomogli da ne počinite drugi prestup kada izađete iz zatvora. Možda ćete morati malo da sačekate na obuku ili kurseve.

3. Institucije za mlade prestupnike

- Ovo su mesta za mlade ljude od 15 do 21 godina starosti koji su počinili prestup.

Više o različitim vrstama zatvora

4. Zatvori visoke bezbednosti

- Ovo su zatvori kojima su dodeljene bezbednosne kategorije A i B.
- Trenutno postoji 8 zatvora stroge bezbednosti. To su: Belmarš (Belmarsh), Frenklend (Frankland), Ful Saton (Full Sutton), Long Lartin, Mančester (Manchester), Vejkfild (Wakefield), Vajtmor (Whitemoor), i Vudhil (Woodhill).

5. Zatvori kojima upravljaju privatne kompanije (ponekad se zovu ugovorni zatvori)

- Ovim zatvorima upravljaju privatne kompanije.
- Zatvorenici poštuju ista pravila i imaju ista prava kao i zatvorenici u drugim zatvorima.
- Neki članovi osoblja se razlikuju. Na primer, privatnim zatvorima upravlja tzv. direktor, a ne upravnik zatvora.
- Zatvorski službenici (stražari) zovu se nadzorni službenici.
- Trenutno postoji 11 privatnih zatvora. To su: Altkors (Altcourse), Ešfild (Ashfield), Bronzfild (Bronzefield) (ženski zatvor), Donkaster (Doncaster), Davgeit (Dovegate), Forest Benk (Forest Bank), Loudam Greindž (Lowdham Grange), Park (Parc), Piterboro (Peterborough) (muški i ženski zatvor), Raj Hil (Rye Hill) i D Voldz (The Wolds).

Šta možete, a šta ne možete da imate sa sobom u zatvoru

Glavne tačke

- ✓ Ne možete imati puno stvari u zatvoru.
- ✓ Trebalo bi da višak stvari koje ne možete zadržati date posetiocima kada vam dođu u posetu.
- ✓ Bilo bi dobro poslati ili dati posetiocima bilo koje skupe i vredne stvari koje imate. Ovo zato što zatvor ništa ne može da uradi ako se vaše stvari polome ili izgube, osim ako se pokaže da je zatvorsko osoblje to uradilo.
- ✓ Bilo šta što ne možete zadržati niti dati posetiocima će biti stavljeno u zatvorene torbe i čuvano na sigurnom mestu unutar ili van zatvora dok ne izađete iz zatvora.
- ✓ Zatvorsko osoblje će vas zamoliti da potpišete formular (kartcu vlasništva) kada:
  - dođete u zatvor da potvrdite da ste videli šta je zatvorsko osoblje stavilo u torbe i da su torbe pred vama zatvorene;
  - stignete ili napuštate novi zatvor da potvrdite da su vaše stvari još uvek u dobrom stanju;
  - ste pušteni iz zatvora da potvrdite da su sve vaše stvari na broju.
- ✓ Kada ste otpušteni iz zatvora, biće vam vraćene sve stvari osim bilo čega nedozvoljenog ili protuzakonitog.

Šta možete da držite u svojoj ćeliji

- Možete zadržati onoliko stvari u svojoj ćeliji koliko stane u **2** kutije.
- Možete takođe da imate:
  - stereo-uređaj ili nešto za slušanje muzike;
  - nešto veće; na primer, gitaru;
  - bilo koje pravne dokumente koje smete da posedujete.
- Zatvorsko osoblje će često kontrolisati da utvrdi da nemate previše stvari ili nedozvoljene stvari.
- Možda ćete morati da steknete pravo da zadržite neke stvari u svojoj ćeliji. **Vidite stranu 64.**

Niže je naveden spisak stvari koje **ne smete** držati u svojoj ćeliji. To može da bude različito za svaki zatvor i može da zavisi od vaše bezbednosne kategorije.

Može biti moguće da zadržite ove stvari

- ✓ Novine, knjige i časopise.
- ✓ Nešto za slušanje muzike i slušalice.
- ✓ Računar i prateću opremu kao što je disketa.
- ✓ stvari koje su vam potrebne za pušenje. **Osuđeni** zatvorenici bi mogli da imaju do 62,5 grama čistog duvana ili 80 cigareta ili cigara, ili mešavinu oba. Neosuđeni zatvorenici bi mogli da imaju do 137,5 grama čistog duvana ili 180 cigareta. Može vam biti dozvoljeno da pušite samo u svojoj ćeliji.
- ✓ Neke igre, uključujući elektronske igre.
- ✓ Neke stvari u vezi sa hobijima, na primer umetnošću ili pisanjem.

Druge stvari koje biste mogli da držite u svojoj ćeliji

- ✓ 1 kavez za ptice i jednu malu pticu (samo ako zatvori dopuštaju čuvanje ptica u kavezu, a malo je takvih zatvora),
- ✓ ručni (džepni) sat,
- ✓ električni aparat za brijanje;
- ✓ pomagala ako ste invalid,
- ✓ baterije,
- ✓ toaletne potrepštine (stvari kao što je četkice za zube, paste za zube i dezodoransa),
- ✓ burmu ili drugi neukrašen prsten,
- ✓ jednostavan privjesak ili medaljon,
- ✓ knjige i druge stvari u vezi sa vašemom verom, tamjan,
- ✓ fotografije i slike (ako su u okviru bez stakla),
- ✓ čestitke (kao što su rođendanske čestitke, pod uslovom da nisu podstavljene)
- ✓ kalendar i dnevnik ili lični organizator,
- ✓ adresar,
- ✓ poštanske marke i koverta,
- ✓ lekove (osoblje će vam reći da li možete da ih držite u svojoj ćeliji).

Ako prelazite u drugi zatvor i morate da ostanete negde preko noći

Možete da ponesete ove stvari: sapun, peškir, češalj, četkicu za zube, pastu za zube, aparat za brijanje, kremu za brijanje, šampon, dezodorans, radio-aparat, knjigu, olovku i papir. Vaš je zadatak da vodite računa o svojim stvarima i pobrinite se da su sigurne.

Vaš novac

Glavne tačke

- ✓ Vaši prijatelji ili članovi porodice vam mogu poslati novac dok ste u zatvoru.
- ✓ Ovaj novac se naziva vašom **privatnom gotovinom**.
- ✓ Novac ne može da dođe direktno do vas. Zatvor će ga čuvati za vas.
- ✓ Možete da trošite novac. Koliko možete da trošite zavisi od vašeg vladanja u zatvoru.
- ✓ Na primer, ako ste **osuđeni** zatvorenik, moći ćete da trošite £4,00, £15,50 ili £25.50 sedmično. To zavisi od toga koliko se dobro vladate.
- ✓ Ako ste **neosuđeni** zatvorenik, moći ćete da trošite £22,00, £47,50 ili £51,00 sedmično zavisno od vašeg vladanja.
- ✓ Više o ovome možete saznati na **strani 64**.
- ✓ Upravnik zatvora vam ponekad može dozvoliti da potrošite više novca. Na primer, ako vam je novac potreban za pravne troškove ili ako ste strani državljanin i potrebno vam je da telefonirate svojoj porodici u drugoj zemlji.

Kako vam prijatelji ili porodica mogu poslati novac u zatvor

- Oni treba da pokušaju da pošalju čekove ili novčane uputnice. Njih treba izdati u korist **HM Prison Service** (Zatvorske službe Njenog Veličanstva) i poslati **upravniku**.
- Ako treba da pošalju novac u gotovom, trebalo bi da uz pismo pošalju obaveštenje u kome navode koliko se novca nalazi u kovertu.
- Trebalo bi da napišu sledeće stvari na kovertu:
  - svoje ime i adresu,
  - vaše ime i zatvorski broj.

Zatvorska prodavnica – takozvana kantina

- Svake sedmice u prodavnici možete da kupite stvari kao što je duvan, baterije, slatkiše i toaletne potrepštine (kao što su četkica za zube i dezodorans).
- Prodavnice u svakom zatvoru će imati različite stvari.
- Ako vam je potrebno nešto posebno kao što su preparati za vašemu kožu ili kosu, onda zamolite u prodavnici da vam to naruče.
- Može vam se dozvoliti da kupite stvari od nekih kompanija poštanskom narudžbom (ovo kada kompanije šalju poštom šta ste kupili). Pitajte zatvorsko osoblje za informacije o ovome.

Pušenje

- Jedino mesto gde smete da pušite unutar zatvorske zgrade je vaša ćelija. Moraćete da držite zatvorena vrata svoje ćelije kada pušite.
- Ako ste nepušač, **ne** morate da delite ćeliju sa nekim ko puši.

Više o pušenju

Ne smete uopšte da pušite:

- na mestima za lica stara ispod 18 godina,
- u vozilima zatvorske službe,
- u ćelijama sa puno kreveta (spavaonicama),
- u ćelijama ili na mestima gde zatvorsko osoblje kaže da ne smete da pušite.

Zamolite zdravstveno osoblje za pomoć ako biste želeli da prestanete da pušite.

Hrana

- Zatvori moraju redovno proveravati da je hrana koju vam daju dovoljno dobra. Na primer, da je zdrava, bezbedna za jelo i da dobijate dovoljno hrane.
- Razgovarajte sa ugostiteljskim osobljem (osobljem koje radi u kuhinji) ako imate problem sa hranom.
- Pre obroka ćete moći da izaberete sa jelovnika hranu koju želite da jedete.

Meni treba da uključuje:

- nešto sa mesom ili ribom,
- vegetarijansku hranu,
- vegansku hranu,
- halal hranu,
- košer hranu.
- Možete da izaberete za jelo pirinač umesto krompira.
- Ako je potrebno da iz zdravstvenih razloga jedete posebnu hranu, zdravstveno osoblje će vas informisati o ovome.
- Zatvor bi mogao da vam obezbedi posebnu hranu vezanu za vašu veru u vreme verskih praznika i proslava.

Odeća

Osuđeni zatvorenici

- Moraćete da nosite odeću koju ste dobili u zatvoru. Ova odeća uključuje donji veš, čarape i košulje.
- Zatvorsko osoblje mora da obezbedi da ova odeća bude čista u dovoljno dobrom stanju i da vas greje i ne ugrožava zdravlje.
- Zatvorsko osoblje mora da obezbedi da često dobijate čistu odeću.
- U nekim zatvorima ćete ponekad moći da nosite vlastitu odeću ako se dobro vladate u zatvoru. **Vidite stranu 64.**

Neosuđeni zatvorenici

- Možete da nosite vlastitu odeću koja je prikladna za nošenje u zatvoru i mora da bude čista i uredna.
- Međutim, moraćete da nosite zatvorsku odeću
  - ako ste zatvorenik kategorije bezbednosti A;
  - ako upravnik misli da biste mogli da izvršite pokušaj bekstva. U tom slučaju moraćete da nosite odeću koja olakšava osoblju da Vas uoči ako pokušate da pobjegnute;
  - ako ste na putu do suda. Ako se ovo dogodi, zatvorsko osoblje će učiniti sve što može da spreči da Vas drugi vide u ovoj odeći.
- Vaša porodica i prijatelji vam mogu doneti odeću i odneti je na pranje.
- Morate da nosite svoju odeću kada
  - ste na sudu,
  - izlazite iz zatvora ako niste osuđeni.
- Zamolite zatvorsko osoblje da vam da dodatnu odeću ako nemate dovoljno svoje.

Posteljina – čaršafi i ćebad za krevet.

- Posteljina bi trebalo da bude:
  - čista i u dovoljno dobrom stanju,
  - topla.
- Madraci i posteljina bi trebalo da se provetre najmanje 1 sat sedmično.
- Postoji vešernica (gde možete da perete odeću) u zatvoru. Trebalo bi da možete da stavite odeću i posteljinu tamo jednom sedmično.

Kupatila, tuševi i klozeti

- Trebalo bi da uvek možete da koristite klozet i umivaonik.
- Trebalo bi da možete da se okupate ili istuširate toplom vodom najmanje 3 puta sedmično.
- Zatvorsko osoblje bi moglo da vam da toaletne potrepštine (stvari kao što je paste za zube, četkice za zube i dezodoransa) ako nemate dovoljno novca da ih sami kupite.

Vreme na vazduhu

- Svi zatvorenici bi trebalo da mogu da provedu između 30 minuta i 1. sata na otvorenom svakoga dana. Vreme dozvoljeno za boravak napolju je različito za svaki zatvor.
- Nekada se ovo neće dogoditi. Na primer, ako je loše vreme ili iz drugih razloga zbog kojih biste bili zadržani unutra.
- Trebalo bi da možete da radite neke fizičke vežbe, na primer šetate. Zatvorsko osoblje će vas obavestiti da li možete to da radite u svom zatvoru.
- Mnogi zatvori predvide vreme kada možete da se bavite fizičkim aktivnostima (kao sportom), kao i drugim stvarima, kako biste mogli da provedete vreme izvan svoje ćelije.

Podsticaji i zaslužene povlastice (Incentives and earned privileges – IEP)

Ovo je o dodatnim stvarima koje možete da dobijete ili radite ako

- poštujete pravila,
- pozitivno učestvujete u radu i drugim aktivnostima kao što je vaše program izdržavanja kazne,
- dodatne stvari koje možete da dobijete ili radite se razlikuju u svakom zatvoru.

Na primer, ako poštujete pravila i radite dobre stvari za sebe tokom boravka u zatvoru mogli biste da radite stvari kao što su:

- trošenja veće sume svog novca,
- dobijanja većeg broja poseta porodice i prijatelja,
- zarađivanja više novca,
- posedovanja televizora u svojoj ćeliji,
- nošenja vlastite odeće,
- provođenja više vremena van ćelije.

Međutim, ove stvari vam se mogu oduzeti ako ne poštujete pravila.

Kako to funkcioniše

Zatvorsko osoblje će vas obavestiti koliko dodatnih stvari možete da dobijete ili radite u zavisnosti od vašeg vladanja. Postoje **3** nivoa IEPa

Osnovni nivo. Ako ste na osnovnom nivou, to znači da možete da imate neke stvari dozvoljene zakonom kao što je nekoliko pisama i poseta. Neće vam biti dozvoljeno ništa preko toga.

Standardni nivo. Ovo znači da vam može biti dozvoljeno više poseta i pisama. Može vam biti dozvoljeno da imate televizor u svojoj ćeliji i da trošite više svog novca.

Viši nivo. Ovo znači da možete da imate čak više dodatnih stvari. Na primer, može vam biti dopušteno da imate više poseta, da imate televizijski premnik u svojoj ćeliji ili da trošite više svog novca.

Vaše zdravlje

Glavne tačke – na sledećoj strani ćete naći više.

Vaše fizičko zdravlje

- ✓ Zatvorenici mogu da dobiju istu zdravstvenu zaštitu kao bilo ko van zatvora.
- ✓ Postojeće mesto u zatvoru namenjeno pružanju zdravstvene nege. U zatvoru takođe može da postoji i bolnica.
- ✓ U zatvoru će postojati tim za zdravstvenu zaštitu. To su osobe koje Vam pružaju zdravstvenu negu, kao što su lekari, medicinske sestre i zubari.
- ✓ Trebalo bi da možete da dobijete puno informacija o zdravstvenoj zaštiti u zatvoru.
- ✓ Kompletno zdravstveno osoblje je obučeno po istim visokim standardima kao zdravstveno osoblje van zatvora.
- ✓ Obavestite zdravstveno osoblje ako
  - imate bilo kakvih problema sa stvarima poput droga i alkohola
  - imate HIV ili SIDAu (AIDS),
  - morate da uzimate lekove.

Vaše mentalno zdravlje

Mnoge osobe u zatvoru imaju potreba vezanih za mentalno zdravlje. Postoje osobe koje Vam mogu pomoći.

Obavestite zdravstveno osoblje ako ste

- ✓ bili pod kontrolom psihijatra ili psihijatrijske sestre ili ste boravili u bolnici zbog mentalne bolesti;
- ✓ izvan zdravstvene ustanove uzimali lekove radi svog mentalnog zdravlja;
- ✓ zabrinuti ili uznemireni;
- ✓ neraspoloženi ili u depresiji;
- ✓ nervozni ili uplašeni;
- ✓ patite od nesanice ili se osećate vrlo umorno;
- ✓ mislite da ljudi pričaju o Vama;
- ✓ čujete glasove u svojoj glavi;
- ✓ veoma besni;
- ✓ zbunjeni ili zaboravni;
- ✓ progone vas iste misli;

Zatvorsko zdravstveno osoblje

Neki od članova zdravstvenog osoblja koje radi u zatvoru su:

- lekari,
- medicinske sestre,
- zubari,
- farmaceuti (to su osobe koje rade u apotekama i mogu vam dati lek koji vam je lekar prepisao),
- osoblje za pomoć sa problemima sa drogom i alkoholom,
- osoblje za pomoć sa problemima u vezi sa mentalnim zdravljem, a koga čine psihijatri i psiholozi
- osoblje za pomoć sa seksualnim problemima i opštim zdravstvenim pitanjima.

Posećivanje lekara ili medicinske sestre

- Kažite zatvorskom službeniku u vašem krilu ako je potrebno da posetite lekara ili medicinsku sestru. Medicinske sestre i farmaceuti će moći da vam pomognu oko mnogih problema bez potrebe da posetite lekara. Međutim, tražite da posetite lekara ako ste i dalje zabrinuti.
- Možete da tražite da posetite nekog drugog u zdravstvenom timu ako niste zadovoljni time šta su vam lekar, medicinska sestra ili drugi pripadnik zdravstvenog osoblja rekli o vašem zdravstvenom problemu.
- Ako zdravstveno osoblje u zatvoru ne može da se nosi sa vašim zdravstvenim problemom, jedna od ovih stvari se može dogoditi:
  - zatvor može da dovede specijalistu da vas poseti u zatvoru,
  - možete da budete prebačeni u drugi zatvor radi dobivanja potrebne zdravstvene nege,
  - možete da budete odvedeni u bolnicu van zatvora. Ako se ovo dogodi, zatvor će i dalje biti zadužen za Vas.

Posećivanje zubara ili optičara (za vid)

- Obavestite zatvorsko osoblje ako je potrebno da posetite zubara ili optičara.
- Bilo koja terapija koju dobijete će biti besplatna osim ako nije iz zdravstvenih razloga.
- Moći ćete da dobijete besplatne naočale ili druga sredstva za oči ako su vam potrebna.

Lekovi

- **Ne možete** da držite nijedan lek koji ste sa sobom poneli u zatvor.
- Recite osoblju na recepciji, lekaru ili članu zdravstvenog tima ako uzimate lekove.
- Zatvorski lekar će vam prepisati bilo koji potreban lek. Možete da podignete ovaj lek kod farmaceuta u zatvoru.
- Možda će vam biti dozvoljeno da nakon toga držite lek kod sebe. Zatvorsko osoblje će da odluči da li to možete da činite i obavestiće Vas.

Vaša zdravstvena dokumentacija (zdravstveno osoblje čuva dokumentaciju o vašim zdravstvenim problemima i bilo kojoj vrsti zdravstvene pomoći koju primite, u pismenom obliku i u računaru.

- Kada dođete u zatvor, zatvor vam obično otvori novi zdravstveni karton. Zatvor obično **ne dobije** vašemu staru zdravstvenu dokumentaciju koja se vodila van zatvora.
- Zatvorski lekari mogu da dođu do podataka iz vaše stare zdravstvene dokumentacije ako im je potrebno. Ipak, ovo se dešava samo ako se vi prethodno sa tim složite.
- Možete da tražite da vidite svoju zdravstvenu dokumentaciju ako želite. Obično je moguće da vidite podatke koje zatvor čuva o vašem zdravlju. Međutim, mogu da postoje neki podaci koje ne možete da vidite.
- Pitajte člana zdravstvenog tima ako želite da vidite svoju zdravstvenu dokumentaciju. U suprotnom, možete da popunite formular kojim tražite da vidite svoju zdravstvenu dokumentaciju.
- Ne bi trebalo da traje duže od 40 dana dok vam zatvorsko osoblje ne da podatke koje ste tražili. Ako je vašema zdravstvena dokumentacija u drugom zatvoru, biće poslata vašem zatvoru.
- **Možete** da vidite podatke o svom zdravlju koje lekari daju sudovima ili Upravi za uslovni otpust osim ako lekar kaže da ne možete da ih vidite.

Zdravstveni problemi i bolesti

HIV i SIDA (AIDS)

- SIDA uzrokuje virus **HIV-a** (virus koji uzrokuje nedostatak imuniteta u ljudima).
- Ljudi dobiju HIV pre nego što dobiju SIDA.
- SIDA se javlja kasnije kada ljudski organizam ne može da odoli bolestima.
- Osobe koje imaju HIV mogu da izgledaju i da se osećaju dobro. Međutim, i pored toga mogu da prenesu HIV na druge.

Kako se možete zaraziti HIVom / SIDAom

- Možete da se zarazite HIVom ako krv ili sperma osobe sa HIV-om uđe u vas.
- Glavni putevi prenosa HIV-a su putem
  - seksualnog odnosa bez upotrebe kondoma,
  - zajedničkog korišćenja igala ili pribora (na primer, za uzimanje droge, izradu tetovaža ili bušenja ušiju ili tela). Pribor je drugo ime za igle i opremu za ubrizgavanje uličnih droga.

Ne možete da se zarazite HIVom od nekog radeći svakodnevno stvari kao što je

- razgovaranja sa njima,
- rukovanje,
- dodirivanje u prolazu,
- korišćenja istog tanjira i noževa ili viljušaka,
- korišćenja istog klozeta.

Tretmani i lekovi

- **Ne** postoji tretman za HIV ili SIDAu. Međutim, postoje lekovi koje možete da uzimate da biste kontrolisali HIV i SIDAu ako je imate.

Šta možete da uradite

Kako biste se zaštitili od HIVa/SIDAe

- ✗ **Nemojte** imati seksualni odnos bez kondoma.
- ✗ **Nemojte** da delite igle ni sa kim **ni iz kojeg razloga**.

Ako ste zabrinuti zbog HIVa/SIDAe

- ✓ Možete privatno da razgovarate sa bilo kojim članom zdravstvenog tima.
- ✓ U suprotnom, možete da razgovarate sa savetnikom ili članom zatvorskog tima koji se zove Tim za kontrolu prenosnih bolesti.
- ✓ Može Vam se obaviti test na HIV u zatvoru. Rezultati ovog testa će biti **poverljivi**.
- ✓ Od zdravstvenog tima tražite kondome, zubne pregrade (za oralni seks) ili maziva za seksualni odnos ako su vam potrebni. Zdravstveno osoblje mora da vam da ove stvari ako misli da u suprotnom postoji rizik da biste se mogli zaraziti HIVom.
- ✓ Ako delite igle sa drugim osobama iz bilo kog razloga, razgovarajte sa nekim iz zdravstvenog tima. Oni bi vam mogli dati nešto za čišćenje igala i ostalog pribora.

Hepatitis B i Hepatitis C

- Ovo su virusi kojima se možete zaraziti od drugih osoba. Možete da se zarazite njima putem krvi i seksualnog odnosa sa zaraženim osobama.
- Za Hepatitis B postoji vakcina koju možete da primite, ali ne i za Hepatitis C. Vakcina vam pomaže da se uopšte ne zarazite tim virusom.
- Razgovarajte sa nekim iz zdravstvenog tima ako ste zabrinuti zbog Hepatitisa B ili C ili želite dodatne informacije.

Prenosne polne bolesti i zaraze – oboljenja koje možete dobiti seksualnim odnosom. Nazivaju se i STD (Sexually Transmitted Diseases STDs)

- Ima mnogo različitih prenosnih polnih bolesti i zaraza. Neki od primera su klamidija i genitalni herpes.
- Većina ovih se može lečiti i izlečiti ako odmah posetite zdravstveno osoblje.
- Većina zatvora će imati specijalno zdravstveno osoblje kojem možete da se obratite za bilo koje probleme u vezi sa seksom. Ipak, mnogi lekari i ostalo zdravstveno osoblje mogu takođe da leče i prenosne polne bolesti i infekcije.
- Razgovarajte sa zdravstvenim timom ako ste zabrinuti da ste možda zaraženi bolešću putem seksualnog odnosa. Možete da razgovarate sa njima u poverenju.

Problemi sa drogom i alkoholom

Glavne tačke

- ✓ Ako imate problem sa alkoholom ili drogama, razgovarajte što pre sa članom zdravstvenog tima radi pomoći.
- ✓ Oni mogu da obezbede da Vam bude pružena adekvatna pomoć.
- ✓ Mnogo Vam se može pomoći da prekinete sa uzimanjem droga ili alkohola u zatvoru.
- ✓ Obavestite ličnog savetnika ili drugog člana zatvorskog osoblja ako zatvorenici pokušavaju da Vas nateraju da uzimate droge ili alkohol ili unesu te stvari u zatvor.

Testiranje na prisustvo droge

Zatvorsko osoblje može da vam uradi test radi provere da li ste uzimali droge. Radi ovoga će uzeti uzorak vašeg urina i testirati ga da vide da li pokazuje bilo kakve znakove uzimanja droga.

- Možete da budete testirani na prisustvo droga dok ste u zatvoru ako
  - osoblje odluči da vas testira; zatvorsko osoblje će svakog meseca nasumično odabrati mali broj zatvorenika za testiranje;
  - zatvorsko osoblje smatra da ste možda uzeli drogu;
  - ste u prošlosti dosta uzimali droge i test je pokazao da ste uzeli drogu klase A dok ste u zatvoru. Ako se ovo dogodi, možete biti vrlo često testirani .

Više o testiranju na prisustvo droge

- Osoblje želi da ustanovi da li ste uzeli droge pre nego vam dozvole da imate određene stvari. Na primer, pre nego što vam dozvole da na kratko izađete iz zatvora ili pre nego što vam dozvole da obavljate posao koji po svojoj prirodi zahteva da ljudi imaju u vas poverenja.
- Možete da budete testirani ako prelazite u drugi zatvor ili kada prvi put dođete u zatvor.

Šta će se dogoditi kada vas testiraju na prisustvo droga?

1. Zatvorsko osoblje će vas obavestiti šta će se dogoditi i zašto vas testiraju na prisustvo droga.
2. Moraćete da date zatvorskom osoblju uzorak urina za testiranje.
3. Ovo možete da radite nasamo, ali zatvorsko osoblje mora imati mogućnost da vidi da bi bili sigurni da ništa ne uradite sa svojim uzorkom urina.
4. Uzorak vašemeg urina će biti testiran u tzv. laboratoriji da bi se proverilo da li u njemu ima droga
5. Zatvorsko osoblje će vam što je pre moguće dati rezultat testa.
6. Zatvorsko osoblje će obavestiti zdravstveni tim ako rezultati pokazuju da ste uzeli drogu/e. To je radi provere da ne uzimate neki lek koji bi mogao da utiče na rezultat testa. Morate za to dati saglasnost pre nego što zatvorsko osoblje može da obavesti zdravstveni tim.
7. Ako test pokazuje da ste uzeli drogu/e, moraćete da izjavite da li ste **krivi** ili **nevini** za uzimanje droge/a. Moraćete da idete na raspravu gde će se govoriti o tome (u nastavku ima više informacija o tome).

Ako izjavite da ste nevini

- Ponoviće se test na prisustvo droge da bi se videlo da li su rezultati prvog testa bili ispravni ili pogrešni.
- Ako su rezultati ovog testa i dalje isti, možete da pošaljete uzorak u laboratoriju van zatvora na ponovno testiranje.
- Zatvorsko osoblje će vam dati neke dokumente ako rezultati testova pokazuju da ste uzeli drogu/e ili ako želite da platite za dodatni test. Ovi dokumenti se zovu:
  - Obaveštenje za zatvorenike o obaveznom testiranju na prisustvo droga,
  - Obaveštenje za advokate i zatvorenike o obavljanju nezavisne analize uzorka korišćenog za obavezno testiranje na prisustvo droga.

Ako izjavite da ste krivi ili ako testovi i dalje pokazuju da ste uzeli drogu/e

1. Ako ste uzeli drogu/e, znači da ste prekršili **Zatvorsko pravilo broj 51(9)** ili **Pravilo za mlade prestupnike br. 55(10)**.
2. Obično ćete biti optuženi za prestup i moraćete da idete na raspravu. Na toj raspravi Vi i upravnik ili sudija van zatvora razgovarate o prestupu i odlučujete da li ste krivi.
3. Ako se zaključi da ste krivi, zatvor će odlučiti šta je najbolje da se uradi. Možete da budete kažnjeni ili da vam se oduzmu neke od povlastica. Možete vas se poslati da dobijete pomoć sa problemom droga. Na primer, može da vas se pošalje u grupu CARAT (savetovanje, procena, upute, saveti i sveopšta nega).

Pitajte osoblje za testove na prisustvo droga (ovo se zove dobrovoljno testiranje na droge)

Možete da tražite da vam se obave testovi na prisustvo droga ako želite. Možda ćete želeći da to uradite jer želite da prekinete sa uzimanjem droga. Zatvorsko osoblje će vam pomoći koliko god je moguće ako kažete da ćete prestati sa uzimanjem droga.

Postoje 2 stvari koje možete da uradite:

1. Zatražite da idete u deo zatvora koji se zove **jedinica za dobrovoljno testiranje na droge**. Ovo je bezbedni deo zatvora gde možete da ostanete i dobijete pomoć da prestanete sa uzimanjem droga. Moraćete da potpišete formular kojim potvrđujete da ste saglasni sa određenim pravilima o boravku u ovom delu zatvora. Moraće takođe i da vam budu urađeni određeni testovi na prisustvo droga.
2. Možete i dalje da dobijate pomoć sa odučavanjem od droga bez prelaska u drugi deo zatvora. Možete da tražite da budete deo takozvanog **programa za dobrovoljno testiranje na droge**. Moraćete da potpišete formular kojim potvrđujete da ćete poštovati određena pravila u vezi sa ovim. Moraće takođe i da vam budu urađeni određeni testovi na prisustvo droga.

- ✓ Moraćete da potpišete formular kojim potvrđujete da ćete poštovati određena pravila ako želite da prestanete sa uzimanjem droga.
- ✓ U formularu kaže šta će se desiti ako testovi pokazuju da i dalje uzimate droge.
- ✓ Nećete biti kažnjeni ako se otkrije da uzimate droge. Međutim, zatvorsko osoblje može da uradi druge stvari, na primer da Vas udalji iz tog dela zatvora.

- U nekim zatvorima možete da dobijete dodatne stvari, takozvane povlastice, ako se složite da vam budu urađeni testovi na prisustvo droga i testovi pokažu da ne uzimate droge. Na primer, može vam biti dopušteno da imate dodatne posete ili da trošite više svog novca.
- Pitajte zatvorsko osoblje za informacije o ovome. Moraćete da potpišete formular kojim potvrđujete da ste saglasni sa određenim pravilima i da nećete da uzimate droge. Iz formulara ćete saznati šta treba da radite i šta će se desiti ako se otkrije da uzimate droge.

Pomoć koja vam može biti pružena u vezi sa problemima sa drogom i alkoholom

Bilo koji zatvorenik može dobiti pomoć sa prestankom uzimanja droga ili alkohola.

Pomoć vam mogu pružiti:

- 1. Zdravstveni tim.** Oni mogu da urade mnogo toga da vam pomognu da prestanete da uzimate droge ili alkohol.
- 2.** Možete dobiti pomoć dok ste u svom zatvorskom krilu ili premeštanjem u drugi deo zatvora koji se zove odeljenje za dobrovoljno testiranje na droge. **Vidite stranu 76.**
- 3. CARAT služba** (savetovanje, procena, upute, saveti i sveopšta nega). Ovo su osobe koje su ili van zatvora ili zatvorski službenici. Oni pomažu zatvorenicima da prestanu da uzimaju droge. Možete da vidite nekog iz CARATa odmah pošto dođete u zatvor. Oni će da rade sa vama kako bi napravili plan da vam pomognu da prestanete da uzimate droge.
- 4. Programi rehabilitacije zavisnika od droga.** Osoba iz CARAT-a koja radi sa vama može da Vas obavesti o ovim drugim vrstama pomoći koje vam mogu biti pružene. vašem CARAT radnik mora da odobri da vam se najpre pruži ta pomoć. Možda ćete moći da budete prebačeni u drugi zatvor da bi vam bila pružena ova pomoć.

Uz ove vrste pomoći, možda će morati da vam budu urađeni testovi na prisustvo droga. Ako se otkrije da uzimate droge, mogla bi vam biti ukinuta ova pomoć.

- Nemojte da budete zabrinuti u vezi sa razgovorom sa osobom koja Vam pomaže da prestanete da uzimate droge. Ona će Vam reći koje informacije mogu da čuvaju u tajnosti, a koje informacije moraju da saopšte drugima.
- Ako ste zabrinuti zbog nekog u svojoj porodici ko uzima droge ili kako ih pogađa Vaš problem sa drogom, razgovarajte o tome sa nekim iz CARAT-a. Osoba iz CARAT-a bi mogla da organizuje da Vaša porodica dobije određenu pomoć ili informacije.

Vaša vera

- ✓ U zatvoru možete obavljati svoje verske obaveze.
- ✓ Možete da kažete zatvorskom osoblju koje ste veroispovesti kada dođete u zatvor. Oni će Vam onda pomoći da dobijete šta Vam je potrebno za obavljanje svojih verskih obaveza.
- ✓ Zatvor mora da obezbedi mesto gde možete da obavljate svoje verske obaveze. Na primer, da se molite ili da idete na pobožne skupove.
- ✓ Svaki zatvor će da ima tim ljudi koji pomaže da se bavite svojom verom. Ovo je takozvani **verski tim**.
- ✓ Možete da tražite da govorite sa zatvorskim sveštenikom čak iako niste religiozni. Zatvorski sveštenici postoje da saslušaju **bilo kojeg** zatvorenika koji želi sa nekim da razgovara. Na primer, ako se oseća uznemireno ili zabrinuto.
- ✓ Zatvor će voditi računa o datumima i vremenima za molitvu i verske službe i praznika i proslava.
- ✓ Uvek možete prisustvovati glavnoj službi za svoju veroispovest. Na primer, možete nastaviti da idete ako ste izolovani, na listi begunaca ili u bolnici. Kažite zatvorskom svešteniku pre službe ako i dalje želite da prisustvujete službi.
- ✓ Razgovarajte sa jednim od sveštenika ili sa licem zaduženim za razne culture ako vaša veroispovest nije zastupljena u zatvoru.
- ✓ Više informacija se nalazi u **Odredbi zatvorske službe (Prison service order) br. 4550**. Kopija postoji u biblioteci.

Osobe koje vam pomažu da praktikujete svoju veru

- Verski tim je tim ljudi različitih veroispovesti koji su tu da vam pomognu da se bavite svojom verom.
- Taj tim je u svakom zatvoru drugačiji, ali obično će biti sveštenika iz ovih religijskih opredeljenja i veroispovesti:
  - Engleske Crkve
  - Rimokatoličke, Metodističke i samostalnih crkvi,
  - Islamske,
  - Budističke,
  - Jevrejske,
  - Hindu,
  - Sik.

Predstavnici drugih religijskih opredeljenja i veroispovesti takođe mogu da dođu u zatvor ako je potrebno.

Rastafarijanizam nije priznat kao religija u zatvorima. Međutim, verski tim će pokušati da vam pomogne ako ste pripadnik Rastafarijanizma. Moći ćete da jedete vegetarijansku ili vegansku hranu i imate ostale stvari koje su vam potrebne, kao što su knjige.

Proverite da li zatvorsko osoblje upoznato sa vašom veroispovesti

- Morate da saopštite zatvorskom osoblju čim dođete u zatvor ako želite da se bavite svojom verom. Ovo da bi zatvorsko osoblje moglo da obezbedi šta vam je potrebno da se bavite svojom verom.
- Čim dođete u zatvor, pitaće Vas da se izjasnite koje ste veroispovesti. Možete da kažete zatvorskom osoblju koje ste veroispovesti ili da niste vernik.
- Ovo se zove **registrovanje** vaše veroispovesti.

Više o vašoj veri

- Ako nakon toga želite da učestvujete u verskim službama ili aktivnostima, prisustvovaćete službama za veroispovest za koju ste registrovani.
- Verski službenik će vas običi odmah po dolasku u zatvor da proveri da je za Vas upisana odgovarajuća veroispovest i da sazna ako imate nekih verskih potreba.

Ako želite da promenite veroispovest

- Možete da promenite veroispovest za koju ste registrovani na neku drugu.
- Moraćete da popunite i potpišete formular kojim potvrđujete da želite da pređete u drugu veroispovest.
- Verski tim će vam pomoći da nađete odgovarajućeg sveštenika za svoju novu veroispovest.

Ako želite da govorite sa sveštenikom druge veroispovesti bez menjanja veroispovesti

Ovo možete da radite ako:

- su upravnik i sveštenici uvereni da Vi zaista želite da saznate više o drugoj veri ili da se njom bavite;
- upravnik i sveštenici smatraju da ovo radite iz dobrih pobuda, a ne da biste uzrokovali bilo kakav problem.

Odlazak na verske službe ili druge verske aktivnosti

- Zatvor mora da odobri najmanje 1 sat sedmično za verske službe.
- Verski tim će vam saopštiti datume i vreme verskih službi, skupova ili aktivnosti.
- Možete da idete na glavnu službu za veroispovest za koju ste registrovani.
- Možete da idete u druge grupe ili na druge aktivnosti za svoju veroispovest pod uslovom da ima dovoljno praznih mesta.
- Možete da idete na versku službu čak i ako ste saopštili zatvoru da niste vernik.
- Može biti moguće da idete na skupove različitih veroispovesti. Najpre o ovome razgovarajte sa svojim sveštenikom.
- Ponekad se druge stvari koje radite u zatvoru, kao što su dnevne vežbe ili posete, događaju u isto vreme kad i važne stvari u vezi sa vašemom verom. Zatvorsko osoblje može da vam pomogne da stignete na verski događaj ako se ovo dogodi.

Šta sveštenik može da učini za Vas

- Sveštenici bi mogli da vam pomognu da održavate kontakte sa ljudima van zatvora. Na primer, oni bi mogli da organizuju da Vas religiozna osoba iz vaše crkve, džamije, hrama ili zajednice poseti u zatvoru.
- Oni bi mogli da vam pomognu da održavate kontakt sa svojom porodicom. Da to postignu mogli bi da sarađuju sa vašom porodicom ili drugim osobama, kao što je služba za uslovni otpust.
- Ako ste iz neke druge zemlje (zatvorenik stranog državljanstva), sveštenik bi mogao da vam pomogne da održavate kontakte sa svojom porodicom u toj zemlji.

Ostala pomoć. Na primer, u vezi sa stvarima kao što je dobivanje ranog otpusta

- Možete da zamolite svog sveštenika da kaže ili napiše nešto o vama za bilo koje izveštaje koji se pišu o vama dok ste u zatvoru.
- Zatvorsko osoblje će da piše izveštaje o vama sa informacijama u njima o stvarima kao što je vašem vladanje i stvari koje ste uradili, kao što je posao ili obrazovanje. Ovi izveštaji će biti korišćeni prilikom donošenja odluka o vama. Na primer, ljudi iz Odbora za uslovni otpust će pregledati izveštaje da bi odlučili da li možete da dobijete uslovni otpust ili ne.

Zatvorska pravila

Glavne tačke

- Zatvorska pravila se primenjuju u svakom zatvoru, ali upravnik može da ima i lokalna pravila.
- Kada prekršite zatvorska pravila, to se naziva **prestupom**.
- Možete biti optuženi za prestup i kažnjeni.
- **Zatvorsko pravilo broj 51 i Pravilo Institucije za mlade prestupnike broj 55** govore o prestupima.
- .Ponekad je teško razumeti zatvorska pravila. Možete ih naći u knjizi pod nazivom Uputstva o zatvorskoj disciplini. To se zove i **Odredba zatvorske službe (Prison Service Order) br. 2000**. Trebalo bi da primerak knjige postoji u svakom zatvorskom krilu i u biblioteci.

Ako uradite bilo koju od stvari na sledećim stranicama, znači da ste prekršili Zatvorska pravila i počinili prestup.

Ponašanje na način kojim biste drugog vređali, pretili mu ili ga povređivali

- ako vređate ili udarite ili se pobijete sa bilo kim;
- ako vređate bilo koga ili ga udarite zbog njegove rase (pod rasom se misli na stvari kao što je boje kože neke osobe i njegovog porekla ili kulture);
- ako kažete ili uradite bilo šta što bi moglo da uznemiri, predstavlja pretnju za drugog ili zastraši bilo koga drugog; i ako to radite zbog nečije rase;
- ako nekoga odvojite od drugih ljudi, protiv njegove volje; na primer, ako ga negde zaključate;
- ako se ponašate na način kojim biste nekog drugog doveli u opasnost ili mu ugrozili zdravlje;
- ako ste nepristojni prema nekom ko radi u zatvoru ili instituciji za mlade prestupnike ili bilo kome ko posećuje zatvor.

Sprečavanje zatvorskog osoblja da obavlja svoj posao

- ako sprečavate bilo koga ko radi u zatvoru da ide gde je potrebno u zatvoru; na primer, praveći prepreke da biste sprečili nekoga da uđe u vašu ćeliju;
- ako sprečavate bilo koga ko radi u zatvoru da obavlja svoj posao.

Bekstvo iz zatvora

- Ako bežite iz zatvora ili pritvora; na primer, ako pobegnute od stražarske pratnje.
- Ako se ne vratite kada ste na kratko vreme pušteni iz zatvora. Ovo se zove sakrivanje

Droge i alkohol

- ako vam je naređeno da vam se testira urin i on pokazuje da ste uzeli bilo koju vrstu droge koju ne smete, čak iako ste je uzeli dok ste na kratko bili van zatvora;
- ako ste odlučili da pijete alkohol i otkrije se da ste se tako napili.

Uzrokovanje štete zatvoru ili instituciji za mlade prestupnike

- ako zapalite bilo koji deo zgrade ili bilo šta u njoj;
- ako oštetite ili uništite bilo koji deo zgrade ili bilo šta u njoj što nije vaše;
- ako stavite na zid bilo šta ili napišete ili nacrtate išta što bi moglo da uznemiri, predstavlja pretnju za drugog ili zastraši bilo koga;
- ili ako radite te stvari zbog nečije rase.

Stvari koje možete i koje ne možete da imate

- ako imate nešto što ne bi trebalo; na primer, mobilni telefon, nož ili droge;
- ako imate više nekih stvari od onoga koliko vam je dozvoljene da imate;
- ako od nekog ko vas posećuje uzmete nešto što nije dozvoljeno da imate u zatvoru; na primer, droge;
- ako prodate ili date nekoj osobi nešto što nije dozvoljeno da imate;
- ako prodate ili date nekoj osobi nešto što samo vi možete da imate;
- ako uzmete ili ukradete od druge osobe ili zatvora bilo šta što nije vaše.

Boravak na mestu u zatvoru gde ne bi trebalo da budete

- ako napustite mesto na kome bi trebalo da se nalazite;
- ako odete na mesto na koje **ne** bi trebalo da idete.

Nečinjenje onog što vam je zatvorsko osoblje reklo da radite

- ako vam je rečeno da uradite posao i vi ga **ne** radite propisno ili ga uopšte ne radite;
- ako se **ne** pridržavate odredbi ili pravila koja bi trebalo da poštujete;
- ako prekršite bilo koje od zatvorskih pravila ili pokušate da pomognete drugom da to uradi.

Kršenje pravila dok ste van zatvora na kratko vreme

- Ako kršite pravila kad ste pušteni iz zatvora na kratko vreme. To se odnosi na **Zatvorsko pravilo broj 9 ili Pravilo za mlade prestupnike br. 5.**

Kršenje zatvorskih pravila

Kršenje zatvorskih pravila se naziva **prestup**.

Šta se dešava ako počinite prestup?

- 1.** Zatvorski službenik će vam smesta saopštiti (ili u roku od **48** sati) ako smatra da ste počinili prestup i o kojem se prestupu radi. Daće vam formular koji govori o prestupu.
- 2.** Moraćete da idete na raspravu. Ovo je kada Vi i zatvorsko osoblje razgovarate o prestupu i o tome šta svi mislite da se dogodilo. Tu raspravu će voditi ili upravnik ili neko ko je van zatvora, takozvani nezavisni sudija.
- 3.** Na raspravi ćete morati da se izjasnite da ste krivi ili nevini za prestup.
- 4.** Upravnik ili nezavisni sudija će doneti odluku da li ste krivi ili nevini za prestup. Odluku će doneti nakon što saslušaju vas i druge osobe koje znaju šta se dogodilo.
- 5.** Ako se smatrate krivim, bićete kažnjeni. Spisak kazni se nalazi **na strani 87**. Ako se smatrate nevinim, ništa više se neće desiti.

Kazne

- ✓ Kazne koje biste mogli dobiti navedene su u **Zatvorskim pravilima 55 i 55A i Pravilima za mlade prestupnike 60 i 60A.**
- ✓ Kazna koju dobijate zavisi od težine prestupa.
- ✓ Zatvor bi mogao da uključi u postupak i policiju ako smatra da je prestup ozbiljan.
- ✓ Ako počinite više od jednog prestupa, možete da budete kažnjeni za svaki od tih prestupa. Kazne mogu da slede jedna za drugom.
- ✓ Mogli biste provesti dodatne dane u zatvoru ako je prestup dovoljno ozbiljan.
- ✓ Međutim, ako su Vam dati dodatni dani, ukupan broj dodatnih dana na koje ste osuđeni za svaki prestup ne sme da prevazilazi 42 dana.
- ✓ Svaka kazna osim opomene može da se odgodi do 6 meseci. To znači da vaša kazna može da počne, ako počinite drugi prestup, u to vreme.
- ✓ Upravnik vam može dati bilo koju kaznu osim dodatnih dana.
- ✓ Nezavisni sudija (okružni sudija) je jedina osoba koja vam može dati dodatne dane, kao i bilo koju drugu kaznu.

Ovo je spisak kazni koje biste mogli da dobijete za počinjen prestup

- Mogli biste dobiti opomenu
- Vaše povlastice (kao što je posedovanja televizije u svojoj ćeliji) bi vam mogle biti oduzete na period do 42 dana. Ili do 21 dana za mlade prestupnike.
- Može vam se obustaviti isplata novca u iznosu koji ne prevazilazi vrednost zarade koju ostvarujete u roku od 84 dana rada, Ili do 42 dana za mladog prestupnika. Međutim, dobićete dovoljno novca za kupovinu poštanskih maraka i za telefonske razgovore kako biste bili u kontaktu sa svojom porodicom.
- Mogli biste da budete zaključani sami u ćeliji, odvojeno od drugih zatvorenika, do 35 dana. Ili, do 16 dana za mladog prestupnika preko 18 godina starosti. To se zove zatvaranje u samicu. Najpre će lekar ili medicinska sestra obaviti pregled da ustanove da li ste dovoljno dobrog zdravlja da se to uradi.
- Mogli biste da budete sprečeni da radite posao sa drugim zatvorenicima do 21 dana.
- Ako ste u istražnom zatvoru, mogu vam se oduzeti povlastice.
- Može vas se odstraniti sa zatvorskog krila ili stambenog odjelenja na 28 dana. Ili, do 21 dana za mladog prestupnika.

Ove kazne su **samo za mlade prestupnike**

- Mogli biste da budete sprečeni da učestvujete u aktivnostima do 21 dana.
- Mogli biste da morate da radite 2 sata dodatnog posla dnevno do 21 dana.

Dodatni dani

- Ako je prestup dovoljno ozbiljan, mogli biste da dobijete 42 dodatnih dana u zatvoru, kao i bilo koju drugu kaznu.
- Dodatni dani nisu deo vašeme zatvorske kazne, ali ćete da provedete dodatno vreme u zatvoru.
- Samo nezavisne sudije (to su okružni sudije) vam mogu dati dodatne dane.

Više o dodatnim danima

- Ako ste u istražnom zatvoru, služićete kaznu dodatnih dana samo ako ste osuđeni i nakon što vam je izrečena kazna.
- Neće vam biti dati dodatni dani ako ste osuđeni na doživotnu kaznu zatvora, pritvorenik zbog javne bezbednosti, civilni zatvorenik ili zatvorenik stranog državljanstva zadržan u zatvoru dok vam se ne reguliše imigracioni status.

Zatvorske rasprave – poznate i kao saslušanja

Glavne tačke

- ✓ Moraćete da idete na zatvorsku raspravu da razgovarate o prestupu.
- ✓ Raspravom će rukovoditi upravnik ili okružni sudija van zatvora (naziva se i nezavisni sudija).
- ✓ Rasprava će se obično obaviti dan nakon što zatvorsko osoblje s vama govori o prestupima za koje smatra da ste počinili.
- ✓ Imaćete najmanje 2 sata da se pripremite za raspravu.
- ✓ Mogli biste biti odvojeni od ostalih zatvorenika sve dok ne bude održana rasprava.
- ✓ Imaćete priliku da kažete šta mislite da se desilo.
- ✓ Možete da imate i svedoke koji bi došli i govorili na raspravi.
- ✓ Mogli biste imati i druge osobe koje bi vam pomogle. Na primer, advokata ili nekog ko se naziva McKenzie drugar. **Vidite stranu 94.**
- ✓ Razgovarajte sa zatvorskim službenikom ili svojim advokatom ako ne razumete šta se događa ili je potrebno da postavite pitanja.

Šta će se dešavati pre rasprave?

- Bićete **na raportu**. Ovo je kada vam zatvorski službenik saopštava koji prestup misle da ste počinili.
- Zatvorski službenik bi trebalo da vam smesta saopšti (ili tu roku od 48 časova) koji prestup misle da ste počinili.
- Rasprava će se obično održati dan nakon toga (osim ako je nedelja ili državni praznik).
- Imaćete najmanje 2 sata da se pripremite za raspravu.

Dobićete **2** formulara pre rasprave.

1. **Formular 1127A**. U njemu je objašnjen prestup koji zatvorski službenik misli da ste počinili. **Morate** da kažete ako ne razumete šta piše u tom formularu.
2. **Formular 1127C**. U njemu je objašnjeno šta će se desiti na raspravi.

Na ovom formularu možete da:

- Napišete izjavu o tome šta vi mislite da se desilo. Ovo uradite na poleđini formulara. Tražite još hartije ako vam je potrebno.
- Napišete ime svih svedoka koje hoćete da dođu na raspravu, pod uslovom da u to vreme znate ko su. Ako vam je draže, možete da kažete u toku rasprave ko želite da vam bude svedok.

Više o raspravama

- Možda će lekar ili medicinska sestra obaviti pregled pre saslušanja da ustanove da li ste dovoljno dobrog zdravlja da idete na raspravu.
- Mogli biste da budete odvojeni od drugih zatvorenika do rasprave.

Šta da uradite pre rasprave

- ✓ Razmislite o tome što hoćete da kažete na raspravi.
- ✓ Razmislite o tome da li je iko drugi video šta se dogodilo. Te osobe bi mogle da budu vaši svedoci na raspravi.
- ✓ Za vas može da bude korisno da pre saslušanja pogledate knjigu pod nazivom Uputstvo o zatvorskoj disciplini. Zove se i **PSO 2000**. Trebalo bi da postoji primerak na vašem krilu i u zatvorskoj biblioteci. Tražite da vidite primerak ako nemate pristup biblioteci.
- ✓ Mogli biste da tražite da se saslušanje pomeri na neki kasniji datum ako pre saslušanja niste imali prilike da pročitate Uputstvo o zatvorskoj disciplini.
- ✓ Ako imate problema sa čitanjem i pisanjem ili nešto ne razumete, zatražite pomoć zatvorskog službenika ili svog advokata.

Šta će se desiti na raspravi?

1. Upravnik će da proveri da li
  - ste dobili obrasce **1127A** i **1127C**;
  - ste razumeli zašto ste na raspravi i šta će se desiti;
  - ste imali dovoljno vremena da se pripremite za raspravu; na primer, da razmislite o tome šta hoćete da kažete;
  - trebate bilo koju vrstu pomoći, kao što su pravni saveti ili tumač.
2. Neko će naglas pročitati optužbu. Optužba je prestup koji zatvorsko osoblje misli da ste počinili.
3. Pitaće vas se da izjavite da li ste **krivi** ili **nevini** za prestup za koji ste optuženi.

Ako izjavite da ste krivi

- Zatvorski službenik koji vas poziva na raport će vam pročitati izjavu o tome šta se desilo.
- Nakon toga vi morate da kažete šta mislite o tome. Na primer, možete da postavite pitanja.
- Kažite ako se **ne** slažete sa onim što je rekao zatvorski službenik. Možete i da tražite da pozovete svedoke ako se **ne** slažete sa onim što je rekao zatvorski službenik.
- Upravnik mora da razmotri sve za šta izjavljujete da se ne slažete.
- Upravnik može da odluči da ima dovoljno činjenica i da nema više ništa što bi se razmatralo. U tom slučaju, on ili ona će vas pitati da li hoćete da iznesete olakšavajuće okolnosti. To vam je prilika da kažete upravniku sve što smatrate da bi učinilo da vaš prestup izgleda manje ozbiljan.
- Pripadnik zatvorskog osoblja će nakon toga pročitati zapisnik o vašem vladanju od dolaska u zatvor, kao i o bilo kojim prethodnim saslušanjima raspravama koja ste imali.
- Nakon toga vi možete da kažete šta mislite o podacima koji su pročitani.
- Upravnik će vam onda saopštiti kaznu. Nakon toga ćete dobiti primerak formulara u kome se navodi koja kazna vam je dodeljena. Formular se zove **Formular 256D**.
- Ako u bilo kojoj fazi upravnik smatra da je vašem prestup dovoljno ozbiljan da treba da dobijete dodatne dane zatvora, tražiće da nezavisni sudija razmotri vaš slučaj.
- Možda ćete morati da sačekate do 28 dana da biste govorili sa nezavisnim sudijom.

Ako izjavite da ste nevini ili ako niste sigurni šta treba da izjavite

- Zatvorski službenik koji Vas poziva na raport će vam pročitati izjavu o tome šta se smatra da se desilo.
- Možete da kažete šta mislite o tome ili postavite neka pitanja.
- Upravnik će postaviti pitanja zatvorskom službeniku. Mogli bi da traže da čuju i izjave nekih svedoka.
- Vi i upravnik možete da postavljate pitanja svedocima.
- Iza toga će tražiti da kažete šta mislite o optužbi (šta zatvorsko osoblje misli da ste uradili) i o dokazima koji su izneseni.
- Možete ako hoćete da pozovete svedoke da govore u vašu obranu (osim ako upravnik smatra da postoji vrlo dobar razlog zašto ne smeju).
- Vi, zatvorski službenik i upravnik možete da postavljate pitanja svedocima.
- Moći ćete da navedete glavne razloge zašto mislite da ste nevini.
- Upravnik će vam onda saopštiti odluku koju je doneo/la. Ovo se zove presuda. Upravnik mora da bude sasvim siguran da ste počinili prestup pre nego što Vas proglasi krivim.
- Ako ste proglašeni krivim, upravnik će vam saopštiti kaznu. Upravnik će vam nakon toga dati primerak formulara u kome se navodi koja je vaša kazna. Taj formular se zove **Formular 256D**.
- Ako upravnik u bilo kojoj fazi misli da je vaš prestup dovoljno ozbiljan da treba da dobijete dodatne dane zatvora, tražiće da nezavisni sudija razmotri vaš slučaj.

Druge vrste pomoći koje vam mogu biti pružene na raspravi

Na raspravi možete dobiti sledeće vrste pomoći:

- pravne savete,
- pravnog zastupnika (advokat prisustvuje raspravi da Vas zastupa),
- prijatelj ili savetnik koji dolazi sa vama (ova osoba se zove McKenzie drugar. Ova osoba može da dođe i pravi beleške za Vas i daje vam savete. Međutim, on **ne sme** da Vas zastupa i sme da govori samo ako se upravnik složi s time. Vaš McKenzie drugar može biti neko kao sveštenik, zatvorski službenik ili neki drugi zatvorenik.

Ako saslušanje vodi upravnik

Možete da dobijete pravne savete. Ovo bi moglo da bude putem telefona, pismom ili kada Vas poseti advokat.

Međutim, **ne možete** da dobijete pravnog zastupnika osim ako upravnik kaže da možete zbog stvari kao što su:

- ozbiljnost prestupa i kazne koju biste mogli da dobijete,
- pitanja o zakonu koja bi mogla da se pojave,
- koliko razumete šta se dešava,
- stvari koje mogu da uspore slučaj ili uzrokuju bilo kakve probleme. Na primer, ako ste imali problema sa pripremom obrane jer ste bili odvojeni od drugih zatvorenika.

Obično **ne možete** da imate uza se McKenzie drugara ili savetnika na ovoj vrsti saslušanja.

Međutim, mogli biste imati uza se McKenzie drugara ili savetnika ako ne razumete šta se dešava, ako je slučaj vrlo težak ili upravnik smatra da je pravedno da to dozvoli.

Ako saslušanje vodi nezavisni sudija (okružni sudija)

- Uvek **možete** da imate pravnog zastupanika (advokat dođe da Vas zastupa).
- Upravnik ili službenik za pravna pitanja vam mogu pomoći u vezi sa problemima oko dobijanja pravnog zastupnika.

Zahtev za obnovu saslušanja ili kazne

Možete

- ✓ Zahtevati ponovno ispitivanje ako smatrate da je saslušanje obavljeno na pogrešan način ili ako mislite da vam je kazna suviše oštra.
- ✓ Upravnik može da nešto uradi po tome ako smatra da je saslušanje obavljeno na pogrešan način.
- ✓ Tražiti da vam se ukinu dodatni dani koje ste dobili kao kaznu.

Šta se dešava ako je saslušanje obavljeno na pogrešan način ili smatrate da vam je data preoštra kazna?

1. Ako upravnik smatra da je saslušanje obavljeno na pogrešan način

Ako je saslušanje vodio upravnik

- Upravnik može da promeni zaključke saslušanja. Na primer, može da promeni odluku o krivici i izrečenu kaznu.

Ako je saslušanje vodio nezavisni sudija (okružni sudija)

Upravnik može da:

- vrati slučaj na razmatranje sudiji Višeg okružnog suda..

2. Ako smatrate da je saslušanje obavljeno na pogrešan način ili da vam je data preoštra kazna.

Ako je vaše saslušanje vodio upravnik

- Tražite od zatvorskog službenika na vašem krilu formular pod nazivom **Formular ADJ1**.
- Popunite formular i pošaljite ga upravniku u roku od **6** sedmica od rasprave
- Takozvani oblasni Direktor će da odluči o vašem slučaju.
- Ako oblasni Direktor smatra da je saslušanje obavljeno na pogrešan način, on ili ona može promeniti činjenicu da ste proglašeni krivim ili da izmeni kaznu.

Ako je saslušanje vodio nezavisni sudija

- Pišite upravniku na **običnom listu hartije** da objasnite zašto hoćete da se preispita zaključak vaše rasprave. **Ne** popunjavajte Formular ADJ1. Morate da pišete upravniku u roku od **14** sedmica od rasprave.
- Vaš dopis će biti poslan na razmatranje sudiji Višeg okružnog suda Sudija je iz Vestminsterskog opštinskog suda (Westminster Magistrates' Court.).
- Sudija Višeg okružnog suda može da donese odluku da vam izmeni kaznu. Međutim, **ne može** promeniti činjenicu da ste proglašeni krivim.

Ako ni nakon toga niste zadovoljni

- Možete da tražite da vaš slučaj razmotri **ombudsman za zatvore i uslovne otpuste**. Ova osoba ne radi za zatvor. Njihov posao je da razmatraju pritužbe zatvorenika na zatvorski život.
- Možete da pišete **ombudsmanu** da tražite da razmotri vašem slučaj. Ili možete da zamolite svog advokata da to za Vas uradi.
- Ombudsman će da pokuša najpre da razreši situaciju između Vas i upravnika.

Više o ombudsmanima

- Ako ovo ne uspe, ombudsman će da napiše izveštaj o tome šta misli da bi trebalo da se desi.
- Saslušanje se **ne može** ponovo održati. Međutim, ombudsman može da predloži da zatvor izmeni činjenicu da ste proglašeni krivim ili kaznu koja vam je data.

Pišite ombudsmanu na adresu:

Prisons and Probation Ombudsman
Ashley House
2 Monck Street
LONDON
SW1P 2BQ

Razmatranje na sudu

- Mogli biste da tražite da sudija razmotri vašem slučaju. Međutim, to vam ne mora biti dozvoljeno. Zato je najbolje da se najpre uložiti žalba na opisani način.
- Ako želite da tražite da sudija razmotri vaš slučaj, pišite svom advokatu da za to postavi zahtev,

Vraćanje dodatnih dana

- Možete da tražite da vam se povrate neki od dodatnih dana na koje ste kažnjeni.
- Obično možete da tražite da vam se povrati do **polovine** dodatnih dana.
- Možete da tražite da vam se povrate dodatni dani **6 meseci** nakon što ste poslednji put proglašeni krivim za počinjeni prestup. Ili, **6 meseci** nakon što ste poslednji put tražili da vam se povrate dodatni dani.
- Ako ste mladi prestupnik, možete da podnesete zahtev nakon **4 meseca**.

Kako da podnesete zahtev za vraćanje dodatnih dana

- Razgovarajte sa članom osoblja na vašem krilu. Član osoblja će proveriti da li bi dodatni dani mogli da vam budu vraćeni.
- Nakon toga će se od vas tražiti da pismeno kažete zašto mislite da bi trebalo da vam budu vraćeni dodatni dani.
- Član osoblja na vašem krilu će nakon toga napisati izveštaj o vama i poslati ga upravniku. Zajedno sa izveštajem, poslaće i podatke o svim prestupima koje ste počinili.
- Verovatno vam neće biti vraćeni svi dani. Ipak, možda ćete kasnije moći ponovo da podnesete zahtev da vam se vrati više dana.

Izolacija, pretraživanje ćelije i ostale stvari koje zatvorsko osoblje može da uradi za bezbednost zatvora

- ✓ Postoje druge stvari koje zatvorsko osoblje može da uradi da bi održavalo kontrolu nad onim što se događa u zatvoru.
- ✓ Ove stvari se **ne mogu** koristiti kao kazne. Ipak, one se mogu koristiti kada je potrebno da se spreči da druge osobe budu povređene i radi održavanja bezbednosti zatvora.
- ✓ Ove stvari se skoro nikada ne koriste.

Izolacija (više informacija se nalazi u **Odredbi zatvorske službe (Prison service order) br. 45**)

Šta je izolacija?

- Izolacija je kada ste odvojeni od drugih zatvorenika.
- Upravnik odlučuje da li ćete biti stavljeni u izolaciju ili ne.
- Možete da budete smešteni u drugom delu zatvora koji se zove odelenje za izolaciju. Bićete odvojeni od drugih zatvorenika. Možete da budete zajedno sa drugim zatvorenicima koji su u izolaciji.
- Nećete moći da radite i možda ćete morati da ostanete u svojoj ćeliji duže od ostalih zatvorenika.

Zašto biste bili stavljeni u izolaciju?

- Ako vi ili zatvorsko osoblje smatrate da ste u opasnosti. Na primer, možda hoćete da budete odvojeni od ostalih zatvorenika ako mislite da će vas povrediti zbog vrste prestupa koji ste počinili. Na primer, ako ste izvršili seksualni prestup. Vaš advokat ili policija vas mogu posavetovati u vezi toga.
- Ako se ponašate na način za koji zatvorsko osoblje smatra da bi druge osobe dovelo u opasnost ili uzrokovalo probleme ostatku zatvora.

Koliko dugo ćete biti u izolaciji?

- Upravnik najpre može da Vas stavi u izolaciju do 3 dana.
- Nakon toga biste mogli da budete stavljeni u izolaciju do mesec dana. Nakon toga do mesec dana svaki sledeći put.
- Zatvorenici koji imaju manje od 21 godine mogu da budu stavljeni u izolaciju najduže do 14 dana.
- Nakon prva 3 dana, upravnik mora da proverava najmanje svakih 14 dana da vidi da li još uvek treba da budete u izolaciji.

Stvari o kojima treba da razmislite ako želite da idete u izolaciju

- ✓ Odlazak u izolaciju je vrlo ozbiljna stvar. Vrlo dobro razmislite pre nego što zatražite da budete stavljeni u izolaciju.
- ✓ Možete da idete u izolaciju jedino ako se upravnik saglasi da to treba da se uradi.
- ✓ Ako odete u izolaciju, drugi zatvorenici bi mogli da počnu da misle o vama stvari koje bi mogle da vam otežaju povratak u zatvorsko krilo.

Pomoć koja vam može biti pružena dok ste u izolaciji

Ako ste zabrinuti zbog bilo čega dok ste u izolaciji, razgovarajte sa zatvorskim službenikom ili upravnikom.

Lica koja posećuju odeljenje za izolaciju **svakoga dana** su

- zatvorski službenik,
- upravnik,
- lekar ili medicinska sestra.

I ova lica posećuju odeljenje za izolaciju – ali ne svakoga dana

- sveštenik,
- neko iz Nezavisnog nadzornog odbora (ovo su osobe koje kontrolišu da se zatvorima upravlja na ispravan i pravedan način).

Poseban smeštaj i mehaničko sputavanje

Ove stvari se ne koriste često. Međutim, zatvorsko osoblje ih koristi kada:

- se nasilno vladate,
- biste mogli da se povredite ili naškodite sebi, drugima ili zatvoru.

Poseban smeštaj je ćelija u koju vas zatvorsko osoblje može zaključati ako se nasilno vladate. Ćelija bi mogla da nema nikakav nameštaj. Bićete zaključani u ćeliji dok se ne smirite.

Mehanička ograničenja su stvari koje vam se mogu staviti na telo da bi se sprečilo da ozledite sebe ili druge. **Opasač za telo** je jedan od načina mehaničkog sputavanja koja će se koristiti. To je opasač koji ide oko vašeg pojasa i na njega su pričvršćene lisice.

- Biće vam stavljen opasač za telo ako nije pomoglo zaključavanje u posebnu ćeliju.
- Opasač za telo vam se može staviti samo ako ste stariji od 17 godina.
- Zatvorsko osoblje će kontrolisati vaše stanje svaka 4 sata.
- Neko iz Nezavisnog nadzornog odbora (ovo su osobe koje kontrolišu da se zatvorima upravlja na ispravan i pravedan način) će Vas posetiti u roku od jednog dana. Ta osoba će takođe biti prisutna ako je moguće kada zatvorsko osoblje kontroliše vaše stanje.

Glavne tačke

- ✓ Upravnik mora da se saglasi da vas zatvorsko osoblje stavi u posebnu ćeliju ili Vam stavi opasač za telo.
- ✓ Zatvorsko osoblje mora da ovesti o tome zdravstveni tim.
- ✓ Lekar ili medicinska sestra će vas pregledati što je pre moguće.
- ✓ Neko iz Nezavisnog nadzornog odbora (ovo su osobe koje kontrolišu da se zatvorima upravlja na ispravan i pravedan način) treba da vas poseti u roku od jednog dana.
- ✓ Nezavisni nadzorni odbor će takođe proveriti da je bilo ispravno da vas zatvorsko osoblje zaključa u posebnu ćeliju ili vam stavi opasač za telo.
- ✓ Osoblje će vas često proveravati da vidi kako ste. Čim se prestanete vladati na opasan način, zatvorsko osoblje će vas pustiti iz posebne ćelije i/ili vam skinuti opasač za telo.

Zatvorska pobuna

Ako učestvujete u ozbiljnim neredima u zatvoru, možete da budete optuženi za **zatvorsku pobunu**.

Zatvorska pobuna je kada vi i drugi zatvorenici radite stvari u pokušaju da preuzmete kontrolu nad zatvorom i lišite upravnika i ostalo zatvorsko osoblje nadležnosti uprave nad zatvorom.

Mogli biste da budete optuženi za zatvorsku pobunu ako:

- su osoblje ili zatvorenici povređeni,
- je zatvor oštećen,
- upravnik izgubi kontrolu nad nekim delom ili celim zatvorom.

Ako ste optuženi za zatvorsku pobunu, mogli biste da:

- dobijete kaznu zatvora do 10 godina,
- dobijete novčanu kaznu kada morate da platite izvesnu sumu novca,
- ili dobijete obe vrste kazne.

Ako drugi zatvorenici oko Vas počnu da uzrokuju zatvorsku pobunu

- **ne** pridružujte joj se,
- napustite mesto gde se to događa.
- u suprotnom, zatvorsko osoblje može da misli da ste učestvovali u pobuni i optuži vas za zatvorsku pobunu.

Pretres vaše ćelije i stvari

- Zatvorski službenici mogu da pretresu vašu ćeliju i stvari u bilo koje vreme radi bezbednosti zatvora.
- Ne postoji pravilo koliko često se ovo može dešavati. To zavisi od zatvora u kojem se nalazite i koliko ste opasni po mišljenju zatvorskog osoblja.

Šta će se desiti kada vam se pretrese ćelija ili stvari?

- Imaćete pregled celog tela u svojoj ćeliji pre nego vam se pretraži ćelija.
- Sve što nije dozvoljeno da imate, moraćete da date zatvorskom osoblju.
- Bićete prebačeni u drugi deo zatvora dok vam se pretraži ćelija.
- Zatvorsko osoblje može da odnese stvari iz vaše ćelije da ih pregleda. Mogu se koristiti rentgenski uređaji za temeljiti pregled vaših stvari.
- Osoblje može da pregleda vaša pravna dokumenta, ali ih neće čitati.

Lični pretres

Postoje 2 vrste pretresa koje zatvorsko osoblje može da uradi

1. Površinski pregled

U tom slučaju zatvorsko osoblje može da

- vam kaže da skinete obuću i ispraznite džepove;
- pregleda vam usta, nozdrve, uši i kosu.

- ✓ Zatvorsko osoblje može da vas površinski pregleda u ma koje vreme.
- ✓ Bilo koji član zatvorskog osoblja, uključujući i žensko osoblje, može da vas površinski pregleda. Saopštite zatvorskom osoblju ako smatrate da žene ne smeju da vas površinski pregledavaju. Na primer, iz religioznih razloga.
- ✓ Površinski pregled može se uraditi pre ili posle prebacivanja iz jednog dela zatvora u drugi.

2. Pregled celog tela

U tom slučaju zatvorsko osoblje može da

- pregleda vašu odeću;
- pregleda vaše telo. Osoblje takođe može da vam kaže da se savijete ili čučnete kako bi moglo da proveriti da ništa nije sakriveno u vašoj analnoj ili genitalnoj zoni. Oni ne treba da vam dodiruju telo da bi to uradili.
- Uvek ćete imati nešto odeće na sebi tokom pregleda. Zatvorsko osoblje će pregledati svaku polovinu vaše odeće zasebno i pregledanu odeću možete da obučete pre nego što pregledaju drugu polovinu.

Više o pregledu celog tela

- ✓ Svaki zatvorski službenik, viši službenik, glavni službenik ili upravnik mogu da vam obave pregled celog tela.
- ✓ Pregled će uvek da vrši muški član zatvorskog osoblja.
- ✓ Pregledi celog tela mogu se vršiti u bilo koje vreme. Na primer:
  - svaki put kada napuštate ili dolazite u zatvor,
  - neposredno pre pregleda vaše ćelije,
  - kada dođete u odeljenje za izolaciju,
  - nakon poseta prijateljima ili porodici, ili svom advokatu,
  - nakon svake posete ako ste zatvorenik kategorije A stroge bezbednosti.
- ✓ Zatvorsko osoblje treba da Vam detaljno objasni šta će se desiti pre nego Vam obave pregled celog tela.
- ✓ Pregledi celog tela treba da se rade na ispravan i bezbedan način.
- ✓ Samo zatvorsko osoblje koje obavlja pregled obično treba da bude prisutno dok se vrši pregled.

Kako treba da budete tretirani u zatvoru

U zatvoru treba da se postupa sa vama na ispravan način. Ako niste tretirani kako treba, možete da probate da uradite nešto po tom pitanju.

Na sledećoj strani su informacije o nekim zakonima koji Vas štite i stvarima koje zatvor treba da čini da bi obezbedio da se sa vama postupa na ispravan način.

Zakon o ljudskim pravima od 1998. god.

- To je zakon o ljudskim pravima. Svako ima ljudska prava kao što su pravo na život ili pravo na pravedno suđenje.
- Ako smatrate da vaša ljudska prava nisu poštovana, možete da svoj slučaj predate na sud.
- Da biste saznali više o Zakonu o ljudskim pravima, pogledajte brošuru pod nazivom **Vodič za Zakon o ljudskim pravima (Guide to the Human Rights Act)** i informacije pod nazivom **Zakon o ljudskim pravima (The Human Rights Act)**. Primerci i jednog i drugog će se nalaziti u biblioteci.

Nasilje ili maltretiranje

- Svaki zatvorenik ima pravo da se oseća bezbedno.
- Ako je neko nasilan prema vama ili vas maltretira smesta o tome obavestite zatvorsko osoblje. Možete da kažete bilo kom članu osoblja u zatvoru, kao što su zatvorski službenici, sveštenik i nastavno osoblje.
- Nasilje i maltretiranje su postupci kao što je udaranje ili pretnje (na primer, kada vam govore da će vas povrediti ili vam naneti neko zlo).
- Osoblje će vam pomoći ako vam se ovo dešava.

Rasna jednakost - ljudi različitih rasa

- Pod rasom se misli na mnoge stvari kao što su poreklo ili kultura i boja kože neke osobe.
- Ustavom je zagarantovano da zatvori moraju da obezbede da ljudi različitih rasa budu tretirani na ispravan i pravedan način. Upravnik i viši rukovodioci su odgovorni da to obezbede.
- **Odredba zatvorske službe (Prison service order) br. 2800** govori o tome šta zatvor mora da obezbedi da bi ljudi različitih rasa bili tretirani na ispravan i pravedan način. Primerak ove odredbe nalazi se u zatvorskoj biblioteci.
- Možete takođe da pročitate i zatvorski plan za obezbeđivanje da ljudi svih rasa budu tretirani na ispravan i pravedan način. Ovo se zove **Plan akcije za rasnu jednakost (Race Equality Action Plan)**.

Kako treba da budete tretirani

Zatvor treba da obezbedi da

- ste tretirani na ispravan i pravedan način,
- možete da radite stvari vezana sa vašom verom i kulturom. Na primer, da nosite odeću koja je vezana za vašu veru, posedujete religiozne knjige i pratite religiozne događaje;
- da možete da jedete hranu koja je vezana sa vašemom religijom i kulturom;
- da možete da dobijete informacije kao što je ovaj priručnik na drugim jezicima ako je potrebno ili pomoć tumača.

Šta uraditi ako ste tretirani loše zbog svoje rase ili ako vidite da se to dešava nekom drugom

- ✓ Razgovarajte sa članom osoblja ili popunite formular pod nazivom **COMP 1** ili formular pod nazivom **Obrazac za prijavu rasnog incidenta**.
- ✓ Ako ne možete da to uradite, možete manje zvaničnim putem da zamolite upravnika, oblasnog direktora ili predsednika Nezavisnog nadzornog odbora da provere šta se dešava.
- ✓ Za to treba da popunite formular pod nazivom **COMP2 poverljivi formular za žalbe**. Možete da stavite taj formular u zapečaćenu kovertu i on je poverljiv.
- ✓ Ako ni posle toga niste zadovoljni, možete da stupite u kontakt sa tzv. Ombudsmanom za zatvore i uslovni otpust.
- ✓ Ili, možete da stupite u kontakt sa organizacijom koja se zove Komisija za jednakost i ljudska prava (The Equality & Human Rights Commission). Oni daju savete i pružaju pomoć zatvorenicima koji smatraju da su loše tretirani zbog svoje rase. S njima možete stupiti u kontakt na adresi:

The Equality & Human Rights Commission
3 More London Riverside
Tooley Street
London SE1 2RG

Telefon: 0203 117 0235

Ko može da vam pomogne da to uradite?

Pomoć Vam može pružiti:

- ✓ bilo koji član zatvorskog osoblja,
- ✓ član osoblja koji se zove službenik za pitanja rasne jednakosti (race equality officer),
- ✓ tim koji se zove Tim za sprovođenje rasne jednakosti (Race Equality Action Team),
- ✓ predstavnici zatvorenika koji idu na skupove na rasne teme i zastupaju stavove drugih zatvorenika,
- ✓ drugi članovi osoblja koji se zovu koordinator tima protiv nasilja (anti-bullying co-ordinator) ili koordinator tima za bezbednije zatvore (safer prisons co-ordinator),
- ✓ član Nezavisnog nadzornog odbora (osobe koje kontrolišu da s zatvorima upravlja na ispravan i pravedan način).

Ako ste **zatvorenik stranog državljanstva** (što znači da **nemate** pasoš UK-a)

Pomoć vam može pružiti:

- ✓ član osoblja koji se zove službenik za pitanja rasne jednakosti (race equality officer),
- ✓ član osoblja koji se zove službenik za veze sa stranim državljanima (foreign national liaison officer),
- ✓ Vaša ambasada. Mogli biste da im pišete da zamolite za pomoć ili biste mogli da zamolite službenika za pitanja rasne jednakosti ili veze sa stranim državljanima da to urade za vas.
- ✓ Neke adrese na koje možete da pišete se nalaze u zatvorskoj biblioteci. Možete da tražite spisak pod nazivom **Londonska diplomatska lista (London Diplomatic List)** ili da pogledate **Odredbu zatvorske službe (Prison Service Order) br. 4630**.
- ✓ Možete takođe da dobijete informacije, kao što je ovaj priručnik, na drugim jezicima.

Zatvorenici sa invaliditetom

Postoji zakonski zakon koji se zove Zakon o diskriminaciji prema invalidima (Disability Discrimination Act) koji štiti invalide od nepropisnog postupanja.

Zatvor mora da poštuje ovaj zakon. On treba da uradi šta može da obezbedi da:

- možete da učestvujete u zatvorskom životu,
- ste tretirani na ispravan i pravedan način.

Više informacija se nalazi u **Odredbi zatvorske službe (Prison service order) br. 2855**. Primerak se nalazi u biblioteci.

Ko vam može pružiti pomoć ako ste zatvorenik sa invaliditetom?

- ✓ Vaš lični savetnik ili stražar u vašem zatvorskom krilu. Razgovarajte sa njima bilo o čemu u vezi vašeg invaliditeta. Na primer, ako treba da Vam se informacije daju u nekom drugom obliku.
- ✓ Član osoblja koji se zove službenik za vezu sa invalidima (disability liaison officer).
- ✓ Neko iz tima za zdravstvenu zaštitu.
- ✓ Ili, možete da pišete upravniku (verovatno ćete za to morati da popunite formular pod nazivom **COMP1**).
- ✓ Možete da stupite u kontakt sa organizacijom pod nazivom Komisija za jednakost i ljudska prava (Equality and Human Rights Commission). Oni daju savete i pružaju pomoć zatvorenicima koji smatraju da su loše tretirani zbog svog invaliditeta. Možete ih kontaktirati na adresi:

The Equality and Human Rights Commission
3 More London
Riverside
Tooley Street
London SE1 2RG

Telefon: 0203 117 0235

Kako da uložite žalbu ili podnesete zahtev

Više informacija se nalazi u **Odredbi zatvorske službe (Prison service order) br. 2510**. Primerak možete da nađete u biblioteci.

Podnošenje zahteva (ovo znači traženje nečega)

- Uvek možete da nešto zatražite od zatvorskog službenika.
- Da biste tražili neke stvari morate da popunite formular. Ako zatvorsko osoblje odluči da ne možete da dobijete što ste tražili, treba da vam objasne zašto.

Kako da uložite žalbu

- Možete da uložite žalbu ako smatrate da ste loše tretirani u zatvoru.
- Morate da uložite žalbu u roku od **3** meseca od pojave problema.
Da biste uložili žalbu, možete
  - da prvo uložite žalbu zatvorskom osoblju ili
  - uložite žalbu osobama **van** zatvora (kao što je vaš poslanik u parlamentu (MP)).
- Pokušajte da prvo rešite problem sa ljudima u zatvoru. Ljudi van zatvora će obično očekivati da ste prvo pokušali da razrešite problem sa zatvorskim osobljem.

1. Ulaganje žalbe na stvari kao što su

- rasprave,
- kategorija bezbednosti koja vam je dodeljena,
- odluke o tome da li možete da budete prevremeno otpušteni iz zatvora zbog stvari kao što je smrtna bolest ili zbog vrlo malih izgleda da počinite drugi prestup. Ovo se zove **puštanje na slobodu iz saosećajnih razloga**.

- Ove vrste žalbi zovu se **predmeti sa ograničenim pristupom**. O njima može da odluči samo oblasni direktor ili neka druga lica izvan zatvora.
- Postoji spisak predmeta sa ograničenim pristupom u **Odredbi zatvorske službe (Prison service order) br.2510, Aneks H**. Naći ćete ga u biblioteci.
- Zahtev ili žalbu u vezi sa ovim stvarima možete samo da podnesete u pismenoj formi oblasnom direktoru.
- Oblasni direktor će vam pismeno odgovoriti da vam saopšti šta su odlučili za vreme 6 sedmica od prijema vašeg pisma.
- Ako i dalje niste zadovoljni možete da se žalite i ombudsmanu za zatvore i uslovno otpuštene ili svom advokatu. **Vidite stranu 115.**

2. Ulaganje žalbe na druge stvari

Kako da uložite žalbu

1. Razgovarajte o problemu sa članom osoblja. Ako imate ličnog savetnika, razgovarajte sa njim. Moguće je da se problem može rešiti na taj način.
2. Ako ovo ne uspe, tražite da razgovarate sa službenikom na vašem spratu ili rukovodiocem svog krila.

Više o ulaganju žalbe

3. Ako to ne uspe, opišite žalbu pismeno. Moraćete za to da popunite formular **COMP 1**. Treba da ubacite popunjeni formular u **kutiju za žalbe**. Nemojte dati formular direktno članu osoblja.
4. Formular će vam biti vraćen uz odgovor šta zatvorsko osoblje kaže na vašu žalbu. Trebalo bi da dobijete odgovor u roku od 3 radna dana.
5. Ako niste zadovoljni odgovorom zatvorskog osoblja, možete da tražite da se vaša žalba ponovo razmotri popunjajući formular **COMP 1A**.

Ulaganje žalbe na poverljiviji način

- Da biste uložili žalbu na poverljiviji način, možete da popunite formular pod nazivom **COMP2, poverljivi formular za žalbe**. Na formularu napišite zašto se žalite na taj poverljivi način.
- Možete da pošaljete formular u zapečaćenoj koverti upravniku, predsedniku Nezavisnog nadzornog odbora ili oblasnom direktoru.
- Ovo treba da radite samo ako je vaša žalba vrlo ozbiljna ili je vrlo teško o njoj razgovarati sa zatvorskim osobljem.
- Osoba kojoj šaljete formular će da odluči koji je najbolji način razmatranja vaše žalbe. Možda će biti potrebno da razgovaraju sa drugim osobama, uključujući osobu na koju se žalite.

Ulaganje žalbe na osoblje

- Ako smatrate da je zatvorsko osoblje prekršilo zatvorska pravila i loše vas tretiralo, možete da se žalite upravniku ili oblasnom direktoru. U privatnim zatvorima, žalbe protiv zatvorskih nadzornika treba da dostavite direktoru.
- Popunite formular **COMP 1** ili ako vam više odgovara formular **COMP 2**. Na formularu napišite pojedinosti o tome šta mislite da je osoblje pogrešno uradilo. Na primer, navedite šta se dogodilo, gde se dogodilo i kada i da li je neko drugi video da se to dogodilo.
- Viši službenik osoblja će razmotriti žalbu. Razgovaraće sa vama, sa osobom na koju se žalite i bilo kim ko je video šta se dogodilo.

Ako se smatra da ste u pravu, upravnik će

- kazniti člana osoblja na koga ste se žalili;
- pozvati policiju ako je potrebno;
- pismeno vas obavestiti o odluci. Ovo obično traje oko 2 sedmice. Oblasni direktor će vam pisati ako ste se žalili tzv. poverljivim pristupom.

Ako se predomislite o ulaganju žalbe

- Ako promenite mišljenje, možete u svako vreme da povučete žalbu.
- Saopštite članu osoblja. Od vas će se tražiti da pismeno izjavite na formularu da hoćete da povučete žalbu.

Druge osobe sa kojima možete da razgovarate u zatvoru

- O svojoj žalbi možete da razgovarate i sa grupom koja se zove **Nezavisni nadzorni odbor** nakon što ste pokušali da je rešite sa osobljem. Ova grupa proverava da se zatvorima upravlja na ispravan i pravedan način.
- Ljudi u Nezavisnom nadzornom odboru su dobrovoljci iz lokalne zajednice. Postoji brošura o Nezavisnom nadzornom odboru koju možete da pogledate. Nalazi se na vašem zatvorskom krilu.
- Potrebno je da popunite formular kojim tražite da Nezavisni nadzorni odbor razmotri vašu žalbu. Formular možete da nađete na svom zatvorskom krilu.

Nezavisni nadzorni odbor može

- da traži da upravnik objasni odluku o vašoj žalbi;
- posavetuje upravnika šta bi još moglo da se uradi;
- ukaže na informacije koje nisu prethodno razmotrene.

Ne može da

- promeni odluku koju je zatvor doneo.

Osobe van zatvora kojima možete da pošaljete žalbu – nakon što ste pokušali da je rešite sa zatvorskim osobljem

1. Ombudsman za zatvore i uslovno otpuštene

- Možete da pišete takozvanom ombudsmanu za zatvore i uslovno otpuštene ako ste već pokušali da rešite žalbu sa zatvorskim osobljem i niste zadovoljni.
- Ombudsman ne radi za zatvor. Njihov posao je da razmatraju žalbe zatvorenika na zatvorski život.
- Ombudsman može da se bavi samo žalbama koje ste **vi** poslali.
- Morate da pišete o svojoj žalbi ombudsmanu u roku od jednog meseca od dobijanja odgovora od zatvorskog osoblja.
- Recite ombudsmanu što je više moguće kada mu pišete. Obično neće doći da sa vama lično razgovara, pa zato treba da mu saopštite što je više moguće u svom pismu.
- Ombudsmanu obično treba **12** sedmica ili manje da razmotri vašu žalbu. Dobićete pismeni odgovor u kome se navodi donesena odluka.
- Ako ombudsman smatra da ste loše tretirani, može da traži da upravnik promeni odluku ili može da preporuči promene upravniku zatvorske službe.

Pišite ombudsmanu na adresu:

Prisons and Probation Ombudsman
Ashley House
2 Monck Street
London
SW1P 2BQ

Postoji brošura o ombudsmanu i kako se žaliti koju možete da pročitate. Nalazi se u biblioteci.

2. Žalbe u vezi sa zdravljem

- Ako se vaša žalba odnosi na zdravlje, prvo treba da razgovarate sa zdravstvenim timom u zatvoru.
- Ako ovo ne uspe, možete da pišete o svojoj žalbi Povereništvu za primarnu zdravstvenu zaštitu. Povereništva za primarnu zdravstvenu zaštitu su odgovorna za zdravstvene usluge na primer lekara, zubara, optičara u njihovom kraju.
- Ako i dalje niste zadovoljni, možete da pitate Komisiju za zdravstvenu zaštitu (Healthcare Commission) da razmotri vašu žalbu Ova grupa kontroliše da li se usluge zdravstvene zaštite pružaju na ispravan način.

Pišite im o svojoj žalbi na adresu:

Healthcare Commission
FREEPOST NAT 18958
Complaints Investigation Team
Manchester
M1 9XZ

- Ako niste zadovoljni odlukom Komisije za zdravstvenu zaštitu, možete da tražite da Ombudsman za parlamentarnu i zdravstvenu zaštitu (The Parliamentary and Health Service Ombudsman) razmotri vašu žalbu

Pišite ombudsmanu na adresu:

The Parliamentary and Health Service Ombudsman
Millbank Tower
Millbank
London
SW1P 4QP

- Ako Vam je potrebna pomoć sa ulaganjem žalbe u vezi sa zdravljem, tražite pomoć od organizacije pod nazivom Nezavisna savetodavna služba za žalbe (Independent Complaints Advisory Service, ICAS).
- Podatke kako možete s njima stupiti u kontakt možete dobiti od zatvorskog osoblja, u zatvorskoj biblioteci ili ako direktno nazovete Nacionalnu zdravstvenu službu (Nacional Health Service, NHS) na broj: 0845 4647.

3. Vaš Član Parlamenta (Member of Parliament, MP)

- Možete da pišete MPu za svoju oblast.
- Proverite da li ste napisali svoju adresu na pismu koje ste im uputili.
- Možete da zamolite svog MPaa da prosledi vašu žalbu Ombudsmanu za parlamentarnu i zdravstvenu zaštitu da je i on razmotri.

4. Vaš advokat.

Vaš advokat vam može pomoći u vezi sa bilo kojim pitanjima vezanim za zakon.

5. Šef Policije

Možete da pišete lokalnoj policiji ako smatrate da je počinjeno krivično delo. Pitajte lice koje se zove referent za vezu između policije i zatvora (police liaison officer in prison) za pravu adresu na koju ćete poslati pismo.

6. Možete da pošaljete peticiju kraljici, parlamentu ili članu Evropskog parlamenta.

Više informacija se nalazi u **Odredbi zatvorske službe (Prison service order) br. 2510**. U njoj se nalazi formular koji možete da kopirate da biste sastavili svoju peticiju.

7. Uprava za isplatu kompenzacije za kriminalne povrede (The Criminal Injuries Compensation Authority, CICA)

Ako ste povređeni kao posledica nasilja koje je neko počinio nad vama, možete da pišete toj organizaciji. Njihov posao je da isplaćuju kompenzacije za povrede osobama koje su ih zadobile usled nasilja ili iz nekih drugih razloga. Možete da im pišete na adresu:

CICA
Tay House
300 Bath Street
Glasgow
G2 4LN

Upravljanje prestupnikom, plan izdržavanja zatvorske kazne i priprema za puštanje na slobodu

Upravljanje prestupnikom

Način na koji provodite vreme u zatvoru ili pod nadzorom u zajednici.

Upravljanje prestupnikom treba da smanji verovatnoću da u budućnosti počinite prestup.

To važi za sve prestupnike u svim fazama.

Vaša procena i plan izdržavanja kazne

Zatvori i službe za uslovni otpust koriste Sistem procene prestupnika (Offender Assessment System). Skraćeno se ovo zove **OASys**

Taj sistem im pomaže da saznaju zašto ste napravili prestup i šta vam treba da prestanete.

Koristi se takođe i da se sazna da li postoji verovatnoća da povredite sebe ili druge ljude i za rad sa vama da vam se pomogne da to ne uradite.

Svako ko provodi u zatvoru 12 meseci ili duže ima plan koji se bazira na **OASys**.

Učestvujete u proceni i pokaže vam se sve što je napisano.

Procena se koristi da se izradi plan akcije. Ovaj plan se zove **plan izdržavanja kazne**.

Na primer, plan izdržavanja kazne može da pokaže šta ćete da radite da promenite način na koji se ponekad vladate ili kako ćete se nositi sa problemima u vezi sa drogama i alkoholom.

Vaš plan izdržavanja kazne utiče na većinu odluka i promena tokom izdržavanja kazne i nakon puštanja na slobodu.

Upravnik prestupnicima i ostalo osoblje

Upravnik prestupnicima je neko iz službe za uslovni otpust. Oni rade izvan zatvora i obično će raditi sa vama sve vreme dok ste u zatvoru ili pod nadzorom na slobodi.

Oni će vam pomoći da promenite svoj život kako bi bila manja verovatnoća da u budućnosti počinite prestup.

Dok ste u zatvoru, možete dodatno da imate i nadzornika prestupnika i ličnog savetnika.

Oni će vam pomoći da se pridržavate svog plana izdržavanja kazne.

Vaš nadzornik i/ili lični savetnik će sarađivati sa vašim upravnikom predstupnika . Na nekim mestima, nadzornik prestupnika i lični savetnik je jedna ista osoba.

Ako imate bilo kakvih pitanja o Sistemu procene prestupnika - OASys-u ili radom sa prestupnicima, porazgovarajte sa zatvorskim osobljem.

Zajednički programi javne bezbednosti (Multi-Agency Public Protection Arrangements (MAPPA))

Ove programe koristi policija, služba za uslovni otpust i zatvorska služba koje uz pomoć drugih stručnjaka rade na upravljanju prestupnicima koji su izvršili nasilne i seksualne prestupe. Koriste se u svrhe javne bezbednosti.

Reći će vam ako se to odnosi na Vas.

Ako imate MAPPA procenu, ona će se koristiti za izradu plana upravljanja rizikom. Ta procena će da pomogne osoblju i da odluče da li ste opasni za druge ljude, kao npr. decu.

Vaš plan izdržavanja kazne

Vaš plan će sadržavati ciljeve.

To su stvari koje želite da radite ili promenite.

Na primer, možda imate planove u vezi sa svojim obrazovanjem, kao što su:

- ✓ pismenost – čitanje i pisanje,
- ✓ brojevi – matematika i raspolaganje novcem,
- ✓ učenje nove veštine da biste mogli lakše da dobijete posao kada izađete iz zatvora,
- ✓ polaganje ispita i sticanje kvalifikacija.

Kao deo vašeg plana možda ćete ići na grupni rad ili na kurseve koji će vam pomoći da razmislite zašto činite prestup i da promenite svoje ponašanje.

Neki primeri

Postoje kursevi na koje možete ići da vam pomognu da se nosite sa situacijama i kontrolišete svoje reakcije. Na primer:

- kursevi pod nazivom Poboljšana sposobnost razmišljanja i Povećanje kognitivnih (saznajnih) veština. Kognitivan se odnosi na način na koji mislite;
- kurs koji vam pomaže da upravljate svojim osećanjima pod nazivom Kontrolisani bes i kako ga steći (Controlling Anger and Learning to Manage It, CALM)
- program terapije za seksualne prestupnike (obično se nazivaju Sex Offender Treatment Programmes SOTPs)

Više o programima

Postoje programi pomoći ako imate problema jer ste nasilni.

Na primer:

- Program zdravih odnosa ako ste zlostavljali partnera;
- Program kognitivne samopromene ako ste često nasilni;
- Chromis program za osobe koje su nasilne i imaju neke specijalne probleme sa kojima im se ne može pomoći u drugim grupama;
- programi pomoći po povratku u društvenu zajednicu nakon zatvora.

Obrazovanje

U svakom zatvoru postoji biblioteka i obrazovno odeljenje.

Postoje Biblioteke koje možete da koristite kao što su gradske biblioteka van zatvora.

- Možete da uzajmite i naručite knjige.
- Obično smete da provedete najmanje 20 minuta sedmično u biblioteci.
- Većina biblioteka ima knjige na drugim jezicima.
- Više informacija se nalazi u **Odredbi zatvorske službe (Prison service order) br. 6710.**

Učenje

Pre nego što započnete sa bilo kakvim časovima, imate intervju i proveru da se vidi koja podrška vam je možda potrebna u vezi sa stvarima kao što je čitanje i pisanje. Ovo vam pomaže da odaberete odgovarajuće kurseve.

Dobićete raspored časova i svoj plan učenja koje ste dogovorili sa nastavnim osobljem.

Više o učenju

Možete da imate časove iz velikog broja raznih predmeta. Na primer:

- čitanje i pisanje,
- matematika,
- učenje engleskog jezika za osobe koje govore druge jezike,
- umetnost,
- poslovne nauke.

Svi kursevi koje pohađate treba da vam obezbede kvalifikacije koje su priznate van zatvora, kao što su GCSE ili NVQ. To je da možete da nastavite sa svojim obrazovanjem ako želite kada izađete iz zatvora.

Mogli biste da dobijete pomoć sa dopisnim kursevima, kao što su kursevi Otvorenog univerziteta (Open University, OU)

Zatvorenici koji su **stariji od 21 godine** treba da imaju priliku da učestvuju u sportovima ili fizičkom vaspitanju najmanje sat vremena svake sedmice.

Rad i obuka

Obuka

Zatvorska služba radi sa Većem za stručnu obuku. Kontaktirajte službenika za obrazovanje da saznate više o tome šta vam Veće za stručnu obuku može ponuditi dok ste u zatvoru i kada izađete iz njega.

Obuka vam pomaže da naučite veštine koje će vam olakšati da dobijete zaposlenje. To se zove **stručna obuka**.

Stručna obuka je često vezana sa časovima opšteg obrazovanja. Na taj način, možete da pohađate kurs stručne obuke i dobijete kvalifikacije.

Na primer, možete da idete na zanatski kurs za molera. Istovremeno, možete da idete na časove matematike i čitanja kako biste dobili svedočanstvo za srednješkolsko obrazovanje (GCSE) ili Državnu stručnu kvalifikaciju (NVQ)

Svaki zatvor ima knjigu koja se zove **imenik opšteg i stručnog obrazovanja (directory of education and training)** koja će vam reći koji kursevi se održavaju u vašem zatvoru.

Rad

Rad treba da bude jedna od glavnih dnevnih aktivnosti kad ste u zatvoru. Rad treba da bude od velike pomoći da steknete struku i kvalifikacije, tako da možete da dobijete posao kada izađete iz zatvora.

Čim dođete u zatvor, imaćete procenu da se vidi koja vrsta posla će biti najbolja za vas.

Rad u zatvoru se obično obavlja kroz industrijske radionice i/ili odeljenja za agrikulturu (zemljoradnja) i hortikulturu (baštovanstvo). Proizvodićete robu i pružati usluge koje su potrebne zatvoru i za prodaju društvenoj zajednici.

Rad u ovim odeljenjima treba da vam pruži znanje i iskustvo u strukama kao što su:

- izrada tkanina,
- građevina,
- drvenarija,
- štamparstvo,
- unos podataka,
- proizvodnja plastičnih proizvoda,
- računarski dizajn,
- održavanje igrališta.

Rad u zatvoru se plaća. Bićete plaćeni i ako ste voljni da radite ali u zatvoru nema odgovarajućeg posla za Vas. Ta naknada je obično polovina iznosa koji dobijate ako radite.

Rad u društvenoj zajednici

Rad za društvenu zajednicu u blizini zatvora se naziva **rad napolju**. To je prilika da steknete sigurnost u sebe pre nego što napustite zatvor. To će vam pomoći i da bolje razumete odgovornost za zajednicu i ljude koji žive i rade sa vama. Rad napolju će uključivati

- rad na ekološkim projektima,
- rad sa starijim osobama,
- rad sa invalidima,
- učestvovanje u sportskim aktivnostima.

Klubovi za nalaženje zaposlenja

Neki zatvori vode sopstvene klubove za nalaženje zaposlenja da bi vam pomogli da dobijete posao kada izađete iz zatvora. Klubovi za zaposlenje će vam pomoći oko stvari kao što je priprema za intervju i načine traženja posla.

Pitajte zatvorsko osoblje da li postoji poslovni klub u vašem zatvoru.

Većina zatvora ima osoblje obučeno da vam da savete i podršku u vezi sa zaposlenjem.

Dobrovoljni rad

U zatvoru možete da radite dobrovoljno kao slušalac.

Možete da imate i specijalne dužnosti kao što je da govorite u ime drugih zatvorenika na skupovima ili pomoć u verskoj službi ili biblioteci.

Priprema za izlazak iz zatvora

Pre nego što izađete iz zatvora, biće potrebno da znate

- ✓ Gde ćete živeti.
- ✓ Kako da dobijete finansijsku potporu.
- ✓ Vrste finansijske potpore koju možete tražiti za troškove života i stanovanja
- ✓ Ako ste pre odlaska u zatvor radili, da li treba da pošaljete poreske formulare.
- ✓ Da li Vam odeća koju ste nosili u zatvoru još uvek odgovara.
- ✓ Da li morate da posetite službu za uslovni otpust i da li ste na uslovnom otpustu.

Vaša svojina

Kada izađete iz zatvora, sva privatna svojina, kao što je odeća koju ste imali na sebi kada ste došli u zatvor, biće vam vraćena. U većini zatvora imate priliku da probate svoju odeću nekoliko dana pre izlaska. Ako vam ne odgovara ili je za pogrešno godišnje doba, možete da zamolite prijatelje ili porodicu da vam donesu odeću.

Ako ovo nije moguće, zatvorska služba mora da vam da **odeću za puštanje na slobodu**. To je odeća za izlazak iz zatvora koja vam odgovara i prikladna je za određeno godišnje doba.

Pitajte za odeću nekoliko dana pre izlaska.

Putni nalog

Dobićete putni nalog za vraćanje kući ili za odlazak na drugu adresu u UKu. To vam omogućava putovanje vozom, gradskim ili međugradskim autobusom.

Bespovratni kredit u vreme puštanja na slobodu

Ovo je bespovratni kredit dok ne dobijete Potporu za život (Income Support) ili Potporu u vreme traženja zaposlenja (Jobseekers Allowance). To je mali iznos novca – oko £46.

Nećete dobiti pomoć pri izlasku na slobodu ako ste

- mlađi od 18 godina,
- služili kaznu od 14 dana ili manje,
- u zatvoru zbog neplaćanja novčane kazne,
- civilni zatvorenik,
- u istražnom zatvoru ili čekate na deportaciju,
- direktno na putu u bolnicu,
- na putu da živite negde van UKa,
- nepodobni za dobijanje izdržavanja,
- povratnik na manje od 14 dana.

Upravnik može takođe da plati neki drugi mali iznos stanodavcu kao pomoć u nalaženju smeštaja za vas.

O tom iznosu odlučuje upravnik, a zatvor će proveriti da je smeštaj za koji vam treba novac odgovarajući.

Kućni smeštaj

Ako ste po otpuštanju iz zatvora beskućnik, postoje organizacije koje mogu da vam pomognu da nađete smeštaj. Većina smeštaja će da bude u prenoćištima ili zajedničkim kućama. Ako imate upravnika prestupnika, on/ona će takođe sa vama govoriti o ovome.

Tražite pomoć u vezi sa time od zatvorskog odeljenja za smeštaj.

Neki zatvori mogu da koriste NACRO-ovu datoteku Informacija o raznim službama (Easily Accessible Service Information) . Pitajte da li vaš zatvor može to da koristi. To su informacije na računaru.

Više o stanovanju

NACRO je dobrotvorna organizacija koja radi sa osobama koje su bile u zatvoru.

Možete da ih nazovete na broj: 0800 0181 259.

Shelter je dobrotvorna organizacija koja pomaže beskućnicima.

Možete da nazovete Shelter na broj: 0808 800 4444.

Novac i novčana potpora

Za novčanu potporu se prijavljujete u **Jobcentre Plus**.

Možete da tražite pomoć u vezi sa prijavljivanjem za **novčanu potporu** pre nego što izađete iz zatvora od Jobcentre Plus i savetnika u Savetovaništu o novčanoj potpori (Benefit Surgery) koji radi u vašem zatvoru.

Ako ne možete da govorite sa savetnikom pre izlaska, telefonirajte mu ili idite u Jobcentre čim budete mogli nakon izlaska iz zatvora.

- Recite im da vam je potrebno da govorite sa savetnikom **programa FreshStart (Novi početak)**. To je program za osobe koje su bile u zatvoru.
- Potrebno je da ovo organizujete u roku od **7 dana** po izlasku iz zatvora. To je da biste mogli da potražujete novčanu potporu od dana izlaska iz zatvora.

Kada idete na sastanak u Jobcentre Plus, biće potrebno da **ponesete sa sobom**

- neku vrstu legitimacije (ID), kao što je pasoš, vozačka dozvola ili rodni list.
- svoj broj Socijalnog osiguranja,
- zvanično pismo iz zatvora.

Ako se ne vraćate u svojoj kući ili su ovi dokumenti kod vaših prijatelja i porodice, svakako organizujete da možete doći do njih. Pobrinite se da to sve uradite **pre** izlaska iz zatvora.

Porez na dohodak građana

Ako nemate formular **P45** sa svog poslednjeg posla, dobićete formular Poreske uprave (Inland Revenue) **P80-1** pre nego što izađete iz zatvora.

Treba da popunite taj formular i pošaljete ga poreskoj kancelariji koja je bila odgovorna za vaše poslednje zaposlenje.

Treba da ga popunite za Potporu licu koje traži posao i za izdržavanje.

Ako ćete raditi kao privatnik, stupite u kontakt sa svojom mesnom poreskom kancelarijom.

Nepovratni krediti i zajmovi

Ako ćete da primate potporu za izdržavanje ili potporu kao osoba koja traži posao, možete takođe da dobijete i **nepovratni kredit za brigu u društvenoj zajednici (Community Care Grant)**.

Dobijete ovu pomoć ako nemate odeću ili nameštaj. Uzeće se u obzir kako dugo ste bili u zatvoru. Uzeće se u obzir i da li je odeća ukradena, izgubljena ili uništena, ili ste se mnogo ugojili ili smršali, pa vam odeća stvarno ne odgovara.

Ne treba da vraćate ovaj kredit.

Druge vrste zajmova

Ako ne možete da dobijete nepovratni kredit za brigu u društvenoj zajednici, možda možete da dobijete **beskamatni zajam**. Ovo morate da otplatite. Otplate će se odbijati direktno od vaše potpore dok se zajam ne otplati.

Vaše zdravlje

Možete da tražite da posetite lekara ili medicinsku sestru pre odlaska ako ste zabrinuti zbog svog zdravlja ili lekova.

Upotreba uličnih droga je uvek opasna. Ako ste u zatvoru uzimali ilegalne droge, zapamtite da su verovatno bile manje jačine od onih napolju. Postoji veći rizik da se predozirate drogama van zatvora.

Ako ste na lečenju zbog problema sa drogama bićete upućeni službi za lečenje zavisnika od droge u društvenoj zajednici da biste nastavili sa lečenjem.

Vreme izlaska na slobodu

Na dan izlaska na slobodu, najverovatnije da morate da napustite zatvor pre 8.45 h ujutru.

Ako dan vašeg izlaska na slobodu pada u subotu ili nedelju, napustićete zatvor ranije, u petak.

Ako dan vašeg izlaska na slobodu pada na neradni dan, napustićete zatvor poslednjeg radnog dana pre praznika. Ovo će obično da bude u petak.

Ako ste pušteni na uslovnu slobodu i dan vašeg izlaska na slobodu pada u dane vikenda, onda ćete izaći u ponedeljak. Ako pada na neradni dan, obično ćete izaći nakon praznika. Ovo će obično da bude u utorak.

Uslovna sloboda i nadzor

Ako ste imali kaznu u trajanju od više od jedne godine, bićete pušteni na uslovnu slobodu. Za mlade prestupnike, vidite **stranu 159**, jer ćete biti pušteni na uslovnu slobodu ako imate manje od 21 godine. Moraćete da radite stvari koje su navedene u vašoj dozvoli kao što je boravak na određenom mestu i posećivanje upravnika za prestupnike.

Hapšenje po izlasku na slobodu

Ako treba da budete uhapšeni neposredno po izlasku na slobodu, upravnik će vam to saopštiti pre odlaska, osim ako policija kaže da ne treba da znate. Ako vam upravnik kaže da će se to desiti, možete da kažete svojim prijateljima, porodici i svom advokatu.

Zakon o rehabilitaciji prestupnika

Ovo je zakon o krivičnim presudama koje mogu da budu izbrisane iz vašeg dosijea nakon izvesnog vremenskog perioda.

Taj vremenski period se zove **period rehabilitacije**.

- Period rehabilitacije je nepromenljive dužine trajanja od datuma kada ste osuđeni.
- Koliko je dug period rehabilitacije zavisi od kazne koja vam je izrečena, a ne od prestupa ili koliko dugo ste bili u zatvoru.
- Kada je presuda izbrisana, ne morate da je pominjete kada se prijavljujete za posao, dobijanje osiguranja ili ste uključeni u krivične ili civilne procese.
- Kada je presuda izbrisana, trajno je izbrisana, čak iako ste osuđeni za druge prestupe kasnije.

Presude od više od 2 ½ godine nikada se ne brišu.

Ove tabele pokazuju najverovatnije periode rehabilitacije za različite dužine kazni. Ovo se odnosi na zatvorske kazne.

Kazna	Period rehabilitacije 18 godina starosti i više	Period rehabilitacije Manje od 18 godina starosti
Više od 2 ½ godine	Nikada ne ističu	Nikada ne ističu
Više od 6 meseci i do 2 ½ godine	10 godina	5 godina
6 meseci ili kraće	7 godina	3 ½ godine
Novčane kazne, uslovna kazna, rad u društvenoj zajednici, kompenzacija, mešavina gornjeg i ograničeni časovi kretanja	5 godina	2 ½ godine
Bezuslovno oslobađanje	6 meseci	6 meseci

Za neke kazne period rehabilitacije može da bude drugačiji

Kazna	Period rehabilitacije 18 godina starosti i više	Period rehabilitacije Manje od 18 godina starosti
Uslovna kazna, nadzor, odredba o nezi, uslovni otpust ili obavezujuća presuda	1 godina ili dok odredba (presuda) ne istekne (prestane), štagod je duže	1 godina ili dok odredba (presuda) ne istekne (prestane), štagod je duže
Presuda o pohađanju centra, bolničke odredbe (sa ili bez presude o ograničenju)	5 godina ili 2 godine pošto odredba (presuda) istekne (štagod je duže)	1 godina pošto istekne presuda

Kada morate da navedete istekle presude

Morate da pomenete istekle presude ako obavljate određene poslove.

- advokat,
- lekar,
- zubar,
- računovođa,
- medicinska sestra,
- apotekar

Morate da pomenete izbrisane presude ako se prijavljujete za posao ili se prijavljujete kao dobrovoljac za bilo koji posao sa decom i mladima ispod 18 godina starosti.

Morate da pomenete istekle presude ako želite da obavljate poslove kao što su:

- prodavač vatrenog oružja,
- vlasnik kockarnice,
- direktor i rukovodilac osiguravajućih kompanija i trustova,
- upravnik staračkog doma,
- neki poslovi u državnoj službi,
- snabdevač snaga državne obrane

Morate da pomenete istekle presude ako se prijavljujete za dozvole za:

- vatreno oružje,
- puške,
- eksplozive.

Ako šaljete molbu za posao i formular za molbu pita o **neisteklim** presudama, treba da ih navedete.

Ako ih ne navedete, a sazna se, mogli biste dobiti otkaz što poslodavca niste o tome obavestili.

Ako ćete se seliti u inostranstvo, treba da proverite koja pravila o prijavljivanju presuda važe u toj zemlji. Možete da saznate o ovome od ambasade te zemlje.

Kriminalni dosije

Svi prestupi, istekli i neistekli nalaze se u vašem kriminalnom dosije. Ovi dosije se nalaze u policijskom računar za celu zemlju.

Mogu da budu obrisani ako mnogo godina ne skrećete na sebe pažnju policije.

Neki dosije nikada neće da budu obrisani, čak iako mnogo godina ne skrećete na sebe pažnju policije. To je zbog vrste prestupa koji ste napravili.

Privremeni otpust

Privremeni otpust znači mogućnost da na kratko vreme napustite zatvor.

Na primer može Vam se dati privremeni otpust

- ✓ jer Vam je roditelj ili partner ozbiljno bolestan,
- ✓ radi pomoći da se nastanite u zajednici kada odslužite kaznu.

Privremeni otpust se obično skraćeno zove ROTL.

- × Ne dobija svako ROTL.

Više informacija o tome se nalazi u **Odredbi zatvorske službe (Prison service order) br. 6300.**

Ne može svako da dobije ROTL. Zatvorenici koji **ne** mogu privremeno da napuste zatvor su:

- zatvorenici kategorije A na listi begunaca;
- neosuđeni i osuđeni zatvorenici kojima još nije izrečena kazna;
- podvrgnuti postupcima izručenja – koje traže druge zemlje jer su možda tamo počinili prestup.
- zatvorenici kojima je izrečena kazna ali su u istražnom zatvoru zbog drugih optužbi ili koji čekaju na izricanje kazne za druge presude.
- Zatvorenici kategorije B ne mogu da dobiju dnevni otpust za resocijalizaciju ili noćni otpust ali im može biti dozvoljeno da odu iz zatvora ako im je blizak član porodice na samrti.
- Ako služite kaznu i onda vam povrh toga bude izrečena druga kazna za neplaćanje po naredbi za zaplenu, možete tražiti ROTL samo za vreme odsluženja ove druge kazne, ne za svoju originalnu kaznu.
- Zatvorenici koji služe doživotnu kaznu zatvora će obično dobiti privremeni otpust samo ako su u zatvorima otvorenog ili poluotvorenog tipa.
- Zatvorenici koji služe doživotnu kaznu u zatvorima zatvorenog tipa će moći da dobiju privremeni otpust ako bi mogli biti smešteni u zatvorima otvorenog ili poluotvorenog tipa, ali ne mogu da budu prebačeni iz zdravstvenih razloga.

Ako upravnik smatra da je bezbedno da izađete iz zatvora, postoje 4 glavne vrste dozvola

Dozvola u posebne svrhe

Važi nekoliko sati i daje se za:

- posete rođacima na samrti koji su bliski članovi porodice,
- odlaske na sahrane bliskih članova porodice,
- venčanja ili verske službe,
- lečenje – u trajanju zakazanog bolničkog pregleda ili terapije,
- odlazak na sud, na komisiju ili na istragu.

Dozvola za dnevni otpust radi resocijalizacije

To je za:

- učešće u projektima u društvenoj zajednici ili drugim stvarima koje morate da uradite van zatvora kao deo svoje kazne da biste se pripremili za izlazak na slobodu;
- održavanje kontakta sa svojom porodicom;
- obuku ili obrazovne kurseve za sticanje životnih i radnih veština.

Dozvola za noćni otpust radi resocijalizacije

Ovo je za slične stvari kao i dnevni otpust, ali i da biste proveli vreme na mestu gde ćete živeti kada budete otpušteni iz zatvora.

Dozvola za resocijalizaciju radi brige o deci

Ovo je za određene zatvorenike koji su jedini roditelj ili staratelj deteta mlađeg od 16 godina. Ovaj otpust se može dobiti jednom u 2 meseca – dakle, 6 puta godišnje.

Program dozvola na kraju kazne (poznat i kao ECL) Ovo je privremeni plan koji je uveden 2007. godine.

- ✓ Ovo je za sve zatvorenike koji su zadovoljavaju uslove i služe kazne od 4 sedmice ili više, ali manje od 4 godine.
- ✓ Program dozvola na kraju kazne znači da možete da budete oslobođeni do 18 dana pre automatskog dana oslobađanja.
  - × Neke osobe ne mogu da dobiju ECL.

Više informacija ćete naći u **Uputstvima zatvorske službe (Prison Service Instruction) 42/2007**. Ova će se nalaziti u zatvorskoj biblioteci.

Ako ste oslobođeni u okviru ECL programa, morate da poštujete uslove svoje kazne. Bićete ponovo vraćeni u zatvor ako prekršite uslove dozvole.

Možete da dobijete i izvesnu novčanu pomoć ako ste oslobođeni prema tom programu. Ne možete da potražujete novčanu potporu do datuma kad ste zapravo trebali biti pušteni na slobodu.

Na primer, ako ste u okviru tog programa oslobođeni 1. marta, ali vaša kazna završava 18. marta, ne biste mogli da potražujete novčanu potporu do sve do 18. marta.

Zatvorenici koji **ne** mogu da budu oslobođeni u okviru ECL:

- registrovani seksualni prestupnici,
- zatvorenici koji služe kaznu za ozbiljno nasilje,
- zatvorenici koji su ranije pobjegli iz pritvora,
- zatvorenici koji su ranije prekršili bilo koji od uslova privremenog otpusta.

Više o zatvorenicima koji ne mogu da budu oslobođeni prema ECLu

- zatvorenici koji nemaju obezbeđen smeštaj,
- zatvorenici koji će biti deportovani na kraju svoje kazne,
- zatvorenici koji će da budu izručeni,
- zatvorenici koji su u istražnom zatvoru zbog većeg broja optužbi ili koji čekaju na izricanje kazne za nešto drugo,
- zatvorenici koji su vraćeni u zatvor iz kućnog pritvora ili otpusta na bazi drugih dozvola,
- zatvorenici na trajnom lečenju koje treba da primaju u periodu kada su otpušteni, osim ako vaš upravnik prestupnika uspe da ga organizuje za neko drugo vreme.

Otpust i nadzor

Postoji veliki broj skraćenica u vezi sa otpustom i nadzorom

- SED – Datum prestanka kazne
- LED – Datum isteka uslova
- SLED – Datum prestanka kazne i uslova
- ACR – Automatski uslovni otpust
- ADA – Produženje dodatnim danima
- AP – Opšti uslovni otpust
- HDC – Ograničeno kretanje u kućnom pritvoru
- ARD – Automatski datum otpusta
- NPD – Datum otpusta bez ranog otpusta
- CRD – Datum uslovnog otpusta

Datum kada ste oslobođeni, sa ili bez nadzora, i period tog nadzora, zavisi od dužine vaše kazne i kada ste osuđeni.

To je prilično komplikovano.

Ako imate bilo kakvih pitanja, treba da se obratite zatvorskom osoblju ili svom upravniku prestupnika.

Ograničeno kretanje u kućnom pritvoru (HDC)

Zatvorenici koji služe kaznu od 3 meseca do najviše 4 godine mogu da budu otpušteni ranije prema dozvoli o kućnom pritvoru. To se zove i elektronska kontrola (tagging)

To znači da imate elektronski odašiljač preko kojeg se prati vaše kretanje.

Moraćete da poštujete pravila gde možete da idete i u koje vreme morate da se vratite kući.

Više o HDC

Ako treba da budete otpušteni na bazi dozvole o kućnom pritvoru elektronski kontrolisanih zatvorenika, **morate** da imate smeštaj kada napustite zatvor. Ako nemate gde da odete, možete da pitate Službu za smeštaj u pomoć Clearsprings (**Clearsprings Accommodation and Support Service**) da li mogu da vam nađu neki smeštaj.

Oni mogu da vam nađu smeštaj u nekoj maloj kući ili stanu. To može da bude negde gde ćete deliti prostor sa do 4 druge osobe. Morate da kuvate, čistite i plaćate kiriju.

Clearsprings smeštaj je samo privremen dok ste u kućnom pritvoru.

Morate da odslužite četvrtinu svoje kazne ili 30 dana (šta god je duže) u zatvoru. Možete da budete na HDCu do 135 dana (4 i po meseca).

Osoblje će proveriti da li je HDC pogodan za vas. Ovo zavisi od toga da li ste opasni za druge ljude ako izađete iz zatvora.

Možete da ne pristanete na otpuštanje na bazi HDC.

Ako vam nije odobren HDC, možete da se žalite. Za to se poslužite žalbenim postupkom.

Ako prekršite uslove otpusta na bazi kućnog pritvora iz razloga koje niste mogli da kontrolišete, kao što je nemogućnost življenja na dogovorenoj adresi, možete da tražite ponovo da budete pušteni na bazi HDCa.

Ako ste vraćeni u zatvor zbog kršenja HDCa, možda nećete moći da budete otpušteni na bazi HDCa ubuduće. Ovo zavisi da li se na vas odnosi Zakon o krivičnom pravu od 1991. god ili 2003. god. Ako niste sigurni, razgovarajte sa pripadnikom osoblja.

Više o HDCu

Ako ste vraćeni u zatvor, možete da se žalite.

Neki zatvorenici **nikada** neće dobiti HDC. Na primer:

- zatvorenici koji moraju da potpišu registar seksualnih prestupnika,
- nasilni i seksualni prestupnici koji trenutno služe produženu kaznu,
- zatvorenici koji se nisu vratili nakon privremenog otpusta,
- zatvorenici u zatvorskim bolnicama, pod nadzorom bolnice, sa naredbom za zatvorsku bolnicu ili nalogom za transfer.
- zatvorenici koji služe kaznu zbog nepoštovanja odredbi o ograničenom kretanju,
- neki zatvorenici koji služe kaznu zbog nepoštovanja uslova HDCa
- zatvorenici koji mogu da budu izagnani iz UKa,
- neki zatvorenici koji su u ma koje vreme vraćeni u zatvor zbog, prestupa napravljenih pre isteka perioda kazne u kojem se još uvek smatraju opasnim.
- zatvorenici kojima u vreme izricanja kazne, preostajemanje od 14 dana do polovine kazne,
- zatvorenici kojima nisu platili novčanu kaznu ili nisu uradili šta im je sud naložio (nepoštovanje suda).

Više informacija se nalazi u **Odredbi zatvorske službe (Prison service order) br. 6700.**

Rani otpust

Na drugom mestu se mogu dobiti informacije o ranom otpustu zatvorenika koji služe duže kazne – kao što su doživotna zatvorska kazna ili kazne na neodređeno vreme radi javne bezbednosti. Pitajte zatvorsko osoblje ili svog upravnika za prestupnike za informacije o tome.

- ✓ Rani otpust je kada ste prevremeno oslobođeni iz zatvora pod nadzorom službe za uslovni otpust pre kraja svoje kazne.
- ✓ Možete da tražite rani otpust 6 meseci pre najranijeg datuma kada biste mogli biti pušteni.
- ✓ Većinu odluka o ranom otpuštanju donosi nezavisna grupa ljudi koja se zove Odbor za rani otpust.
- ✓ Pravila ranog otpusta drugačija su za zatvorenike koji su državljani UKa i stranih državljana.
- ✓ Možete da pitate zatvorskog službenika o ranom otpustu ako su Vam potrebne informacije o vašem ranom otpustu.

Rani otpust za zatvorenike koji su građani UKa

Rani otpust je jedan od načina kako možete da budete pušteni iz zatvora uz dozvolu. **Vidite stranu 136.**

Za većinu zatvorenika, rani otpust odobrava grupa ljudi koja se zove **Odbor za rani otpust**. Odbor nije deo zatvorske službe niti Ministarstva pravosuđa. Potpuno je nezavisan.

Da bi odlučili da li možete da budete ranije otpušteni, Odbor razmatra:

- ✓ izveštaje zatvorskog osoblja,
- ✓ izveštaje osoblja za uslovni otpust,
- ✓ pojedinosti vašeg prvog prestupa (zbog kojeg ste bili poslani u zatvor),
- ✓ vaše vladanje u zatvoru,
- ✓ da li imate podršku prijatelja i porodice i smeštaj,
- ✓ planove za puštanje na slobodu – kao npr., imate li posao?

Više o ranom otpustu za zatvorenike koji su građani UKa

Možete da tražite rani otpust 6 meseci pre polovine izdržane kazne. Datum kada možete da budete uslovno oslobođeni zove se datum sticanja prava na rani otpust (Parole Eligibility Date, PED).

Ne morate da tražite rani otpust ako ne želite.

4 meseca pre PEDa, pitaće vas da li želite da vidite sve izveštaje koji treba da budu poslani Odboru za rani otpust. Ovi izveštaji se zovu **dosije o ranom otpustu (Parole Dossier)**.

Možete da koristite ove izveštaje kao pomoć pri pisanju zašto želite da dobijete rani otpust i šta ćete da radite ako budete oslobođeni.

2 meseca pre PEDa, sastaje se neki ljudi iz Odbora za rani otpust da razmotre vaš slučaj. Ova mala grupa zove se **Forum**.

Možda će hteti da razgovaraju sa vama pre nego što donesu odluku.

Biće vam saopšteni datum i vreme ovog sastanka. Sastaćete se sa jednim članom Foruma.

Sve ovo treba razrešiti kako biste dobili odluku Odbora za rani otpust pre datuma sticanja prava na uslovni otpust.

Odbor za rani otpust će razmatrati opasnost za javnost i prednosti za Vas ako dobijete rani otpusta.

Šta	Kada
Tražite rani otpust	6 meseci pre datuma sticanja prava na rani otpust
Datum sticanja prava na rani otpust (PED)	Najranijeg datuma kada možete biti ranije otpušteni
Vidite svoj dosije za rani otpusta i pišete zašto želite rani otpust	4 meseca pre vašeg PED-a
Sastanak Forum Odbora za rani otpust	2 meseca pre vašeg PED-a
Sastanak sa nekim iz foruma	Bilo kada u toku ova 2 meseca
Odluka Odbora za rani otpust	Pre vašeg PEDa dovoljno vremena da se pripremite za rani otpust

Razumevanje vašeg ranog otpusta

Odbor za rani otpust će vama i zatvoru saopštiti odluku o vašem ranom otpustu čim je donese.

Postoje 2 izuzetka:

1. ako služite kaznu od 15 i više godina,
2. ako vam je izrečena kazna pre 1. oktobra 1992. godine.

U tim slučajevima, Odbor za rani otpust mora da saopšti svoje mišljenje Državnom sekretaru. Nakon toga Državni sekretar donosi odluku o vašem ranom otpustu.

Ako vam je odbijen rani otpust

Razlozi odbijanja ranog otpusta od strane Odbora za rani otpust će u pismenoj formi biti poslani zatvoru. Možete da vidite kopiju.

Ne možete da se žalite na ovu odluku samo zato što se sa njom ne slažete.

Možete da se žalite u vezi sa načinom na koji je razmatrana vaša molba ako smatrate da nije bio korektan.

Možete pročitati o žalbama na **strani 110**.

Na primer, možete da se žalite ako smatrate da

- informacije koje podržavaju vaš zahtev nisu u celosti poslate Odboru za rani otpust;
- procedure (način na koji treba da se obavljaju stvari) postavljanja zahteva za rani otpust nisu propisno sprovedene.

Ako smatrate da je odluka pogrešna, treba da razgovarate sa advokatom.

Više o odbijenom zahtevu za rani otpust

Ako vam je odbijen zahtev za rani otpust, vaš slučaj će moći svake godine da se ponovo razmatra. Ovo zavisi od stvari kao što je koliko vam je preostalo kazne pre bezuslovnog datuma (NPD).

Možete takođe da dobijete i brže ili posebno razmatranje. To znači da bi vaš zahtev za rani otpust mogao da bude razmatran ponovo čak i ranije.

- Brže ili posebno razmatranje se ne dobiva vrlo često.
- Većinom se koriste da se ustanovi kako napredujete na kursevima za zapošljenje, rehabilitaciju od droga itd..
- Možete dobiti i posebno razmatranje ako nije bilo dovoljno vremena za razmatranje vašeg zahteva za rani otpust pre završetka vaše kazne.

Rani otpust i zatvorenici stranog državljanstva

Postoje 2 velike razlike u vezi sa ranim otpustom za zatvorenike stranog državljanstva

- Ako zadovoljavate uslove za rani otpust, automatski ćete biti uzeti u obzir za njega. Nemate izbora.
- Odluke o vašem ranom otpustu donosi upravnik zatvora osim ako niste osuđeni za seksualni prestup ili nasilje, u kom slučaju odlučuje Ministarstvo pravde.

Ako ste zatvorenik stranog državljanstva, možete da budete ranije vraćeni u vaši zemlju prema Programu ranog izгона. **Vidite stranu 151.**

Nadzor nad ustanovama za mlade prestupnike – vidite stranu 159

Ako vam je kazna kraća od 12 meseci, kada izađete bićete pod nadzorom najmanje 3 meseca, bez obzira kako kratka vam je bila kazna.

- Biće potrebno da se redovno javljate svom upravniku prestupnika.
- Nadzor prestaje nakon 3 meseca ili kada napunite 22 godine, šta god je ranije.
- Ako prekršite uslove nadzora, možete biti kažnjeni novčanom kaznom ili osuđeni na još 30 dana u zatvoru.

Kazne za odrasle do 12 meseci

Vaše oslobađanje će biti bezuslovno (AUR).

Nećete biti pod nadzorom upravnika prestupnika.

Dobićete informaciju koja se zove obaveštenje. Obaveštenje objašnjava šta to znači i morate da ga potpišete.

- **Ako ste počinili prestup pre 4. aprila 2005. god. pročitajte odeljak koji počinje na strani 146.**
- **Ako ste počinili prestup na dan ili posle 4. aprila 2005. god. pročitajte odeljak koji počinje na strani 148.**

➤ Prestupi pre 4. aprila 2005. god.

Glavne tačke

Dužina kazne	Vrsta otpusta
12 meseci do 4 godine	Automatski uslovni otpust ARC
4 godine i više	Kraj kazne ili rani otpust
Produžena kazna	Kraj kazne ili rani otpust ali uslovi su duže na snazi.

Preko 12 meseci, ali manje od 4 godine (pre 4. aprila 2005. god.)

- Uslovi i nadzor će trajati gotovo do isteka kazne – do 3 četvrtine trajanja kazne.
- Neki zatvorenici osuđeni za seksualne prestupe su pod nadzorom do kraja kazne.
- Produženje za onoliko dodatnih dana (ADAs) koliko je dodeljeno na raspravi.
Vidite stranu 89.
- Datum kada vam ističe dozvola zove se Datum isteka važnosti dozvole.
- Bićete vraćeni u zatvor ako se ne pridržavate uslova svoje dozvole.
- Sud vas može vratiti u zatvor ako počinite drugi prestup pre datuma isteka kazne.

Neposredno pre puštanja na slobodu dobićete dozvolu za automatski uslovni otpust.

Ona objašnjava uslove vaše dozvole i navodi ime i adresu vašeg upravnika prestupnika.

Uslovi će biti:

- redovno javljanje svom upravniku prestupnika,
- boravak na odobrenoj adresi,
- posete vašeg upravnika prestupnika,
- život bez prekršaja.

Ako prekršite uslove dozvole, možete da budete vraćeni u zatvor.

Ako ste počinili prestup za koji ste poslani u zatvor **pre 1. januara 1999. godine** i prekršite uslove dozvole, slučaj se šalje na sud.

Ako ste počinili prestup za koji ste poslani u zatvor **posle 1. januara 1999. godine** i prekršite uslove dozvole, služba za uslovni otpust mora da traži od Ministarstva pravde da Vas vrati u zatvor.

4 godine i više (pre 4. aprila 2005. god.)

- Kada ste otpušteni na dan ranog otpusta ili na datum bez popusta, uslovna kazna i nadzor traju dok gotovo ne završite izdržavanje kazne – tri četvrtine kazne.
- Za neke zatvorenike osuđene za seksualne prestupe, dozvola i nadzor traju do kraja kazne.
- U opasnosti ste do datuma isteka kazne.

Produžena kazna (prestupi pre 4. aprila 2005.)

Produžena kazna ima 2 dela

- vreme u zatvoru,
- vreme pod dozvolom.

Na primer:

Ako vaša kazna traje 4 godine, sastoji se od 2 godine zatvora i 2 godine uslovne slobode pod dozvolom.

Služili biste polovinu od 2 godine u zatvoru – to je jedna godina. Iza toga morate da provedete 6 meseci pod dozvolom što je uobičajeno za ovu dužinu boravka u zatvoru, plus dodatne 2 godine pod dozvolom. Kazna vam se završava po isteku 4 godine.

Odbor za rani otpust će da odluči o prevremenom otpustu ako vaša kazna traje 4 ili više godina i to može da bude u bilo koje vreme nakon što odslužite polovinu kazne.

Ako prekršite uslove dozvole, vaš upravnik prestupnika može da traži da budete vraćeni u zatvor.

➤ Prestupi počinjeni na dan ili nakon 4. aprila 2005. god.

Standardne kazne od 12 i više meseci, ali kraće od 4 godine (za presteupe pre 4. aprila 2005. god.)

Bićete otpušteni na bazi dozvole za opšte svrhe. Bićete na dozvoli i pod nadzorom do kraja kazne (SLED).

Neposredno pre puštanja na slobodu dobićete dozvolu za opšte svrhe. Ona objašnjava uslove vaše dozvole i navodi ime i adresu vašemeg upravnika.

Uslovi za standardne kazne od 12 meseci, ali kraće od 4 godine, biće:

- redovno javljanje svom upravniku prestupnika,
- boravak na odobrenih adresi,
- posete vašeg upravnika prestupnika,
- život bez prekršaja.

Ako prekršite uslove dozvole, možete da budete kažnjeni novčano ili vraćeni u zatvor.

Produžene kazne (za prestupe počinjeni na dan ili nakon 4. aprila 2005. god.)

Produžena kazna sastoji se od 2 dela

- vreme u zatvoru,
- vreme pod dozvolom.

Na primer, vaša kazna traje 8 godine i sastoji se od 3 godine zatvora i 5 godina uslovne slobode pod dozvolom. Na polovini vremena u zatvoru (1 ½ godina), Odbor za rani otpust će da odluči da li možete da budete otpušteni.

Ako niste otpušteni, ostajete u zatvoru do kraja vremena u zatvoru koje je sud odredio da treba da provedete.

Ako ste otpušteni, pod dozvolom ste do kraja kazne.

Vraćanje u zatvor ili poništavanje dozvole

Ako ste vraćeni u zatvor, biće vam poslat komplet dokumentacije koji se zove **Komplet predstavki**. Ovaj komplet vam pomaže da se žalite na vraćanje u zatvor.

Odbor za rani otpust razmatra pozive za vraćanje u zatvor. Oni razmatraju vaš slučaj u roku od 28 dana od kada biste bili pozvani da se vratite u zatvor. Odbor za rani otpust odlučuje da li je ispravno da se vratite u zatvor ili ne.

Ako želite da se žalite, uradite to brzo. Možete da pišete Odboru za rani otpust i možete da ih pitate da odete da razgovarate sa njima.

Više o vraćanju u zatvor

Ako ste otpušteni iz zatvora pod uslovima ili pod dozvolom koja govori šta treba da uradite, možete da budete vraćeni u zatvor ako ne poštujete ta pravila. To može da se dogodi jer ste opet počinili prestup ili prekršili neka druga pravila. To se takođe zove kršenje dozvole.

Ako ne poštujete uslove ili dozvolu, ovo će se dogoditi:

- Koju god vrstu dozvole da imate, biće smesta poništena.
- Biće obaveštena policija (lokalna i nacionalna), kao i služba za rani otpust i poslednji zatvor u kojem ste boravili.
- Bićete uhapšeni i odvedeni u najbliži zatvor.
- Zatvor u kome ste zadržani, kao i služba za uslovni otpust, obavestiće ljude u Direkciji o vašem povratku u zatvor.
- Dobićete Komplet predstavki i pitaće Vas da li hoćete da se žalite na odluku da se vratite u zatvor.
- Odbor za rani otpust treba da razmotri vaš slučaj u roku od 28 dana od vašeg povratka sa ili bez vašeg zahteva. Oni će odbiti ili se složiti sa odlukom da budete vraćeni, odrediti datum vašeg ponovnog otpuštanja ili odrediti budući datum ponovnog razmatranja vašeg vraćanja u zatvor.
- Možete da razgovarate sa advokatom ako vam je potrebna pomoć u vezi sa ovim.

Zatvorenici stranog državljanstva

Program ranog izгона zatvorenika stranog državljanstva (The Early Removal Scheme for foreign national prisoners, ERS)

Taj Program dozvoljava zatvorenicima stranog državljanstva da napuste UK pre isteka kazne.

Vaši podaci šalju se Agenciji za državne granice i imigraciju.

Agencija za državne granice i imigraciju će vas obavestiti ako ćete napustiti UK i organizovaće vam povratak u domovinu.

Pre povratka odslužićete minimalni period kazne u zatvoru u UK.

Najduži vremenski period za ERS je do 270 dana. Nekim zatvorenicima neće da bude dat ERS. Na primer:

- zatvorenici koji moraju da potpišu registar seksualnih prestupnika,
- nasilni i seksualni prestupnici koji trenutno služe produženu kaznu,
- zatvorenici koji izdržavaju kaznu jer se nisu vratili nakon privremenog otpusta,
- zatvorenici u zatvorskoj bolnici, pod nadzorom bolnice ili za koje je izdat nalog za transfer,
- zatvorenici koji služe kaznu zbog nepoštovanja odredbe o ograničenom kretanju,
- zatvorenici koji su u ma koje vreme vraćeni u zatvor zbog nepoštovanja uslova HDCa o ograničenom kretanju,
- zatvorenici koji su, tokom trenutne kazne, otpušteni pod uslovima HDCa ili dobili rani otpust iz saosjećajnih razloga i vraćeni u zatvor,
- zatvorenici koji su u ma koje vreme vraćeni u zatvor zbog prestupa izvršenih pre isteka perioda kazne dok se smatra da su još uvek opasni.
- zatvorenici kojima preostaje manje od 14 dana do polovine kazne,
- zatvorenici koji nisu platili novčanu kaznu ili nisu uradili šta im je sud naložio (nepoštovanje suda).

Ako niste izagnani prema ERS-u, nastavićete da izdržavate svoju kaznu.

Deportacija

Agencija za državne granice i imigraciju će Vas obavestiti da li treba da budete deportovani na kraju svoje kazne.

Oni će poslati zatvoru nalog za imigracioni pritvor.

Po isteku kazne ostaćete u zatvoru ili biti poslani u Pritvorni centar Službe za imigraciju dok ne budete deportovani iz UKa.

Ako nećete da budete deportovani, razgovarajte sa advokatom da saznate da li možete da se žalite.

Više informacija se nalazi u **Odredbi zatvorske službe (Prison service order) br. 4630.**

Repatrijacija

UK ima ugovore o repatrijaciji sa nekim zemljama. To znači da neki zatvorenici mogu da se vrate u zatvor u svojoj zemlji.

Možete da budete vraćeni u otadžbinu ako:

- ako ste državljanin zemlje u koju želite da idete,
- je vaša kazna konačna i nema nerešenih žalbi,
- se prestup koji ste počinili smatra prestupom kažnjivim zatvorskom kaznom i u toj drugoj zemlji,
- vam je u vreme kad postavite zahtev ostalo da odslužite najmanje 6 meseci kazne pre puštanja na slobodu.

Zatvorsko osoblje može da proveri da li UK ima ugovor o repatrijaciji sa vašom zemljom.

Poslužite se u početku zatvorskim postupkom za podnošenje žalbe da biste ustanovili da li možete da budete vraćeni u otadžbinu.

UK i vaša zemlja moraju da ulože zvanični zahtev za repatrijaciju.

Možete takođe da zamolite i zvanične službenike u ambasadi vaše zemlje da ulože zahtev u vaše ime.

Spisak ambasada možete da nađete u **Odredbi zatvorske službe (Prison service order) br. 4630.**

Može potrajati dok se ne donese odluka na zahteve za repatrijaciju, nekada i do 2 godine.

UK će obično samo odbiti zahteve za repatrijaciju ako

- biste služili kraću zatvorsku kaznu ako ste prebačeni u inostranstvo,
- imate novčanu kaznu ili druge sudske presude za neisplaćena dugovanja.

Ako ste prebačeni u otadžbinu, morate da odslužite isti period koji vam je preostao za odsluženje kazne izrečene u UKu.

Poštovaćete pravila zemlje u koju idete o reviziji kazne, otpustu i nadzoru.

Reći će vam o bilo kakvim promenama pre nego što potpišete ugovor o repatrijaciji.

Više informacija možete da nađete u biblioteci, u „**Zakonu o repatrijaciji zatvorenika od 1984. god – Informacije za strane zatvorenike**“ (‘**Repatriation of Prisoners Act 1984 – Information for Foreign Prisoners**’).

Ove informacije postoje na danskom, holandskom, engleskom, finskom, francuskom, nemačkom, grčkom, italijanskom, portugalskom, španskom, švedskom i turskom jeziku.

Transfer u zatvore u Škotskoj, Severnoj Irskoj, na Kanalskim ostrvima (Channel Islands) ili Ostrvu Man (Isle of Man)

Transferi iz zatvora u Engleskoj i Velsu u zatvore u ovim zemljama se zovu **transferi u drugu jurisdikciju**.

Možete da tražite trajni transfer da biste mogli da primete posete porodice i prijatelja. Zatvorske službe obe zemlje moraju da se slože sa transferom.

Postoje 2 vrste transfera

- Neograničeni – vašom kaznom će u potpunosti da upravlja oblast u koju se selite i vi ćete poštovati njihova pravila u vezi sa otpustom i nadzorom otpusta.
- Ograničen – Engleska i Vels će da odrede uslove vašeg transfera. Oni mogu da se odnose na otpust, nadzor nakon otpusta ili vraćanje u zatvor.

Više o transferima

Da biste imali dobre izgleda da se saglase sa vašim zahtevom za transfer,

- treba da vam preostane najmanje 6 meseci neodslužene kazne pre datuma otpusta;
- ne smete imati nerešenih žalbi na presudu ili kaznu;
- ne smete da se vraćate na sud.

Stvari koje će se uzeti u obzir kao deo vaše molbe za transfer su:

- zašto želite da se vratite;
- da li ste većinu vremena živeli u zemlji u koju hoćete da se vratite;
- da li imate bliske članove porodice i prijatelje tamo;
- da li ste pokazali da nameravate da nakon otpusta živite tamo.

Možete da tražite i da se nadzor nad vašom dozvolom vrši u Škotskoj, Severnoj Irskoj, na Kanalskim ostrvima ili Ostrvu Man. Pitajte svog upravnika prestupnika kako to da uradite.

Mladi prestupnici i institucije za mlade prestupnike

Ovo je deo za mlade prestupnike od 18 do 21 godina starosti. Govori o nekim od načinima na koje se institucije za mlade prestupnike razlikuju od drugih zatvora.

- Moraćete i dalje da znate većinu stvari o kojima se govori u ostatku ovog priručnika.
- Institucije za mlade prestupnike (Young offender institutions) obično se skraćeno zovu **YOIs**.

Član osoblja koji se zove **lični savetnik** će biti tu da Vam pomogne dok ste u YOlu. Razgovarajte sa njim ako imate bilo kakva pitanja ili Vam je potrebna pomoć.

Gde ćete izdržavati kaznu

- Izdržavaćete kaznu u instituciji za mlade prestupnike (**YOI**). Vaš YOI bi može da bude zasebna ustanova ili deo zatvora za odrasle.
- Ako ste u pritvoru, mogli biste da budete u pritvoru u YOI ili lokalnom zatvoru za odrasle do kraja vašeg suđenja.

Ko odlučuje gde ćete izdržavati kaznu

Ako imate bilo koju vrstu doživotne kazne

(doživotno starateljstvo, doživotni pritvor ili zatvor)

- Osoblje u YOI gde ste prvo poslato pošto ste osuđeni će morati da napiše brojne izveštaje o vama.
- Kada ovo bude završeno, bićete poslato u tzv. Centar za doživotne zatvorenike) ('Lifer Centre') da sačekate konačnu odluku gde će vas se poslato. Odluku gde ćete konačno biti poslato da izdržavate kaznu donosi osoblje u Direkciji.

Za kazne koje se zovu pritvorne kazne

Lokalni zatvor ili pritvorni centar gde ste bili pritvoreni će odlučiti u koju YOI ćete ići.

Šta će se desiti kada prvi put dođete u YOI

Nekoliko dana po dolasku u YOI, imaćete tzv. **indukciju**. Ovo je kada

- možete da postavite bilo kakva pitanja zatvorskom osoblju ili razgovarate sa njima o bilo čemu za šta ste zabrinuti;
- ćete vi i zatvorsko osoblje da razgovarate o tome šta biste mogli da radite dok ste u YOI.

Vaš plan izdržavanja kazne (ako vam kazna iznosi 4 sedmice ili duže)

- Zatvorsko osoblje će da radi sa vama na izradi plana koji se zove **plan izdržavanja kazne**.
- Ovaj plan govori o stvarima o kojima ste se vi i zatvorsko osoblje saglasili da ćete raditi dok ste u YOI. Na primer, govoriće o obrazovanju i poslu koji ćete raditi.
- Ako vam je preostalo manje od 3 meseca boravka u YOI, plan će govoriti o tome šta treba da radite da se pripremite za život pošto izađete.
- Vaš plan izdržavanja kazne će obično da se nastavi još najmanje 3 meseca pošto napustite YOI. Ovo zato što će neko iz službe za uslovni otpust (obično vaš nadzornik prestupnika) da radi sa vama da vidi kako napredujete nakon što ste napustili YOI.
- Osobe koje se zovu **upravnik prestupnika** i **nadzornik prestupnika** će vam pomoći da uradite sve stvari iz vašeg plana izdržavanja kazne. Upravnik prestupnika je neko iz službe za uslovni otpust van zatvora. Nadzornik prestupnika je neko iz zatvora. Vaš lični savetnik će vam takođe pomoći u tome.

Stvari koje možete da radite dok ste u YOI

Obrazovanje

- Imate priliku da naučite nove stvari dok ste u YOI.
- Sve institucije za mlade prestupnike (YOIs) održavaju časove na kojima možete nešto da naučite. Na primer, može vam biti pružena pomoć u stvarima kao što su čitanje, pisanje i upotreba brojeva ako je potrebno.
- Većina časova se održava tokom dana, ali neki mogu biti i uveče.

Obuka

- Možete da dobijete mnogo raznih vrsta obuke. Obučavanje je u deo pomoći da naučite nove veštine ili nađete posao.
- Obuka bi vam takođe mogla biti od pomoći u sticanju nekih kvalifikacija. Kvalifikacije su ono što dobijete kada položite ispite, kao što su nacionalne stručne kvalifikacije (NVQs).
- Možete da radite i kao dobrovoljac u lokalnoj zajednici, ali samo ako zatvorsko osoblje smatra da ste bezopasni.

Fizičko vaspitanje (stvari kao što su sportovi i fiskultura)

- Moći ćete da vežbate i da se bavite sportom najmanje 2 sata sedmično.
- Moći ćete da to radite tokom dana, uveče i preko vikenda.
- To može da se dešava unutar ili izvan zatvorske zgrade. Trebalo bi da možete da provedete neko vreme napolju na svežem vazduhu svaki dan.
- Ako imate povredu ili vam je potrebna posebna vrsta vežbe, trebalo bi da možete da dobijete pomoć s tim.

Slobodno vreme (nekad se naziva druženje)

- U većini YOla možete da imate najmanje 1 sat dnevno da radite stvari kao što je provođenje vremena sa drugim zatvorenicima, igranja igrice ili gledanja televizije.

Vera

- Možete da idete na versku službu u svojoj YOI svake sedmice.
- Treba da postoje službe za različite veroispovesti. **Vidite stranu 78.**

Pušenje

- **Ne možete** da pušite u institucijama za lica ispod 18 godina starosti.
- Može vam biti dopušteno da pušite na **nekim** mestima u YOI za lica od 18 do 20 godina starosti, verovatno napolju i ponekad u vašoj ćeliji.

Priprema za život nakon YOla

- Zatvorsko osoblje će da vam pruži pomoć u pripremi za život nakon odlaska iz YOI.
- Oni će razgovarati sa vama o stvarima kao što su posećivanje vašeg upravnika prestupnika, smeštaj, posao, zdravlje, droge, novac i vaša porodica.

Šta će se desiti po izlasku

Vi ćete otići iz YOI-a, ali će i dalje biti potrebno da poštujete neka pravila najmanje 3 meseca pošto ste otišli ili do svog 22. rođendana, šta god je ranije. To može biti i duže ako provedete više vremena u YOI.

Ovo se zove **biti pod nadzorom**. Neko iz službe za uslovni otpust, verovatno vaš upravnik prestupnika, radiće sa vama da proveri kako napredujete po izlasku iz YOI.

- Bićete pod nadzorom osim ako
  - ste osuđeni zbog neplaćanja novčane kazne ili što niste uradili šta je sud naredio (ovo se zove nepoštovanje suda);
  - imate 22 godine starosti kada napustite YOI.
- Neko iz službe za uslovni otpust će Vas kontrolisati najmanje 3 meseca nakon što napustite YOI.
- Dobićete dokument pod nazivom **dozvola** (licence) kada napuštate YOI. Dozvola navodi pravila kojih treba da se pridržavate pošto odete.
- Prema zakonu, morate da radite stvari koje su navedene u dozvoli. Morate da kažete ako ne razumete šta je navedeno u dozvoli.
- Ako prekršite pravila dozvole, možete da budete kažnjeni novčano ili morate da se vratite u YOI.
- Kada ste otpušteni ranije moraćete da poštujete pravila iz dozvole sve do datuma kada biste ionako bili otpušteni. Ovaj datum se zove vaš bezuslovni datum.

Indeks pojmova

Pojam	Strana
A	
Adjudications (rasprave)	89
- on report (na raportu)	90
- pleading guilty (priznavanje krivice)	92
- pleading not guilty (nepriznavanje krivice)	93
AIDS (SIDA)	70-71
alcohol problems (problemi sa alkoholom)	73, 77
appealing (ulaganje žalbe)	22
arrival (dolazak)	5
assessment (procena)	118
B	
benefits (finansijska potpora)	30, 127
bills (računi)	33
C	
cell (ćelija)	6, 57-58
chaplain (sveštenik)	79, 81-2
children (deca)	29
civil partnership in prison (civilna zajednica u zatvoru)	46

civil prisoners (civilni zatvorenici)	16
- early release (prevremeni otpust)	17
- contempt of court (nepoštovanje suda)	17
- visits from family and friends (posete porodice i prijatelja)	40
clothes (odeća)	62
complaints (žalbe)	110
D	
declaring convictions (izjava o presudama)	132
Deportation (deportacija)	152
disabled prisoners (zatvorenici sa invaliditetom)	109
doctor (lekar)	67
alcohol problems (problemi sa alkoholom)	73, 77
drug testing (test na prisustvo droge)	73 - 76
F	
faith (vera, veroispovest)	78-82
family and friends (porodica i prijatelji)	39
- letters (pisma)	43-44
- telephone calls (telefonski razgovori)	44-45
- visits (posete)	39 – 42

H	
health (zdravlje)	65-72
help in prison (pomoć u zatvoru)	37-38
Hepatitis (hepatitis)	72
high security prisons (zatvori visoke bezbednosti)	55
HIV (HIV)	70-71
home (dom)	
- bills (računi)	33
- council tax (opštinski porez)	33
- income tax (porez na dohodak građana)	36
- mortgage (kredit za kuću)	32
- national insurance (socijalno osiguranje)	34
- pension (penzija)	35
- rent (stanarina)	30-31
home detention curfew (kućni pritvor sa ograničenim kretanjem)	138-140
I	
immigration detainees (prtvorenici Imigracije)	18
- bail (uslovni otpust)	19
- help and advice (pomoć i savet)	20-21

L	
learning (učenje)	121-122
leaving prison (izlazak iz zatvora)	125
- benefits (finansijska potpora)	127
- gate arrest (hapšenje pri otpustu)	130
- grants and loans (bespovratni kredit i zajmovi)	128
- housing (smeštaj)	126-127
- money (novac)	127
- release time (vreme puštanja na slobodu)	129
local prisons (lokalni zatvori)	54
M	
marriage in prison (sklpanje braka u zatvoru)	46
medicine (lekovi)	68
money (novac)	59-60
P	
parole (rani otpust)	141 - 144
private prisons (privatni zatvori)	55
privileges (povlastice)	64
punishment (kažnjavanje)	87 - 89

R	
race equality (rasna jednakost)	106-108
recall (vraćanje u zatvor)	149-150
- foreign national prisoners (zatvorenici stranog državljanstva)	151
records (dokumentacija)	
- prison (zatvorska)	49-50
- health (zdravstvena)	69
rehabilitation (rehabilitacija)	130- 131
release on licence (otпуст uz dozvolu i uslove)	134
- childcare (briga o deci)	135
- end of custody licence scheme (program dozvola za kraj pritvora)	136-137
- ROTL (privremeni otpust)	134
- resettlement (resocijalizacija)	135
- special purposes (posebne svrhe)	135
religion (religija)	78- 82
repatriation (repatrijacija)	152-153
rules (pravila)	83- 86
S	
searches (pretrage)	103-104
segregation (segregacija)	99-100

sentences (kazne)	25
- how long (dužina)	26-28
- sentence plan (plan izdržavanja kazne)	118, 120
adult prisoners (odrasli zatvorenici)	26, 145
- on or after April 2005 (na dan ili posle aprila 2005. god.)	27, 148-149
- on or before April 2005 (na dan ili pre aprila 2005. god.)	26-27, 146-148
- before October 1992 (pre oktobra 1992. god.)	28
- up to 12 months (do 12 meseci)	26,145
young offenders (mladi prestupnici)	145
smoking (pušenje)	60- 61
solicitors (advokati)	47
- letters (pisma)	47
- visits (posete)	48
special accommodation (poseban smeštaj)	100-101
supervision (nadzor)	138
T	
training (obuka)	122
training prisons (zatvori u kojima se vrši obuka)	54
transfers (transferi)	153-154

U	
unconvicted prisoners (neosuđeni zatvorenici)	7
- bail (uslovni otpust)	8
- court (sud)	9-11, 13
- sureties (jemci)	11-12
W	
Work (rad)	123-124
Y	
young offender (mladi prestupnik)	155
- arrival (dolazak)	156
- education (edukobrazovanje)	157
- leaving (odlazak)	158
- sentences (kazne)	53, 145, 155
- supervision (nadzor)	159
- training (obuka)	157

O Povereništvu za zatvorske reforme (Prison Reform Trust)

Povereništvo za zatvorske reforme (Prison Reform Trust) radi da stvori pravedan i prikladan zatvorski sistem. To postizemo time što posmatramo radnu praksu zatvora, dajemo informacije zatvorenicima, osoblju i licima van zatvora i zahtevamo od vlade i službenih lica da uvedu promene.

Priznanja

- Zatvorskoj službi Njenog Veličanstva (Her Majesty's Prison Service, HMPS) Povereništvo za zatvorske reforme (Prison Reform Trust) bi želelo da zahvali zatvorenicima i osoblju u HMO Wandsworth (Vandsvort) za pomoć sa ovim priručnikom.
- Povereništvo za zatvorske reforme (Prison Reform Trust) bi želelo da zahvali Big Lottery Fund i Diana, Princess of Wales Memorial Fund, za podršku datu našoj dobrotvornoj organizaciji da poboljšamo informacije za zatvorenike.
- Mencap

ISBN broj 0 046209 86 3

What is this book about?

- What you need to know about prison life.
- Prison rules and ways of doing things.
- Your rights.

“The handbook is like an A-Z of information for prisoners. We could never do without it.”

Adeleke, prisoner HMP Wandsworth

“When a prisoner first comes into prison he often doesn't know the questions he needs to ask. This guide is an invaluable aid.”

Prison Officer

Ministry of
JUSTICE

Safer Custody and Offender Rights
NOMS
1st Floor, Fry,
2 Marsham Street
London, SW1P 4DF
www.hmprisonservice.gov.uk

**PRISON
REFORM
TRUST**

Prison Reform Trust
15 Northburgh Street,
London, EC1V 0JR
Tel: 020 7251 5070
e-mail: prt@prisonreformtrust.org.uk
www.prisonreformtrust.org.uk